

Confabula

A PTE-ÁOK HALLGATÓI LAPJA

2007/2008. TANÉV I. FÉLÉV 3. SZÁM

“KARÁCSONYI REGÉNY HA VALÓRA VÁLNA”

INTERJÚK:

Figler Mária

Huszár András

PRO-KONTRA:

Dr. House

IN MEMORIAM:

Szabó Magda

VÉLEMÉNY:

“Ünnepi köszöntő”

SZÍNHÁZAJÁNLÓ:

Szegény Yorick

Confabula

A Pécsi Tudományegyetem Általános
Orvostudományi Karának hallgatói lapja

Főszerkesztő

Váncsodi József
j_vancsodi@yahoo.com

Felelős szerkesztő

Szarka Dániel

Olvasó szerkesztő

Pető Nikolett
Riba János

Tördelő szerkesztő

Jakab László
Farágó Bence

Fotó

Piski Zalán

Képregény

<http://feketemacska.freeblog.hu>

Munkatársaink

Alföldi Viktória
Bartha Zoltán Levente

Benkő Nóra

Borza Erzsébet

Domján Beatrix

Fekete Lóránd

Gáspár Sarolta

Györei Eszter

Hornyak Árpád

Kovács Emese

Lénárt Petra

Madarassy-Szűcs Anna

Mateisz Erzsébet

Omar Abo Giyab

Sipos Eszter

Somogyi László

Szántó Viktória

Tóth Viktória

Zomborszky Márton

Wu Yen-Ying

Georgios Zarifis

Megjelenés időpontja:

2007. december

Szerkesztőség címe:

7624 Pécs, Szigeti út 12.

Diákiroda, Confabula

Tel.: (72)536-000/1541

fax: (72)536-111

E-mail: confabula@webmail.hu

Megjelenik 1600 példányban

Készült a PTE-ÁOK Nyomdájában

TARTALOM

Egyetem

Interjú - Dr. Huszár András	4.
Interjú - Prof. Dr. Figler Mária	8.
HuMSIRC oldal	12.
Életpálya lehetőségek az átalakuló egészségügyben	15.
Sporthírek	50.

Vélemény

Publicisztika - Százhusz méter vers, hatszáz pohár tea	22.
Pro & Kontra - Dr. House	24.
Szubjektív	
- K.M. varázslatos élete	30.
- Téli novella	31.
- Ontra Istvánnak	35.
"Ünnepi köszöntő"	39.

Kultúra

Villámhírek és érdekességek	16.
Nobel-díjasok klubja	20.
Vena Literatura	23.
	45.
Interjú - Az élet dolgai III. - Kapcsolatok	26.
Filmlevél	
- Önzés: a bennünk élő mótely	37.
- Zuhanórepülés	38.
Művi rovat - József Attila	40.
Színházajánló - Rainer Lewandowsky: Szegény Yorick	42.
Havinovella	43.
In Memoriam Szabó Magda	44.
Gastro oldal - Boszorkánypogácsa	46.
Esti mese - Az ég története III.	48.
Világpolgár - A világörökségek nyomában III. - Egyiptom	52.
Tíz szentencia	55.

Miegymás

Naptár a 2008-as évre	32.
Rejtvény-Fejtény	49.
English Pages	56.
Deutsche Seiten	59.

FŐSZERKESZTŐI LEVÉL

Kedves Olvasó!

„Ez a főszerkesztői levél sajnos már rég lehullott a fákról.

Kárpótlásul nagyon szép sárga színben pompázott még egy darabig, hogy a Kismanna gyönyörködhesen benne. Mert ő észrevette, és volt is kinek megmutatni.”

(Lillifee)

Alkotói válság, nem, inkább levél-írói, az, amiben az ímént kallódtam, levegő nélkül. Ekkor született meg a fenti játékos bejegyzés, talán, hogy segítsen elmozdulni, talán egészen másért. És persze a világból kaptam egy mondatot, ezen felül, mely atmoszférát teremtett, gondolatot szült... A mondat a következő: „Csak olyan kincseket érdemes gyűjtenünk, amit moly nem rág meg, rozsdá nem emészt el.” A gondolatot Bőjte Csaba ferences atya küldte nekem, Ági nénin keresztül – köszönet érte mindkettejüknek! Ha csupán ezt a mondatot rögzítettem volna e levélben, rajta kívül semmi egyéb nem kerülne a nyomtatott papírra, akkor is megállná a helyét, tulajdonképpen bármikor, és különösen így, advent első vasárnapján.

Hajlamosak vagyunk úgy élni, hogy telekarcoljuk mikrobarázdákkal környezetünket, vagy még inkább magunkat, bele sem gondolva abba, hogy micsoda következményekkel járhat ez a magatartás... Hiszen megeshet, hogy e repedésekbe belekúszik bánat, könnyeknek párája, jó és rossz szó egyaránt, és egy-egy fagyos pillanatban anyagot repesztve dermed meg, visszahozhatatlanul pattintva le darabokat másokból-magunkból.

Tetszik vagy sem: felelősek vagyunk. Ez nem teher, nem választható magatartásforma, hanem ránk rótt kötelesség-felelősség. Bármit is teszünk, az visszhangként előbb-utóbb elér bennünket megint, lehet, hogy alig észrevehetően, lehet, hogy sokszorosára duzzadva. Így a társadalom legkisebb, mégis legelemibb „egységén”, az egyéni múlik, hogy a szépséget-jóságot, vagy a keserűséget-bánatot szaporítja-e a világban?

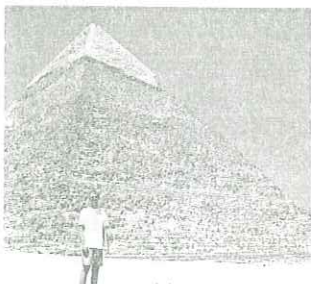
Megeshet, e küldetésudattal élni, nem egyszerű, nem a legkönnyebb út, mégis ez fogja meghatározni, hogy mit örökítünk tovább, mit teszünk hozzá a szüntelen változó, nagy „világ építményhez”, és azt is, hogy egy-egy pillanatban, mikor nem vagyunk a törhetetlen csúcsragadozók, zsarnok, kérlelhetetlen embergépek, mit ad nekünk vissza a világ, lesz-e, ki letöri homlokunkról a verejtéket, újra és újra megveti betegségünkben fátadra aludt ágyunkat...

Szerkesztőtársaim és magam nevében, áldott, szentségtől, békességtől fénylő Karácsony ünnepet, és egy szép, Jóságban, pajkosságban, szeretetben-szerelemben gazdag üjlesztendőt kívánok a Kedves Olvasónak! Bízva abban, hogy a következő évben is lesz alkalmunk találkozni!

Világörökség

Az ember alapvetően társas lény, mindenki vágyik arra, hogy szeressen és szeressék. A közelgő karácsonyt érezve egyre több szó esik a szeretetről, és reméljük nem csak annak okán, hogy nem másnak, mint szeretteinknek próbálunk ajándékokat begyűjteni türelmetlen, ajándékfelhajtó rohanásaink útvesztőiben, a „jobb adni, mint kapni” jelszóval zászlainkon... A Varga Józseffel készült beszélgetés során, Benkő Nóra kollégánk a szeretet, a jól működő kapcsolat, a kapcsolatok felbomlásának problematikáját járja körül, a 26-29. oldalakon rögzített szövegben. Alakot ölt sok olyan alapigazság is, melyekről eleddig azt hittük, csak mi, ott, szívünk legmélyén sejtjük, érezzük. És arról az illúzióról (már akinek van ilyen) is lemondhatunk, hogy egy kapcsolat magától, különösebb energia befektetés nélkül működhet, pusztán attól, hogy a szerelem fűtőanyagát felemészítjük...

Akik ez idáig nyomon követték Hollóssy Tibor varázslatos, világörökségek nyomát kutató írásait, azok most elérkezhetnek az utolsó állomáshoz, ahonnan már haza vezet az út. Egyiptom különös, misztikus világát tárja fel előttünk az utazó, fellebbentve a fátylat piramisokról, különféle szertartásokról, a bazárok nyüzsgő, temperamentumos alkudozásoktól hangos fűszerillatú világáról. A fázós decemberi időben kicsit közelebb ülhetünk a Confabula lobogó, intellektuális tűzéhez, hogy icipicit felmelegítsük didergő testünk-lelkünk, segítségül hívva magunk képzeletünk... És talán még az is megeshet, hogy a sorokat olvasva kedvet kapunk, hogy magunk is saját szemünkkel lássuk e páratlanul szép csodákat. A Világörökség nyomában című írás befejező darabja az 52-55. oldalakon olvasható.

INTERJÚ

Dr. Huszár András

Egyetemünk Igazságügyi Orvostani Intézetének új vezetőjével beszélgettünk. Neve diáktársaink számára esetleg a napi sajtóból csenghet ismerősen. Kíváncsian hallgattuk a tanár úr diákéveiről, missziós munkájáról szóló történeteket. Újra felfedeztük a pécsi diákélet régi hagyományait, sőt lapunk egyik, '70-es évekbeli elődjét is kezünkben tarthattuk, ezt külön köszönjük.

Miért pont Pécsset választotta?

A sors így hozta. Pécsi diákként meglehetősen jellegzetes figurája voltam az egyetemi- és diákéletnek. Pozitív értelemben, de nem mindig az egyetemi vezetés szempontjából pozitívan. Örököltük a nagy elődök, Smidéliusz, Ternák Gábor csapatának hagyatékát: előtűnk 5-6 évvel ők voltak az egyetem nagy tréfamesterei. És hát az én csapatom lett a következő nagy tréfamester: Csináltunk egy egyetempolitikai kabarészínpadot, egy egyetempolitikai

vidámújságot, az Antimelacolit, minden megjelenése után betiltották, de utána újra engedélyezték, mert hiány volt belőle. Ráadásul én voltam az egyetemen több éven át a mindenkori gólya. Csináltunk egy vidám gólyaavatást a 48-as téren, a Szent Mór Kollégiumban. Én voltam a Mikulás is, az egyetem vezetőit elverettem a tunikába öltözött kolleginákkal, a krampuszokkal. Ezek nagyon erős kötődések voltak.

Az Igazságügyi Orvostani Intézetben lettem TDK-s, nagyon kötődtem az intézethez. Az is volt a tervem, hogy majd ide visszajövök előbb, csak kötöttem egy bűnügyi orvosi-belügyi ösztöndíjat, amit a feltételei miatt nem volt könnyű, és nem is volt célszerű felbontani. Volt egy kísérletem, ami nem sikerült, így elfogadtam azt, hogy bűnügyi orvosként fogok tevékenykedni. Nagyon szerettem pécsi diák lenni, és az volt az álmom, hogy Pécssett fejezem be a szakmai pályafutásomat. Az egyetem vezetői közül nagyon sokan vagy felettem jártak, vagy évfolyamtársak voltak, ismernek engem, ismerik a múltamat, az aktivitásom pozitív és negatív kihajtásait. Én úgy érzem, hogy az egyetem vezetése nyitott volt felém.

Öt évet töltöttem Kaposvárott, a többit Budapesten, közben voltak külföldi missziók is, legutóbb az Egészségügyi Minisztérium Egészségpolitikai Főosztályának vezetője voltam. Miután a jelenlegi koalíció megnyerte a választásokat (meglepő módon), az új egészségügyi programmal nem tudtam azonosulni. Orvosi szakmai múltam miatt nem is tehettem meg, hogy azonosuljak, mint volt országos orvosetikai elnök. A lelke sem vitt rá. Így kölcsönös megegyezéssel megutáltuk egymást, eljöttem onnét. Valójában, mint kormányzati főtisztviselő vártam arra, hogy kapok következő feladatot, de ebben a konstellációban nem kaptam. És így, szinte a sors kínálta nekem azt a lehetőséget, hogy visszatérjek.

Hozzáteszem, hogy Debrecen is megkeresett egyidejűleg, és nem volt könnyű a döntés, mert Pécssett elég sok volt az, amit javítani lehet, Debrecen pedig eleve egy háromszobás professzori lakást kínált nekem az egyetem területén.

Mikor merült fel először, hogy az orvosi pályát választja?

Öt éves lehettem, és az óvodában volt egy nagyon szép kislány, Deák Andreának hívták, és a körzeti orvosnak volt a lánya. Egymásba szerettünk, és megígértük egymásnak, hogy összeházasodunk. Bejártam a körzeti orvos lakására, ami pont szemben volt az óvodával. Aztán én elsős lettem, amikor ő még nagycsoportos volt, meg is tanítottam írni-olvasni, ugyanúgy nagyon szerettük egymást. Akkor eldöntöttem, hogy orvos leszek, mert a papa nagyon nagy szeretettel vett körül engem, mint leendő orvos-jelöltet. Aztán egy hatalmas lendülettel nyáron az egész család elköltözött (1955 körül). Így én kb. 40 évig semmit sem tudtam a lányról. Később tudtam meg, hogy ő szemész lett Szegeden. Tehát egy gyermekkori szerelem motivált arra, hogy megszeressem az apját, és ezáltal a szakmát is.

Ezzel szemben a rendőrtisztai pálya felé mi vonzotta?

Az igazságügyi orvostan volt, ami kiemelten érdekelt: kriminalisztika, kriminálpszichológia, kriminálpszichiátria. Hallottam arról, hogy a rendőrségnél vannak bűnügyi orvosok, bementem a helyi főkapitányságra, és megkérdeztem, hogy lehet ösztöndíjszerződést kötni. Olyat, amit a honvéd orvosok is kötnek, hiszen őket jól fizették. Így én voltam az első belügyi ösztöndíjas, mert ilyet ők még nem kötöttek addig. Hivatásos állományba kerültem már harmadévtől, magas ösztöndíjam volt. Négyen voltunk testvérek a családban, úgyhogy ez elég erős motiváció volt. Onnan ezredesként mentem nyugdíjba.

A külföldi utak mennyire hozhatók kapcsolatba a tevékenységével? Mit jelentenek a missziók?

Gyermekkorom óta szerettem volna világot látni, minél több helyre elmenni. Ennek akkor nem volt semmilyen realitás-alapja. Négy testvér, viszonylag rossz anyagi körülmények között éltünk (szegények voltunk), én voltam a legidősebb. De erős volt bennem a hit, hogy egyszer majd sikerül. Amikor először adódott alkalom a kambodzsai misszió során 1992-ben, viccből mondtam is otthon, hogy megyek Kambodzsába. A feleségem pedig viccből azt válaszolta, hogy jó. Én már másnap szóltam is a belügyieknek, hogy az asszony csak úgy elengedett. Erre még három orvos rögtön vállalta, így gyakorlatilag négyen mentünk ki másfél évre. Ez az első nagy ENSZ-vállalkozás volt, 23 000 ENSZ-alkalmazottal. Elő kellett készítenünk az első szabad választásokat a Pol Pot rezsim után; ne adj' Isten -persze, ezt sosem mondtuk ki-, ne a Hun Sen győzzön.

Gondolom a khmer nyelvismeret is innen származik.

Másfél év alatt elég sokat megtanul az ember a helyi lakosoktól. Még szerencsém is volt, mert a helyi rendőrfőnökkel nagyon jól összebarátkoztam. Ennek az volt az egyik oka, hogy megöltek egy ENSZ-alkalmazottat, aki a helyi futballcsapatnak az egyik vezetője, focistája volt. Ez politikai bűncselekmény, és engem hívott ki a parancsnokunk, hogy helyszíneljem le, mert a franciák csendőrök voltak, nem értettek hozzá, a központból pedig két nap alatt ért volna oda a helyszínelő csapat.

Nagyon bonyolult volt a tanúkihallgatás, mert én akkor angolul szinte semmit nem tudtam, ott németül, oroszul szinte senki nem beszélt. Volt egy arab, aki úgy tudott angolul, mint én, viszont perfekt volt franciából, és úgy ment a társalgás, hogy a rendőrfőnöktől franciául kérdezett valamit, az franciául válaszolt, aztán angolul elmondta nekem, (az ő 200 szókinces angol tudásával) aztán én angolul viszszerkérdeztem. Fél óra kínlódás után kiderült, hogy a rendőrfőnök Oroszországban végzett. Attól kezdve oroszra váltottunk. És ez erős barátságot jelentett közöttünk. Ragyogóan sikerült kinyomoznunk a bűncselekményt, meg is lettek a tettesek.

Hogyan esett fogságba?

Ez egy aranyos történet. Tudni kell hozzá, hogy ott volt egy civil tartományfőnök, akit az ENSZ nevezett ki. Indonéz volt, Sihanouk személyes barátja. Volt egy magyar helyettese, Jelen János, az Angkor Alapítvány elnöke, ő aztán nagykövet is lett.

Kitalálták, hogy az ENSZ-nek joga van bemenni a vörös khmerek reguláris táborába, ami ott volt, nem messze, a hegyekben (16 000 vörös khmer, tankokkal, egyebekkel beásva.) Hívták az orosz és az amerikai katonai megfigyelőket, és mondták, hogy vigyenek engem is, mert majd osztjuk a gyógyszert, hogy lássák, milyen rendes az ENSZ. Másrészt pedig, ha bajba kerülnek, akkor ott vagyok én, mint orvos. Az osztrák televízió-társaság (ORF) kísért bennünket az úton, csak a bejáratig. Onnan még másfél kilométert kellett mennünk a dzsungelben egy ösvényen, míg a táborba értünk.

A hírhedt féllábú tábormok volt ennek az egységnek a parancsnoka. Azt nem mondom, hogy szeretettel fogadtak bennünket, de én tudtam a dolgomat, mondtam, hogy orvosi vizsgálat, mindenki sorba állt, a maláriások doxycyclint

kaptak, akinek sebes volt a feje, azt bekentem. Láttam, hogy egy természetes asszonyiség nem áll be a sorba, hanem előretolakszik, a többiek pedig engedik. Gondoltam, jobb vigyázni vele: amennyi gyógyszert kért, annyit kapott. Hálásan el is ment onnét.

Közben a tábornok elmondta, hogy mi betolakodók vagyunk, és nincs szükségük az ENSZ könyöradományára. Felhívta a phom penh-i tábornokot, hogy megkérdezze, mit csinálnak velünk. Erre ő azt válaszolta, hogy „ti vagytok a nép, tegyetek, amit akartok.” Ez azt jelentette, hogy meg van pecsételve a sorsunk. Ránk fogták a rakétákat közelről: a B40-eseket, meg az RPG-ket, ezekkel lőtték közelharcban is egymást. Én akkor még osztottam a gyógyszert, a többiek 1-2 órán keresztül farkasszem néztek velük. A tábornok végül látványosan kijelentette, hogy neki az egészségből elege van, elítéli a kapitalizmust, elvett egy dobozos kólát, majd összetaposta a falábalával. Közölte, hogy nekik nem kell az orvosi segítség sem, mert egészségesek. Erre odament ez az asszonyiség (kiderült, hogy a tábornok felesége), és egy akkora hatalmas pofont kevert le neki, hogy az elkezdett a falában billegni. Ekkor szólt a Jelen János, hogy most mindenben utánozzuk őt, mert most meg tudjuk úszni. Kevesebb esélyünk volt így az életben maradásra, mert a tábormokot megalázták, nem fogja eltűrni, hogy élve távozzunk.

A kambodzsaiakba gyermekkoruktól bele van nevelve,

hogy összetett kézzel meg kell hajolni, ez a tisztelet jele a másik iránt. Ha valaki így köszönti őket, viszonzniuk kell. Gyorsan mögé álltunk libasorba, és meghajoltunk a tábornok felé. A tábornok befejezte a billegést, ő is meghajolt. Vagy fél órán keresztül hajlongva hátráltunk, addig, amíg az út a dzsungelben kanyarodott, és már biztonságban éreztük magunkat.

Mint új intézetvezető, mit üzenne a medikusoknak? Mit tart fontosnak elmondani nekik?

Két üzenetem is van. Az egyik egy Seneca idézet, az én kedvenc idézetem. Így hangzik: „A méltóság csúcsára göröngyös út vezet. Magad alatt pillantasz meg mindent, ami fénylő, mégis síkon át érkezel a tetőre.” A másik pedig az, hogy sose adják fel a kitűzött célt, és el fogják érni.

Az oktatás koncepcióját mennyiben szeretné megváltoztatni? Értem ez alatt a hangsúlyokat, és, hogy az írásbeli vizsgát preferálja-e inkább.

Hosszú folyamat lesz, de mindenképpen szeretném visszahozni az egyéves oktatást a féléves helyett, a szigorlatot a kollokvium helyett, és egy kombinált vizsgát – de ebben még egyeztetni szeretnék a másik három intézettel is.

Én szeretem a szóbeli vizsgát. Így el tudom képzelni, hogy legyen egy írásbeli vizsga az elméletből, és egy szóbeli a gyakorlatból, hogy adjunk esélyt annak, hogy a személyes habitus kibontakozzék, hiszen egy orvosnak – aki egy kicsit mindig orvosszakértő is a maga szakterületén – tudnia kell verbálisan is megvédeni a saját álláspontját, saját szándékait elmondani.

Végül, de nem utolsósorban, a családjáról tudna mesélni?

Csak jót mondhatok. Én fogadásból nősültem meg.

Amikor befejeztük az egyetemet és megkaptuk a diplomát, rögtön másnap a barátommal elmentünk egy utolsó körútra. Ez egy nosztalgiaút volt, még munka előtt. Utolsó nap egy nemzetközi kollégiumban szálltunk meg, Drezdában. Ott találkoztam egy magyar lánnyal, aki nem volt túl udvarias. Nagy nehezen meg tudtam arról győzni, hogy este jöjjön el velünk vacsorázni, mert másnap ment a vonatunk. Erre még hajlandó is volt, de csak akkor, ha ő fizeti a részét. Megvolt a vacsora, elindultunk a vonattal, és mondja a barátom, (engem akkor Dagainak hívtak, mert sovány voltam), hogy „Dagi, menjünk csajozni.” Mondtam, „várj, mert még gondolkodom.” Egy óra múlva megint szól: „Figyelj, menjünk már, hát ott a sokszép lány.” Mondtam, hogy még gondolkodom. „Csak nem akarsz elvenni feleséget?” – kérdezte.

„Ezen gondolkodom.” – válaszoltam. „Van rá egy hardy söröm.” – mondta. Egy órát kértem, aztán mondtam, hogy áll a fogadás. Tényleg csak a nevét tudtam a lánynak, semmi mást, és elvettem feleségül. Ez egy nagyon sikeres házasság lett,

hiszen a fogadást nem vesztettem el.

Három gyermekem van, mindháromra külön-külön büszke vagyok. Önjáróak, fagyállóak, tehát nem fogtuk őket szigorúan. Az egyik csupa rossz tulajdonságomat örökölte, mert ő a karitatív, minden vagyonát a szegényekre, gyerekekre költené. Remélem, majd egyszer javul a helyzet. Több száz gyermeket táboroztat nyaranta. Hivatalosan is a fogyatékosokkal foglalkozik. A másik építész-tervező, művész, művészeti egyetememet végzett. HÖK elnök volt, tehát folytatta apja hagyományait. A médiában lassan többet szerepel, mint az apja. A kicsi meg nem tudom, hogy csinálja, de minden évben másik ország másik egyetemén jár egy-egy évet és nemzetközi pénzügyi szakembernek tanul.

Szabadidejében –ha ugyan van ilyen– mivel foglalkozik?

Majdnem mindent szeretek csinálni, ezért nem hiányolom a szabadidőt. Évente egyszer, ha éppen nem misszió van, elmegyek a feleségemmel valamilyen egzotikus, veszélyes helyre. Ő sosem akar jönni, de mondom neki, hogy akkor megyek nélküle is, így mindig velem tart. Nem olyan régen voltunk Brazíliában: ebbe a kirándulásba Bolívia, Peru is beleesett – a Machu Picchut személyesen is megmásztam. Rögtön a második brazil utunk után mentem is Indonéziába a

cunami után a Baptista Szeretetszolgálattal közösen. Ott két hétig a mentésben vettem részt. Kambodzsába kétszer mentem vissza.

Amúgy szoktam'sakkozni is. Ez elég statikus sport, nem kell hozzá rohángálni. Nagy Erdély-rajongó vagyok, minden évben egyszer-kétszer kimegyek. Most is voltunk a dékánhelyettes úrral Marosvásárhelyen, előadást tartottunk az ottani magyar hallgatóknak.

Művelem kertjeimet: a budapesti kis „birodalmamban” nagyon szép kertegyüttest alakítottunk ki, ami ötvözte a japán kertnek és a nyugat-európai stílusoknak. Több tavacska, abban minden fajta élőlény. Azok néha elmennek, most épp egy teknősbékám szökött meg. Ezeknek a kreatív formálásában részt veszek. Néha sok vitám van a művész fiammal, és rá kellett jönnöm, hogy én tulajdonképpen giccsként élem meg a világot.

Egy nagy melodráma az életem, de én nagyon tudom élvezni.

A pécsi visszatérés is egy nagy öröm és remény, hogy itt is alkothatok valamit, és átadhatok egy humánus, mégis optimista életszemléletet a leendő kollégáknak.

- Hornyák Árpád & Jakab László -
-Fotó: Piskó Zsolt-

Diákhitel Lépéselőnyben

DIÁK HITEL
www.diakhitel.hu
06-40-24-00-24

Legyél,
aki lenni akarsz!

INTERJÚ

Prof. Dr. Figler Mária

Figler Mária professzor asszony igazi kétlaki életet él: harminckét éve dolgozik gyógyító orvosként az I. Belklinikán, ezzel párhuzamosan 16 éve vezetője az ETK-n a dietetikus képzésnek. Két éve vezeti a Táplálkozástudományi és Dietetikai Tanszéket, itt nyert most egyetemi tanári kinevezést a klinikai orvostudományok területére. Ennek, no és sok egyébnek apropójából beszélgettünk, mely különös csoporttalálkozót is eredményezett, hiszen Huszár Andrással, akivel szintén interjút készítették lapunkban munkatársaim, nem csupán évfolyamtársak, de csoporttársak is voltak medikus éveikben...

Március tizedikén, született. Kijelenthető-e, hogy a tavasz embere?

Abszolút igen, mert alapvetően nagyon derűs és nyugodt ember vagyok, és a csillagjegyem is tényleg jellemző rám. Valóban képes vagyok -ha nem is minden tavasszal- a megújulásra is.

A hónapok tekintetében is ugyanez az időszak áll közel Önhöz?

Igen, ezek a hónapok a legkedvesebbek számomra, meg persze azok, amelyekben a Lányaim születtek: az egyik szintén márciusban, a másik pedig nyári gyermek. Így a legkedvesebb évszakaim a tavasz és a nyár.

Ha a Confabula szerkesztői gárdája megszervezne Önnek egy időutazást, és visszautazhatna abba a pillanatba, amikor úgy döntött, orvos lesz, vajon ugyanígy döntene?

Soha nem változna a döntésem. Bár ebben az időutazásban egyetlenegy kellemetlenség lenne, ugyanis a döntésemet egy gyermekkori betegség határozta meg, méghozzá akkor, hat évesen, egy meningitisem volt. Az akkor átélt események voltak azok, melyek olyan meghatározó élményt nyújtottak, hogy hazatérve és egészségessé válva határoztam el, hogy én orvos leszek. Ettől soha semmi nem tudott eltántorítani, és ma is azt mondom, hogy nagyon jól döntöttem. Orvosnak lenni felemelő dolog, a gyógyítás örömét nem pótolhatja semmi.

Nem Pécssett született, hanem egészen messziről érkezett a városba a családjával. Hogy férnek meg egymás mellett a pécsi és nem pécsi gyermekemlékek?

Igazából az öntudatra ébredésem már itt, Pécssett történt, hiszen öt éves koromtól élnék itt. De az egész életemben

elkísér az a hely, ahonnan jöttem: egy Borsod megyei kicsi faluban születtem, a zempléni hegyek közé zárt, gyönyörűséges faluban, Kékeden. Sokat jártam vissza azután is, hogy elköltöztünk onnan, sőt azóta is, ha tehetem, különösen, hogy a nagyszüleim és a nagybátyám ott vannak eltemetve. Mindannyiszor különös élményt jelent a visszatérés oda, ahová gyermekkori élményeim és az első szerelem is köt...

A családja hogyan vélekedett arról, amikor hat évesen kinyilatkoztatta, hogy orvos lesz és pontuk?

Első generációs értelmiségi vagyok. A szüleim elfogadták, és mindketten támogattak ebben az elképzelésemben, és a halálukig büszkék voltak arra -és bizonyára azóta is így van ez-, hogy belőlem orvos lett. Sokat köszönhetek nekik, különösen az Édesanyámnak, az Ő támogatása segített abban, hogy a két gyermekem mellett teljes értékű munkát végezhettem, és jóval több időt tölthettem szakmai dolgokkal, mint azok, akiknek nem adatik meg, hogy a szüleik segítsék őket a gyermeknevelésben. Szinte azt mondhatom, hogy helyettem nevelték a gyermekeimet, és akkor mentek el közülünk, egymást követve, amikor a Lányok már felnőttek.

Mikor alakult ki a belgyógyászat iránti vonzalma?

A legelső pillanatban, amikor az egyetemi oktatás során betegség mellé kerültem, megérintett ez a terület. Nem csak azért, mert a belgyógyászat a klinikai tárgyak királynője, hanem megéreztem, hogy ez az a szegmense a klinikumnak, ahol jól fogom érezni magam. A mai napon is elmondhatom, hogy nagyon jól választottam. Ide jöttem tudományos diákkörösnek az I-es Belgyógyászati Klinikára, immunológia munkát kezdtem el végezni, és az egyetem befejezése után is maradtam a klinika gastroenterológiai munkacsoportjánál. Mózsik professzor csábított el e kutatási területre, és egy kis váltással meg is maradtam itt.

Jelentősen kitágult a tudományos világ. Van-e különbség a mai és a régi belgyógyászok között?

Nagyon nagy különbség van! Abban a korban lettem orvos, amikor még voltak polihistor belgyógyászok. Ilyen volt az első főnököm is, Jávor professzor, azt mondhatom, hogy a belgyógyászat minden területéhez egyformán értett, rengeteget lehetett tanulni tőle. De ilyen volt Hámori professzor is. Szerencsém volt találkozni azokkal a belgyógyászokkal, akik képesek voltak átfogni az egész klinikai területet, éleslátásúak voltak, holisztikusan szemlélték a beteg embert. A mai belgyógyászok sajnos az emberből egy-egy kiragadott szervet, szervrendszert próbálnak gyógyítani, és nagyon gyakran elfelejtjük, hogy ezek a szervek egy emberben vannak, akinek lelke van, aki gondolkodik. Lehet, hogy éppen ezért nem tudunk annyira sikeresek lenni. Egyes tudományterületek specializálódtak, esetleg szét is váltak, és ez az orvosi szakmákra is igaz.

A szétvált területek ellenére létre lehet-e hozni egy kollektív tudatot, a gyógyítás sikerességének zálogaként?

Mindenképpen! A szétválás ellenére csak akkor tudunk jól dolgozni, ha egyes klinikai területek segítik egymás munkáját. A klinika kardiológusaival szoktuk mondani: „A gastro-kardiológus munkacsoportban dolgozunk együtt.” Hiszen a nervus vagus-on keresztül a szív és a gyomor-bél traktus egyértelműen összeköttetésben van. Jól kell tudni együttműködni, hogy a betegeinket közös erővel képesek legyünk meggyógyítani!

Egyetemünkön lerakta a klinikai geriátria alapjait. Kitérőt jelentett-e ahhoz képest, amivel most foglalkozik?

Nem jelentett kitérőt, hiszen tudva levő, hogy a populáció folyamatosan öregszik, az idősek száma mára elérte az összlakosság húsz százalékát Magyarországon. Ma is rengeteg idős emberrel foglalkozom, hiszen a korrallal egyre több betegség

jelenik meg, így kijelenthető, hogy mi klinikusok valamennyien geriáterek is vagyunk, hiszen a betegeink nagy része az idősebb korosztályból kerül ki, és a krónikus betegségekről elmondható, hogy nagyjából ezt a korosztályt érintik.

A kezdeti fekélykutatás mellett egyszer csak megjelent az életében a diétetika. Hogyan került kapcsolatba ezzel a tudományággal?

A gastrointesztinális traktus szorosan összefügg a táplálkozással. Jávor professzor felismerte, hogy a táplálkozásnak milyen nagy szerepe van a betegségek kialakulásában, sőt, mennyivel könnyebben gyógyulnak azok a betegek, akiket nemcsak különféle gyógyszerekkel, hanem megfelelő dietoterápiával is gyógyítunk. A nyolcvanas évek elején azt mondta, hogy igenis foglalkozzunk azzal, hogy a betegek diétás ellátását megszervezzük! Ezt követően Mózsik professzor kezébe került ez a terület, aki, úgy tűnik, meglátta bennem azt a belgyógyászt, aki alkalmas lesz a klinikai táplálkozástudomány művelésére, és tulajdonképpen így kezdtem el nyolcvankettőtől táplálkozástudományi kutatásokkal is foglalkozni. Segítette ezt a munkát, hogy Pécssett működött egy kiváló kutatócsoport, akik tejipari kutatásokkal foglalkoztak, és igényt tartottak a velünk folytatott közös munkára, új, egészséges élelmiszerek közös kimunkálására és arra, hogy az eredményeinket a beteg embereknek keresztül is visszaigazoljuk. Ennek az együttműködésnek köszönhetően számos, ma is kapható élelmiszer született meg: a vajkrémek, tejtermékekben a zsírszegénítéssel kapcsolatos változások, probiotikus tejtermékek.

Ahogy lehetőség nyílt arra, hogy dietetikusokat Pécssett is képezzünk, Mózsik Gyula professzort megbízták azzal, hogy

szervezze meg ezt a képzést, és ő az elsők között kért fel, hogy vegyek részt az oktató munkában is. Később pedig át is adta az egész képzés vezetését. Ez rengeteg munkát igénylő, nagy feladat volt, hiszen másfajta területen kellett elmélyítenem a tudásomat. A kezdeti három éves oktatási formáról áttértünk a négy évesre, ennek a szervezése már az én feladatom volt. A 16 éve indult képzés több száz dietetikusot adott az országnak, sokan kerültek közülük külföldre is dolgozni.

Mennyire változott meg ettől az élete?

Talán egy kicsit jobban az oktatás felé fordította a figyelmemet a beteggyógyítás mellett. Ez a tevékenység súlyozottabbá vált az életemben. És ez a koncentráltabb figyelem nem csak az oktatásra, hanem az oktatásszervezésre is vonatkozott, hiszen egy modern, a kor kihívásainak megfelelő dietetikus képzést kellett kialakítanunk. Nagy kihívás volt, hiszen ebben a fajta képzésben sok részterület alkot egy komplex egészet. Azt hiszem ez jól sikerült, mert olyan oktatókat sikerült megnyerni a képzés számára, akik magas színvonalat biztosítanak, ez az egyik legfontosabb, másrészt, a hallgatók tanulásának megkönnyítésére saját jegyzet-sorozatot indítottunk el. A visszajelzések is bizonyítják a sikert, melyek egyaránt érkeznek az országhatáron belülről és kívülről. Úgy érzem érdemes volt belekezdenem, és a gyógyítás mellett ezzel is foglalkoznom. Úgy gondolom, a dietetika és a táplálkozástudomány a jövő tudomány ágai, a legdinamikusabban fejlődő tudományok közé tartoznak.

Az oktatás és gyógyítás mellett a kutatásból is alaposan kivette, kiveszi a részét, ami jó néhány szabadalomban is manifesztálódik. Van olyan szabadalom, amelyik különösen közel áll a szívéhez?

Minden szabadalom mögött egy nagyon komoly kutatás áll, mindegyik közel áll hozzám, nem tudnék egyet sem igazán kiemelni. Talán a probiotikus kutatásokat említeném, amelyek az elmúlt években egyre több termékben jelentek meg, s amelyekre a tudományos élet is élénken odafigyel.

Munkáját sok elismeréssel jutalmazták. Melyik a legfontosabb közülük?

Az ember soha nem azért dolgozik, hogy díjakat kapjon. Büszke vagyok arra, hogy részesülhettem néhány elismerésben, de ezek sosem egy embernek szólnak, hanem annak a csapatnak, amelyik az ügy mögött áll. Minden jutalom, amit kapok, azoké is, akik velem együtt dolgoznak! Hiszen „senki sem különálló sziget.” – ahogy Hemingway is írta, az „Akiért a harang szól” című művének ajánlásában. Legyen az akár egy könyv, akár egy dicséret, akár egy nagyobb, állami kitüntetés, a díj mindig az együtt, közösen végzett munka jutalma.

Ha valaki Önt keresi a klinikán, és esetleg olyan csoportot lát, ahol a hallgatók kezében szalancukor, esetleg narancs van, akkor nagy valószínűséggel az Ön nyomára is akadhat, mert könnyen megeshet, Önnel volt órájuk, aki pótanyagként mindnyájukat a „szárnya” alá veszi. Mit tart igazán fontosnak az oktatásban, mire hívja fel hallgatói figyelmét?

Engem is Romhányi professzor tanított; nyilvánvalóan nagyon sok ember szájából hangzik el az Ő neve; (minden

interjúalanyéból; Zalán és vj). Mindannyiunk nagyon nagy tanítómestere volt. Az Ő tanítására felhívom a hallgatóim figyelmét, a betegágy melletti, a betegek, a betegségek iránti szent alázatra. Azzal a gondolattal szoktam kezdeni az első gyakorlatot, hogy tiszteljék a betegeket! És persze minden embert! Soha ne felejtsek el, hogy milyen rossz lehet vízszintes helyzetben feküdni, miközben mindenki följük magasodik. Miután a tudásunk olyannyira véges, egy pillanatra sem felejtethjük el az alázatot, azzal a problémával kapcsolatban, amellyel a betegek megkeresnek bennünket. A hallgatókkal való jó kapcsolatomból is fakadhat, hogy a gyermekeim is ebből a korosztályból valók, így a problémáikat is talán könnyebben át tudom érezni. Azt gondolom, nem csak a beteget, a hallgatót is tisztelni kell. Eszembe jutott az a makarenskói gondolat, amelyik az általános iskolám falára volt felírva: „Kövelelek tőled, mert tisztellek!”. Milyen nagy igazság, mert, ha nem tisztelem a hallgatót, akkor hagyom, hogy tudatlan maradjon, de ha tisztelem és becsülöm, és elhiszem, hogy aki idejött, az tudni akar, jól akarja gyógyítani a beteget, jó orvos, jó kutató akar lenni, akkor egy jó teljesítményt, tudást várok el a hallgatótól. Ezen túl az emberség az, ami minden kapcsolatból elengedhetetlen.

Az édességekről csak annyit, ha a betegektől kapok valamit, megosztom a fiatalokkal, hogy ezzel is enyhítsem egy kicsit a mindennapi munka nehézségeit.

Talán kijelenthető, hogy manapság a jóléti társadalom egyik része fogyókúrázik, a másik pedig hízik. Különböző diétás étrendek és fitnesszguruk vannak jelen, a maguk „csodadiétáikkal”. Mi a véleménye ezekről?

Rossz véleményem van róluk. A fogyókúrának is megvan a tudományos elmélete, és különben is már maga a „kúra” kifejezés sem állja meg a helyét, hiszen a kúra egy időszakos programot jelent, amit végrehajt a páciens. Viszont, ha valaki egyszer kövér lesz, akkor annak egy életre szóló programot kell megvalósítania, amiben benne van a táplálkozás és a mozgás is, és ez nem jelenthet egy kampányszerű viselkedést! Mert ez a Norbi és Béres Alexandra kampány lehet, hogy nekik hírnevet szerez, közben egy-két ember lefogyhat, de, ha nem képesek az életvitelüket is megváltoztatni, akkor biztosan visszahíznak. Tehát csodadiéták márpedig nincsenek! A kövér ember diétája egy életre szól, ami táplálkozás-terápia és mozgás szerves egysége, amit életmódváltásnak nevezhetünk.

Úgy tudom, gyöngéd szálat fűzik a főzéshez... Mit tart alapvetően fontosnak, ha egy étel elkészítéséről beszélünk?

A főzés egyfajta alkotás, amelyben a szakácskönyvek (több mint 100 kötetem van belőlük) receptjei mellett benne van a „szakács” egyénisége. A kreativitás nagyon fontos.

Fontos, hogy az alapanyagok megbízható forrásból

származzanak! Amúgy semmi különlegesség nincs a főzésben –a magam részéről nagyon szeretek főzni!–, talán arra érdemes odafigyelnünk, hogy változatosan főzzünk, és izletes legyen az, amit elkészítünk. Nem látok különösebb ördögösséget benne: aki szeret főzni, annak jól is fog menni, aki viszont utál, az sosem fog megtanulni. Ez ilyen egyszerű.

teljesült, amikor a Szegedi Szabadtéri Játékokon láthattam a Bánk Bán operaváltozatát, felejthetetlen élmény volt számomra! Könyvtárunk elég nagy, ahol a romantikusoktól a modern írókig igen sok mű megtalálható, legyen szó Tolsztojról vagy akár Kunderáról. Ezen túl az utazás is örömmel tölt el, amíg a Gyermekeim kicsik voltak, és hajlandók voltak velünk

tartani, bejártuk velük Európát, most pedig, hogy a lányok külön mennek nyaralni, egy mélyen magyar és keresztényi érzülettel rendelkező baráti társasággal elhatároztuk, hogy bejárjuk a határainkon kívül lévő magyar területeket. Voltunk Erdélyben, a Felvidéken, Burgenlandban, a következő úti cél az Al-Duna lesz.

Mire ez az interjú megjelenik, már majdnem karácsony lesz. Van-e valami speciális, esetleg tradicionális étrend, hangulat, amivel az ünnepekre készül?

A mai táplálkozási trendekben leginkább a divat dominál. Kicsit visszatérnék a falumra: gyermekkoromban azt készítette el Karácsonyeste a Nagymamám, amit saját maguk megtermeltek, illetve az erdőből, a mező-

ről összegyűjtöttek. Nálunk szenteste savanyú káposztás gombaleves és bobajka (mai nevén guba) került az asztalra. Nagymamám hónapokkal korábban elkészítette, maga gyúrta tésztából a bobajkának való tésztát, ami a gomba mellett, ruhásákban száradt a szobában, a gerendára akasztva. Ez a szaloncukor alakú tészta volt, a forró, cukrozott tejjel, dióval, mákkal a szentesték eledele. Benne volt az az egész éves munka is, amit a Nagyszüleim végeztek, hiszen a liszt is a Hernád partján termett, saját búzából volt.

A mi szentesti vacsoránk hagyományosan hal. Az ebéd halászlé, a vacsora sült hal, sok zöldséggel. Az elkövetkező napok során mindig arra törekszem, hogy változatos étel kerüljön az asztalra, ami sok zöltséget, különféle salátákat, húsokat jelent. A pulykát annyira nem szereti a család, de azért azt is be szoktam csempészni a menübe, mert már egyfajta tradíciónak számít. Emellett a karácsonyi húsleves és a töltött káposzta sem maradhat el, úgy vélem, ha ezeket nem zsírosan készít el az ember, akkor a komplexitásukból fakadóan egészséges ételek kerülnek az asztalunkra.

A Karácsony igazi hangulatát azonban számunkra a békés szeretetben eltöltött családi együttlét jelenti, még akkor is, ha ezt már évek óta egy-egy vizsgára készülési izgalma is színezi.

-vj-

-Fotó: Piski Zalán-

a Táplálkozástudományi Tanszék munkatársaival

A Férje kifejezetten humán tudományokkal foglalkozik, a Lányai viszont –ha mondhatom így– egymásnak adták a kilincset az orvosi egyetemen. Milyen érzések vannak Önben ezzel kapcsolatban, hogy a gyermekei is ezt a hivatást választották?

Nagyon büszke vagyok rájuk! Bár a nagyobbik választása nagyon mélyen és negatívan érintett, hiszen akkor került az egészségügy mélypontra, amikor ő bejelentette, hogy ezt választja. Viszont örültem, amikor szigorló korában azt mondta, hogy nem tudna mással foglalkozni, jól választott, ez teljesen boldoggá tett. A kisebbik szerintem a nővéréről vette a példát, rajta szintén azt látom, hogy küzd azért, hogy egykoron jó orvos lehessen. Csak abban bízhatok, hogy a mostani egészségügy jó útra tér, hiszen az a sok tehetséges, elhivatott fiatal, aki ma orvosnak áll, megérdemelné, hogy jó körülmények között gyógyíthasson és kutathasson.

Magánemberként mi tart fontosnak, mivel foglalkozik szívesen?

Kétségtelen, nagyon kevés szabadidőm van, de vannak dolgok, amelyekkel szívesen töltöm az időmet. Ilyen a házunk körüli kert, ahol minden évben gondoskodunk arról, hogy tavasszal újabb és újabb növények dugják ki a fejüket. Örömmel olvasok, járok színházba, sőt a zenét, az operát is kedvelem. Lányaim is zenélnak, a nagy hegedűl, a kicsi fuvolázik. Az elmúlt nyáron az egyik legnagyobb álmom

HuMSIRC OLDAL

Cseregyakorlat élménybeszámolók

Törökország

Ankarában töltöttem a nyári egy hónapos belgyógyászati gyakorlatomat, bár nem hogy az első helyen, de még csak be se jelöltem ezt a várost a jelentkezési lapomon. Repülővel utaztam Isztambulig, ami kb. 2 órás út volt, majd vonattal érkeztem Ankarába másnap reggelre.

Sajnos a pályaudvarra elfelejtett kijönni a CP, de némi telefonálgatás után sikerült elérni, és egy egyetemi kocsit küldött, amivel elvittek a campusra. A kollégium (és a kórház is) nagyon szép volt. Kettesével voltunk a szobákban, melyekhez külön fürdő tartozott, és takarítottak is kétnaponta. Mint később kiderült, ez nem azért volt ilyen szép, mert Törökországban minden egyetem ilyen, hanem mert ez egy magánegyetem és kórház volt. Sajnos a kórház egy kicsit messze volt a szállástól, de kétóránként egyetemi buszok jártak, amit mi ingyenesen használhattunk, bár eltelt egy kis idő, mire rájöttünk a rendszerre, pl.: hogy hol lehet felszállni a buszra, mert azt nem jelölték (illetve hol lehet leinteni); vagy hogy szólni kell, hol szeretnél leszállni, de persze senki nem beszél angolul rajtad kívül a buszon.

10-en voltunk cserediákok különböző országokból, és mindig együtt indultunk a kórházba reggelizni, illetve megvártuk egymást délután, és együtt mentünk bulizni. Már az elején olyanok voltunk, mint egy nagy család. A reggelit, ebédet és a vacsorát (ami ugyanaz volt, mint az ebéd) is a kórház menzáján kaptuk, amiből csak a reggeli volt igazán jó, mert akkor bármit és bármennyit kérhettél, így egész napra fel tudtunk tankolni palackos üdítőből, amire szükség is volt, mert egész végig -míg ott voltunk- szikrázó napsütés és 45 fok volt.

Én a kórház fertőző osztály-mikrobiológiai intézetébe kerültem, ami azért volt jó, mert ennek az intézetnek a kórház összes osztályán voltak betegek, így egy-egy vizit alkalmával mindenhová betekintést nyerhettem. Az orvosok jól beszéltek angolul, így nem volt gond a megértéssel. Igazából nem sokat

kellett bent lenni, de ha bent is voltam, csak kb. 2 órát reggel, amit 3 óras ebéidő követett, mert ott du. 2-ig mindenki sziesztázik, majd pár óra délután. Az orvosok az intézetemben nagyon kedvesek és közvetlenek voltak, többször ők vittek el megmutatni egy-egy városrészt ebéidőben, vagy akár munka után.

Már az első naptól kezdve minden este-éjszaka volt valami program, amit a CP-k szerveztek, így nem unatkoztunk, sőt 1 hét után már hulla fáradtnak éreztük magunkat.

Gyakran a város többi egyetemén lévő cserediákokkal is együtt buliztunk, így több magyarra is rábukkantunk. Minden héten szerveztünk többnapos kirándulásokat, hogy bejárjuk az ország híresebb részeit, így jutottunk el Alanyába és Cappadociába is. Törökországban a buszhálózat nagyon fejlett, szemben a vonattal, és számos érdekes dologra figyeltünk fel, mint pl.: többször is felszolgálnak palackos vizet (bármennyit), üdítőt, kávét, teát, sütit ami benne van a buszjegy árában; citromos fertőtlenítő folyadékot locsolnak a kezedbe, és miközben éjszaka alszunk kárpitillatosítót, fűjnek a szőnyegre, hogy ne legyen a buszon bűdös.

Az utolsó héten hamarabb eljöttünk, hogy több napot tölthessünk Isztambulban, mielőtt hazamennénk. Az első amit ott tapasztaltunk, hogy mennyivel jobban beszélnek ott (mivel az turistaközpont) angolul, mint az ország belsőbb területein. Vagyis inkább azon lepődtünk meg, hogy egyáltalán beszélnek angolul, mert máshol tényleg csak mutogatni tudtunk, vagy mi használtunk török szavakat, hogy megértessük magunkat.

Mindent összevetve nagyon jól éreztem magam és rengeteg új élménnyel és baráttal gazdagodtam ebben az egy hónapban, így mindenkinek csak ajánlani tudom, hogy próbálja ki milyen egy idegen helyen boldogulni és nem szervezett útra befizetve nyaralni menni, mert megéri.

-Kiss Doloresz (IV.évf)-

Brazília

2003. szeptemberében, I. évfolyamosként, a Confabulában Márton Balázs Brazíliában, Sao Paulóban töltött sebészet gyakorlatáról olvasva, elhatároztam, hogy 4 év múlva ugyanezen célból én is Dél-Amerikába szeretnék utazni. Sikerült, 2007. márciusában az országosan meghirdetett helyek egyikét elnyertem. A jelentkezési folyamat meglehetősen időigényes volt (angolul írt önéletrajz és motivációs levél, pontosan kitöltött jelentkezési lapok...), de a befektetett energia végül is sokszorosan megtérült.

Botucatu, a fogadó városom kb. Pécsnek megfelelő egyetemi város, Sao Paulótól mintegy 200 km-re fekszik. Tény, hogy nem az általam első helyen megjelölt városba kerültem, de belegondolva, hogy Sao Paulo lakossága meghaladja Magyarországét (!), talán jobb is volt így. A visszajelzés kicsit késlekedett, ami megnehezítette a repülőjegy időben történő lefoglalását. Szerencsére vízumra nem volt szükség. Milánóból 11 órás repülőút után (az időeltolódás 5 óra) érkeztem Sao Paulo nemzetközi repülőterére, ahol már vártak rám. 2 és fél óra autózás után elértünk Botucatu, ahol 3 brazil orvostanhallgató lánnyal laktam együtt egy szép családi házban. A kórház-egyetem több km-re, a város szélén feküdt, de ez nem jelentett problémát, a kórházba jutásomat ugyanis autóval, minden nap pontosan megszervezték. Átlagosan 6-7 órát dolgoztam. 12 műtő operációi között válogathattam, elsősorban a fül-orr-gégészeti és agyműtéteket részesítettem előnyben, de láttam urológiai, nőgyógyászati, plasztikai, szem- és szívűtéteket is. Több alkalommal engedtek asszisztálni is. Annak ellenére, hogy a hivatalos nyelv a brazil-portugál, az orvosok többsége beszélt angolul, kérdéseimre szívesen válaszoltak, segítőkészek voltak. Mellkassebész tutorom sokat segített a beilleszkedésben, s abban, hogy az ott eltöltött idő hasznos legyen. Lehetőségem volt kicsit betekinteni az ottani egyetemi életbe is, együtt ünnepelni ZH-k előtt a hallgatókkal, s együtt ünnepelni utánuk, ugyanis ottlétem alatt náluk javában zajlott a szorgalmi időszak. Ennek ellenére számos programot szerveztek a cseregyakorlatosoknak, nagy hangsúlyt fektettek kultúrájuk, zenéjük, ételeik, nyelvük megismertetésére. Nemzeti italuk a 'cachaca' (nádcukorból főzött pálinka), illetve a 'guarana' (az azonos nevű amazonasi gyümölcsből készült szénsavas üdítő). Nemzeti ételük a 'feijoada', amely jól példázza főételeikben a rizs és a bab együttes előfordulását. Az egyik hétvégén összefogtunk a cserediákokkal és megnéztük Sao Paulót, egy másik hétvégét pedig az egyik vendéglátóm családjával tölthettem óceánparti nyaralójukban. Így egy igazi brazil család életébe is betekintheztem. Összesítve a brazil emberekről alkotott véleményemet, egy mindig vidám és segítőkész, vallásos, rendkívül színes, temperamentumos típust ismertem meg a Föld másik oldalán. Jókedvük titka jelmondatuk: „Sempre dá um jeito!”, azaz „Mindig van megoldás!”. Továbbá bármilyen élethelyzetben hüvelykujjuk

felfelé tartásával jelzik, hogy „Tudo bem!”, azaz „Minden rendben!”. (Ezt még a műtőben is tapasztaltam.) Az utolsó heti gyakorlatot kérésemre elengedték, így a közben Sao Pauloba érkező szüleimmel együtt néztem meg Brazília legszebb nevezetességeit. Az óriási távolságok (több ezer km) miatt erre csak velük mertem vállalkozni, kihagyni pedig bármelyik természeti csodát hiba lett volna, ha már eljutottam az országba. Megnéztük a 3 ország (Argentína-Paraguay-Brazília) határán fekvő csodaszép Iguacu-vízesést, néhány napot töltöttünk az Amazonas vidékén. Utolsó állomásunk a hegyek, a tenger, a tavak és erdők egyedülálló ötvözete, Rio de Janeiro volt. A monda szerint, „Isten 7 nap alatt teremtette a Világot, de a 8. napon csak Rio-nak szentelte magát...”

Számos élményt és új barátot adó utazásnak lehettem részese...

-Kuperczko Diána (V. évfolyam)-

Finnország

Szóval idén júliusban a sebészet gyakorlatot töltöttem Finnországban, nevezetesen Kuopio városában, ami az ország kb. középső területén van... valahol... Bár nem ez volt az első helyen megjelölt városom, sőt ez mégcsak a választott városaim között sem volt, de igazán nem bántam meg, hogy odakerültem. A finnek nagyon jól szervezettek bonyolították a dolgokat.

Na kezdjük az elején, az út elnyerése normális esetben nehéz, mert népszerű helynek számít a diákok között Finnország, de ha már meg van a helyed, akkor nincs vele nagyobb gond. Nem kell vízumot intézni, nem szükséges az útlevelem sem, elég egy személyigazolvány.

Az utazás intézésében nagy segítség volt a HUMSIC részéről az olcsóbb repülőjegyhez jutás, legalábbis nekem.

Már az utazás előtt felvették a kintiek a kapcsolatot velem, náluk az a szokás, hogy minden beutazó diáknak saját CP-je van, aki az egész hónap alatt rendelkezésre állt, vártak minket a megérkezésnél, szervezték a programokat, igazából tényleg mindenben nagyon segítőkészek voltak.

Élet Finnországban:

Szállás: Ami számomra hihetetlen volt az az, hogy a szállásunk a helyi diákok lakásai voltak, ahol a tulaj minden cucca ott volt. Szóval nagy bizalommal álltak hozzánk, hát ott nem volt nagy keletje a lopásoknak meg a bűnözésnek. Általában ketten laktunk egy lakásban. Ja, majdnem elfelejtettem, hogy minden lakótömbhöz tartozott egy saját sauna és úszómedence, amit ingyenesen az ott lakók használhatnak. Ha osztályoznom kell a szállást, akkor csillagos 5ös. Azért egy hibája volt, 40 perc séta volt a táv a kórház és a lakhelyünk között, na jó, kaptunk biciklit, úgyhogy annyira ez sem volt nagy gond.

Kórház: Én plasztikai sebészetre kerültem. Reggel 8-kor kezdődött az élet az osztályon és addig maradtam ott, amíg akartam. Lehetőség volt műtéten asszisztálni, az orvosok, persze személye válogatta, itt is segítőkészek voltak, páran nagyon szívesen beszéltek angolul, magyaráztak, tanítottak varmi. Sőt velem még a műtős asszisztensek is ismerkedősek voltak. Persze ezek a kórházi jellemzők változtak attól függően, hogy milyen osztályra kerültem.

És természetesen milyen kicsi a világ, egy a POTE-n végzett orvossal is találkoztam, aki most ott dolgozik, és a plasztikai sebészeti osztály vezetője is magyar származású volt.

Hát a finn egészségügyi ellátórendszert össze sem szabad hasonlítani a hazai káosszal... egyszerűen jó lehet ott dolgozni.

Étkezés: Meleg ebédet kaptunk a kórházban, korlátlan mennyiséget lehetett fogyasztani. Estére pedig egy nagy ételcsomagot, amit elvileg vacsorára szántak, de akkora volt, hogy még reggelre is kitarított.

Szociális programok: mivel csak 10-en voltunk külföldiek, így eléggé összetartó társaság alakult ki, a helyiek is minden programra jöttek velünk.. Elvittek minket Lappföldre, egy

hétvégét Helsinkiben töltöttünk, ahol összegyűlt a 4 városból az összes cserediák... (Huh, sok minden volt, holnapig tudnám most írni, úgy érzem)

Egyéb: a hétköznapi élet magyar fizetésekhez viszonyítva drága pl.: az élelmiszer, tömegközlekedés. Mi kaptunk diákigazolványszerű iratott a helyiektől, de ez a többi finn városban nem volt elintézve a beutazóknak.

Az emberek nagyon kedvesek, bár egy helyi azt mondta, hogy ez az idegenekkel van csak így, mert egymással elég ridegek. Az időjárás miatt annak ajánlom ezt az országot, aki nem bírja a meleget és szereti az esőt. Majdnem minden nap esett, kb.15-20 fok közt ingázott a hőmérséklet. Hát most ennyit tudtam írni: ha valami kérdése lesz annak, aki esetleg idén ide utazik, annak bármiben szívesen segíték, amiben tudok.

U.i.: Kinek ajánlom? Mindenkinek! én remélem visszamegyek még egyszer)

-Papp Viktória-

Akkor vagy igazán alkoholista, ha:

Elveszted a vitát, amelyet mozdulatlan tárgyakkal folytatasz. Kapaszkodnod kell a padlóba, hogy le ne zuhanj a Földről. A munka zavar az ivásban.

Az orvosod vérnyomokat talál az alkoholkeringésedben.

Fejed hátsó részén a WC ülőke pihen.

Őszintén hiszed, hogy az alkohol az ötödik nagy élelmiszercsoport.

Felismered, hogy 24 óra egy napban, 24 üveg sör egy ládában.

Két kéz, és csak egy száj... ez a probléma az ivással!

A parkoló arrébb ment, amíg a bárban voltál.

Mindenkinek van egy ikertestvére.

Leesel a padlóról...

Nem eszel, mert 5 sörben ugyanannyi a kalória, mint egy hamburgerben!

Az üveg mindig elhibázza a szádat.

A vámpírok dülöngélni kezdenek, miután megtámadtak téged.

Az Anonim Alkoholisták gyűlésén így kezdted: "Helló, az én nevem... izé..."

A mértékletesség számodra a kevesebb só használatát jelenti. Minden éjszaka jobban és jobban vonzódsz szobatársad macskájához.

"Nem én vagyok részeg, te vagy túl józan."

Feleségedet csak söröskorsó alján keresztül ismered fel.

A másnaposság egy vonzó alternatív életstílussá kezd válni.

A bokor berúg a gyakori levizeléstől.

yellow
Cafe

Élménypult és Sunday Brunch Étterem

- Csak 2 buszmegálló az Orvositol!
- Étvágyad szerint komponálhatsz!

kényelmesen vagy gyorsan
könnyű és hagyományos fogásokból
vegetáriánus- és húsételeket
bőségesen vagy szerényen

Pécs, Alkotmány utca 2. (Kórház tér)

Nyitva tartás: Hétfő-Csütörtök 11:00-24:00, Péntek-Szombat: 11:00-04:00
Vasárnap: 11:00-24:00 Konyha: 11:00-23:00

Életpálya lehetőségek az átalakuló egészségügyben

Ezekben a hónapokban, amelyek felvételi tájékoztatók és nyílt napok jegyében zajlanak a leendő egyetemisták számára, egyre több fiataltól hallani, hogy eltántorodnak az egészségügyi pályától. Valóban nagy elhivatottság szükséges már a felvételi procedúrához is, és a siker gyakorlatilag egy fok az orvossá válás korántsem „mozgó” lépcsőjén. Az egyetemen eltöltött kemény évek felhőtlenebbek lennének, ha medikusként jól megtervezhető életpálya lenne kilátásban Magyarországon. Jelenleg azonban kérdéses a szakorvosi, ezen belül is a rezidensképzés jövője, az egészségügyben zajló átalakulás a hallgatók közül leginkább a végzősök számára jelent bizonytalanságot.

Az egyéni és közösségi szinten felmerülő kérdések és aggályok tisztázására adott lehetőséget a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara által szervezett fórum, mely témája: „Életpálya lehetőségek az átalakuló egészségügyben”. Az orvoskaron különleges esemény részese lehetett a mintegy 150 hallgató és érdeklődő, aki eljött 2007. november 21-én és meghallgatta három különböző irányultságú, mégis sokszor egyező nézetet valló orvos- egészségpolitikusok véleményét.

A meghívott előadók Dr. Rác Jenő, a baloldali egészségügy minisztere, Dr. Repa Imre a kaposvári Kaposi Mór Oktatókórház főigazgatója, Dr. Mikola István jobboldali egészségügy minisztere mellett a kerekasztal-beszélgetésen részt vettek a Kar és megye egészségügyi ágazat vezetői is.

A feltett kérdések az átalakuló egészségügy vetületében életpálya lehetőségeket taglalták:

Már a felvételiző hallgatók jelentős részében felmerül, hogy külföldön végzi tanulmányának egy részét, és diploma megszerzését követően az Európai Unió országaiban kezd meg gyógyító tevékenységet. A fórumon elhangzottak szerint az orvos-egészségügyi politikusok nem korlátoznák a fiatalok ilyen irányú törekvéseit: külföldön sem könnyebb, sőt sokszor nehezebb helyzetbe kerül a fiatal nemcsak a nyelvi, de kulturális különbségek miatt, továbbá a külföldön megszerzett tudás és gyakorlat gazdagítja a már

konzolidálódott egészségügyet, így a betegek érdekét szolgálhatja. Azonban Dr. Mikola István hangsúlyozza, hogy a kezdőorvosoknak itthon kellene megteremteni a körülményeket. Dr. Rác Jenő szerint fontos lenne megvalósítani az általa kidolgozott humánereforrás-menedzselési modellt, amely bérfelzárkóztatás révén is megteremtené a visszatérés feltételeit.

A jelenlegi átalakítások mellett a relatív orvoshiány ellenére az ún. súlyponti kórházak saját gazdálkodásukból frissen végzetteket alkalmazni nem tudnak.

Az egészségügy és oktatásának összefonódása szervezésbeli problémákat vet fel. Ugyanis az orvosképzés koordinálása az Oktatási és Kulturális Minisztérium hatásköre, így például a keretszámok meghatározása (praktikusan mennyi orvosra van szükség). Dr. Mikola István szerint a koordinálásához egy önálló felelős kormányzati szerve lenne szükség.

Szó esett továbbá az orvos-fogorvos-gyógyszerész normatívról, amely csökkentését nem tartják valószínűnek a szakértők.

A fórum során számos aktuálpolitikai kérdés is felmerült, mint az új egészségügyi törvénytervezet, kórházak átszervezése, leépítése, megszüntetése. Dr. Repa Imre szerint egyik fő gond a túlméretezett infrastruktúra a magyar egészségügyben, amelyet jelenlegi finanszírozás mellett nem lehet megfelelő színvonalon működtetni. A poliklinika jelleggel működő kórházak drágák és hatékonyságuk elmarad a centrumoktól.

Dr. Mikola István szerint az egészségügy reformja nem valósulhat meg toldozgató-foltozgató magatartással, csakis gyökerekig hatoló globális átalakítás vezethet hosszútávon olyan egészségügyhöz, mely nagyban szolgálja a társadalmat, ugyanakkor élhető körülményeket és életpályát teremt a területen dolgozó szakembereknek.

Hangsúlyozta, hogy hallgatóknak nem szabad, hogy elvegye a kedvét az egészségügy jelenlegi állapota, hiszen szép, ha nem egyike a legszebb szakmáknak, amit hivatásuknak választottak.

**-Szarka Dániel-
PTE-ÁOK HÖK**

VILLÁMHÍREK ÉS ÉRDEKESSÉGEK

Teszt az Alzheimer-kór kimutatására

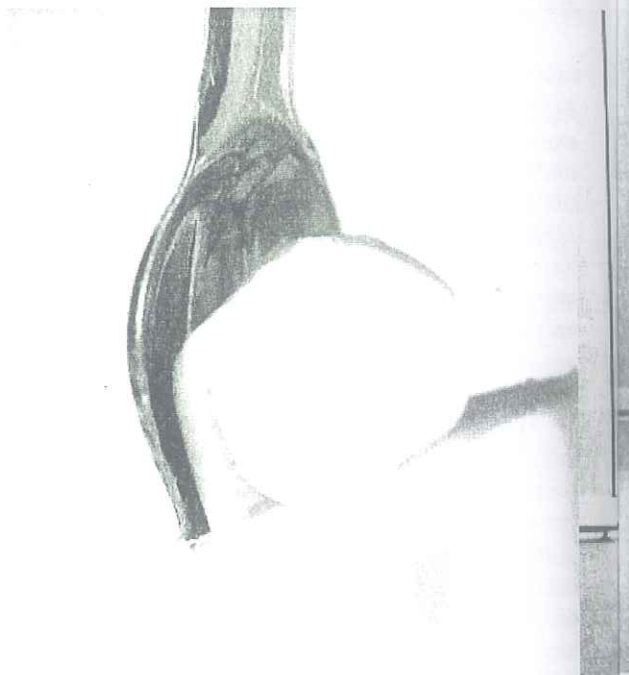
A Stanford Egyetem kutatói olyan vizsgálati módszerrel dolgoznak, amellyel már akár hat évvel a tünetek megjelenése előtt is kimutatható az Alzheimer-kór. A teszt segítségével az orvos egy nap meg tudja majd különböztetni az enyhe fokú memóriazavart az Alzheimer-kórtól, és ha az utóbbiról van szó, korán meg lehet kezdeni a kezelést. A kutatók dr. Tony Wyss-Coray vezetésével 18, a vérplazmában található fehérjére alapozták kísérleteiket. A sejtek ezeknek a fehérjéknek a segítségével kommunikálnak egymással, és éppen ez a kommunikáció, amely a betegség kialakulásával változásokat mutat. – Éppen úgy, ahogy a pszichiáter a beteg szavaiból sok mindenre tud következtetni, – mondja a kutató – mi a fehérjék viselkedését figyelve tudjuk megállapítani, történt-e a sejtben valami rendellenes esemény. A kutatók 259 résztvevő plazmáját elemezték, a csoportban voltak emlékezetzavarokkal nem küszködők, enyhe kognitív rendellenességben, valamint Alzheimer-kórban szenvedők egyaránt. A vizsgálat közel 90 százalékos pontossággal mutatta ki az Alzheimer-betegeket, és a 47 enyhe emlékezetzavarban szenvedő betegnél 91 százalékos pontossággal lehetett megmondani, kinél alakul ki Alzheimer-kór a vizsgálatot követő 2-5 évben.

Génterápia: alkalmas lesz a férfi meddőség gyógyítására?

Míg több ezer honlap, csoport és fórum áll a meddő nők rendelkezésére, a férfiak meddőségével viszonylag kevesen és ritkán foglalkoznak, bár a gyermektelen pároknál az esetek mintegy a felénél a férfiben keresendő a meddőség oka. Egy, a Nature című folyóiratban megjelent vizsgálat eredménye változtathatja a helyzetet. Az észak-karolinai egyetem kutatói egerekben azonosítottak egy gént, a Jhdm2a-t, amelynek igen fontos szerepe van a működőképés ondósejtek létrejöttében. Ha ez a gén hiányzik, rendellenes lesz az ondósejt, képtelen behatolni a petébe. Az új kutatás genetikai szinten világít rá a kóros ondósejt kialakulására. Az ondósejtek érési folyamatuk során egymás mellett lépést tesznek meg, például összeáll az ondósejt farka vagy belekerül a sejtbe a DNS. A spermiogénézisnek nevezett végső lépésnél a DNS feltekeredik az ondósejt fejében. Ebből az új kutatásból az derült ki, hogy ez a Jhdm2a gén teszi lehetővé azt, hogy a DNS helyes irányba csavarodjon, és így képes legyen behatolni a petesejtbe. Azoknál az egereknél, amelyeknél ez a gén hiányzott, kevesebb érett sejt keletkezett, és az ondósejtek nagy része termékenyítésre alkalmatlan volt. Egerek után most embereknél is megvizsgálják, mennyire gyakori a Jhdm2a génhiba, és hogy milyen más sejt szintű folyamatok játszhatnak még szerepet. Ez után kerülhet sor az esetleges terápiás célzatú kutatásokra.

Vaj vagy margarin?

Nem véletlen, hogy nem sikerül dűlőre jutni ebben a kérdésben. A már évezredek óta használt vaj állati alapanyagokból készült, ezért magas a koleszterin- és telített zsírtartalma, amit a szívbetegségekkel hoznak összefüggésbe. A margarint többszörösen telítetlen növényi olajokból, például kukoricaolajból állítják elő, így ez nem tartalmaz telített zsírokat, emiatt gondolják sokan, hogy a margarin szívbarát. De ez nem egészen igaz. Amikor a többszörösen telítetlen zsírokat félkemény asztali krémé alakítják át, ún. transz-zsírok keletkeznek, ezek pedig éppen

annyira károsak az egészségre, ha nem jobban, mint a telített zsírok. Mégis, a legtöbb vizsgálat és számos egészségügyi szakember egyetért abban, hogy a gondosan kiválasztott margarin biztonságosabb. Mivel a margarin szilárdságát a transz-zsírok okozzák, a folyékony vagy jobban kenhető változat fogyasztása ajánlatos. Sok margarin tartalmaz ma már vizet vagy folyékony növényi olajat részlegesen hidrogenizált növényi olaj helyett, így ezek gyakorlatilag nem tartalmaznak transz-zsírokat. Még egészségesebb az olívaolaj. Általánosságban elmondható, hogy a margarin ugyan kevesebb zsírt és koleszterint tartalmaz, mint a vaj, de azért az sem ideális.

Újabb tények az alvásról és a narkolepsiáról

A Stanford Egyetem egyik kutatója 30 éve foglalkozik alváskutatással, azon belül is a narkolepsiával. A

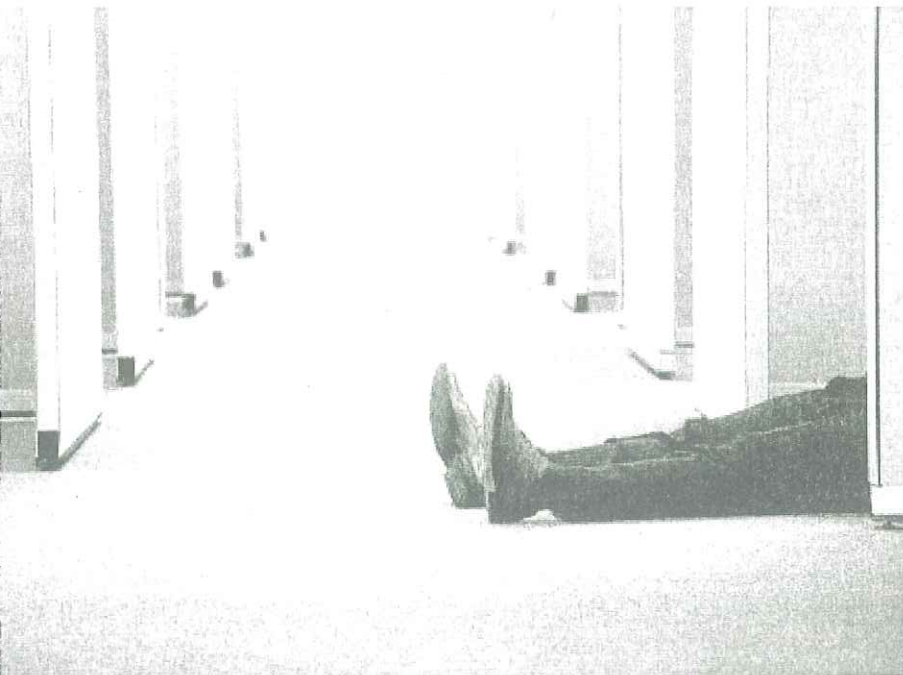
narkolepszia tünetei: napközben nagyfokú álomosság és éjszakai álmatlanság, hallucinációk és elalváskor izomgyengeség, melyet nevetés vagy erős érzelmek is kivált. Állatokon, főként kutyákon, egereken, majd zebrahalakon végzett kísérletek során Dr. Mignot felfedezte, hogy az emberek és állatok narkolepsziájánál –és normális alvásánál is– egy hipokretin nevű neurokémiai anyag játssza a döntő szerepet. Az 1970-es évek elején a Stanford Egyetemen már diagnosztizálta kutyáknál a betegséget, ekkor derült ki, hogy örökletes. Dr. Mignot 1988-ban lett a Stanford Egyetem alváskutatási központjának vezetője, és itt próbálta ki az általa kikísérletezett modafinil nevű gyógyszert kutyákon. A gyógyszer csökkentette ugyan az álomosságot, de nem volt hatással a bénulási rohamokra. Ekkor kezdett el a

talált, jelenleg az alvászavarok immunológiai vonatkozásait kutatja.

Új módszer a visszeresség kezelésére

Egy kaliforniai érsebész minimál invazív eljárást vezetett be a visszerek eltávolítására. Eddig több mint 250 betegen végezte el ezt a műtétet. A felnőtt lakosság több mint 40 százalékának vannak visszérproblémái. A műtét során a visszér közelében kis metszésből egy vékony csövet, melynek fényforrás van a végén, vezetnek be a bőr alá, a visszeres csomó közelébe, majd sóval hígított lidokain és epinefrin keveréket adnak be az érintett területre. Ez érzéstelenítést biztosít, és megvastagítja az ereket, melyek így jobban láthatók, sőt a jobb megvilágítás érdekében a műtőlámpát is kikapcsolják.

Ezután a visszér mellett közvetlenül ejtett apró kis metszéssel egy kissé át- alakított horgolóút vezetnek be, kihúzzák a vénát, és érfogóval lefognak, majd a többi visszeres csomót is kis bemetszésekből eltávolítják. A nyomókötés felhelyezése után a beteg egy órán belül otthonába távozhat, ahol 48 órán át felpolcolt lábbal kell fekélnie. A műtét után maradt hegek nem nagyobbak, mint egy szeplő. – Ezzel az új, varrat nélküli technikával maradéktalanul és gyorsan lehet eltávolítani a visszeres csomókat, kevés a kihagyott visszér, alig van sérülés, és kiválóak a kozmetikai eredmények – mondja dr. Lawrence, az UCLA

narkolepszia génje után kutatni. 1999-ben jelentette be, hogy megvan a bűnös, egy receptorfehérje hibás génje, mely a hipokretinhez kötődik. Később egereknél is bizonyították az elméletet, ha kiütötték ezt a gént, az egereknél narkolepszia alakult ki. A legtöbb narkolepsziás embernél ezek a gének normálisak, azonban bizonyított, hogy a narkolepsziát oka az, hogy hiányzik a hipokretin termelő idegsejtek 90 százaléka, mint ahogy a Parkinson-kórt is a dopamint termelő idegsejtek elégtelen száma váltja ki. A hipotalamusz idegsejtjei választják ki a hipokretint, és ez aktiválja az ébrenlétet lehetővé tevő agyi áramköröket. A hipokretin szerepet játszik az izomtónus és az anyagcsere, valamint az örömrészlet szabályozásában is. Arra a kérdésre, miért hálnak el ezek az idegsejtek a narkolepsziásoknál, a tudós azt az elméletet állította fel, hogy az immunrendszer pusztítja el őket. Mivel közvetlen bizonyítékot erre még nem

érsebésze, az eljárás kidolgozója.

Az AIDS progresszióját genetikai tényezők segítik elő

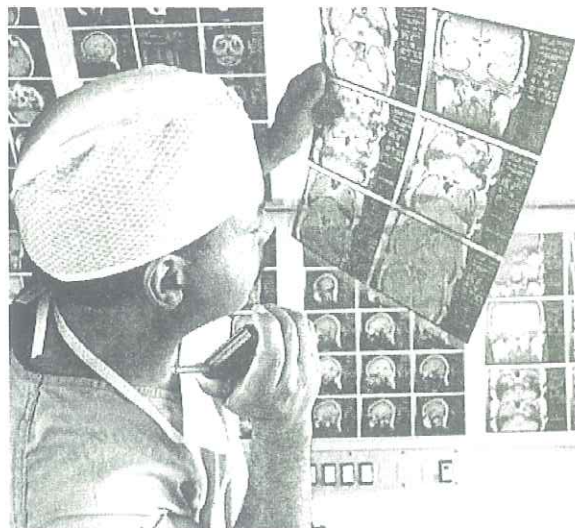
Két kulcsfontosságú gén változataitól függ, milyen gyorsan alakul ki HIV-fertőzöttnél az AIDS. A szakemberek eddig úgy vélték, hogy az ún. vírusterhelés, azaz a vírusok vérben mért mennyisége határozza meg a progressziót. A CCR5 és a CCL3L1 gén változatai befolyásolják a HIV-re adott immunválaszt és a vírus szaporodását. Más géneknek is lehet szerepük a folyamatban, de ennek eldöntésére további kutatások szükségesek. A vizsgálat során a kutatók több ezer HIV-fertőzött beteg és egészséges személy adatait elemezték, és azt állapították meg, hogy a vírusterhelés csak 9 százalékáért felelős annak az időnek, mely a HIV-fertőzéstől az AIDS kifejlődéséig eltelik. A HIV szaporodását és terjedését

tehát genetikai tényezők befolyásolják, a magas vírusterhelés mellett.

Új diagnosztikai eljárás a kardiológiában

A komputertomográf (CT) egy új, kifinomultabb változatával sokkal kíméletesebb módon lehet vizsgálni, van-e szűkület vagy elzáródás a szívkoszorúereken. Az új CT-eljárást 64-szeletes vizsgálatnak nevezik, mert az eddigi 16 helyett

64 képet alkot, ráadásul négyszer gyorsabb is. A Johns Hopkins-kórházban végzett vizsgálatban 291 férfi és nő (életkoruk 40 év felett) vett részt. A CT vizsgálattal a diagnózis 90 százalékban pontos volt. Az erek elzáródásának korai felismerése igen fontos a szívinfarktus megelőzésében, mert lehetővé teszi az időben megkezdett gyógyszeres kezelést, az angioplasztikát vagy a bypass-műtétet. A koszorúrelzáródás gyanúja esetén szívkatéterezést végeznek, kontrasztanyagot fecskendeznek a katéteren át a szív saját ereibe, hogy a röntgenképen láthatók legyenek. Bár igen ritkán, természetesen ennek az eljárásnak is vannak veszélyei, szövődményei. A 64-szeletes CT szövődménymentes, nem megterhelő a beteg számára és gyorsabb is, költsége pedig

egyharmada a szívkatéterezésének. A szakemberek szerint azonban az új eljárás a szívkatéterezést nem fogja helyettesíteni. Hátránya, hogy nem ad olyan pontos képet az erek állapotáról, de jó alternatívája lehet a terheléses vizsgálatnak, különösen idősebbeknél. Nem végezhető el nagyfokú érlemezés esetén sem, de sokszor szükségtelemmel teheti az invazív beavatkozásokat. Egyes korábbi vizsgálatok szerint az Egyesült Államokban évente 1,3 millió szívkatéterezést végeznek, de minden negyediket valószínűleg feleslegesen.

Az új készítmények a vérellátásától fosztják meg az emlőrákót

A kutatók felfedezték, hogyan alakítják ki érhálózatukat az emlőrákok. A daganatok érhálózata kapocs a szervezethez, melyen keresztül más szervekben áttéteket hozhatnak létre. A felfedezés segíthet a daganatok áttétképzése elleni harcban. A szerzők, a British Journal of Cancer-ben megjelent cikkükben elmagyarázzák, hogy a növekedéshez szükséges tápanyagok és az oxigén csak a daganat érhálózatának kifejlődésével juthatnak el egy fejlődő tumorhoz. E nélkül a daganat képtelen 2-3 mm-nél nagyobbra megnőni. A közelmúltban terelődött a figyelem egy enzimre, amelynek jelenléte áttétképzésre utal, és esetleg szerepet játszhat a daganatok érképzésében. A kutatók azt találták, hogy ezzel az enzimmel kezelt sejtek körül 70%-kal nagyobb ütemben fejlődnek ki új erek. Ha az enzim hatását blokkolták, az új erek képzésének mértéke az eredeti szintre esett vissza. A kutatók gondolatmenete szerint olyan új terápiás eljárásokat kellene kifejleszteni, amelyek ezt a folyamatot megcélolva, megakadályozzák az érájaképződést, és gátolják a daganat növekedését. „Mivel az emlőrákos nőknél gyakran műtétilag távolítják el a daganatot, a sokszor évekkel később jelentkező áttétes terjedés ellen elengedhetetlennek tűnik érképződés elleni kezelés alkalmazása”, vonják le a következtetést a szerzők.

-latyak-
lzbarth@yahoo.com

HELYREIGAZÍTÁS!

Előző számunkban közölt, Holczer Attilával készült beszélgetésünkben, tévesen állítottuk azt, hogy a B-kollégium kollégiumi- és diákélete Németh Gergő kollégiumi diákvezetősége ideje alatt megromlott. Ezért a hitelrontásért a Confabula szerkesztősége bocsánatot kér, mind Németh Gergőtől, mind Holczer Attilától, és ígéretet tesz arra vonatkozóan, hogy a későbbiekben törekedni fog rá, hogy hasonló, a valóságtól eltérő állítások ne jelenhessenek meg a lap hasábjain!

Tisztelettel: a Confabula szerkesztői gárdája

EGYETLEN MINDEN ÉRTELMEZŐ ÉS KÖZÖSSÉGI ÉRTÉK

5%

kedvezmény

SÍ • SNOWBOARD

KÖLCSÖNZŐ, SZAKÜZLET és SZERVIZ

ATOMIC **NORDICA** **FISCHER** **elan**

NYITVA TARTÁS:

H-P: 16.00-19.00 • SZ: 9.00-12.00

Mecsek Sí Bt. • Gyulai P. u. 28/b • (20) 345-4368

www.mecseksi.hu • sikolcsonzespecs

THULE
SWEDEN

TETŐBOX KÖLCSÖNZÉS

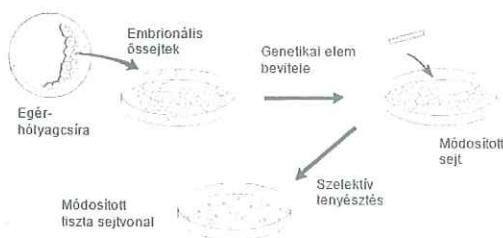
NOBEL-DÍJASOK KLUBJA

2007-ben nyertek az egerek

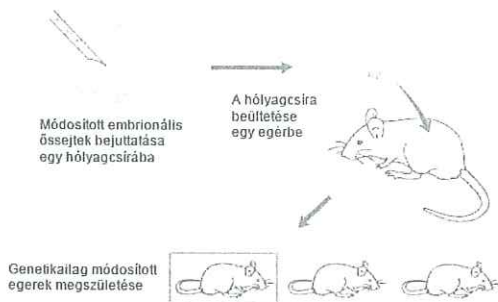
Kis pihenő után újra indul a Nobel-díjasok klubja. Tanulmányaink során gyakran összefutunk teljesen nyilvánvaló és mára már természetesnek tűnő tényekkel, melyek mögött több évtizedes kutatások állnak. Cikksorozatunk célja olyan alapkutatások bemutatása, amelyekért nemcsak Nobel-díjat lehet kapni, hanem a mindennapjainkban is hasznosíthatóak.

Genetikailag módosított egerek létrehozása - orvosi Nobel-díj 2007

A. Embriónális őssejtek genetikai módosítása

B. Genetikailag módosított egerek tenyésztése

forrás: www.nobel.se

Az ideai három orvosi és élettani kitüntetett: az amerikai állampolgárságú Mario R. Capecchi, Oliver Smithies és a brit Sir Martin J. Evans kutatásai tulajdonképpen folytatásai a 2006-ban díjazott Fire-Mello páros RNS interferencia és génkapcsolási kísérleteinek. Csakhogy Ők már nem C. elegans bacikon, hanem hús-vér emlős egereken kapcsolgatták a géneket. A kutatók az egér genetikai állományának embriónális őssejteken végzett módosításával olyan állatmodelleket hoztak létre, amelyek segítségével számos emberi életfolyamat és betegség vált hatékonyabban tanulmányozhatóvá.

Talán meglepő, de az ember és az egér genetikai állománya 95%-ban megegyezik. A genetikai módosítás egy adott gén inaktiválását (elhallgattatását) jelenti egy szervezet genetikai állományában. A genetikailag "knock-

out" állatokon indirekt módon lehet tanulmányozni a gén hatását, ami működésének hiányában problémaként jelentkezik. Napjainkig a körülbelül 20 ezer egérgén mintegy felét már "kiütötték", és rövidesen a teljes génkészletről lesznek ilyen jellegű információink, illetve a kezelések úgynevezett preklinikai fázisai is elvégezhetők. - de ezt mára már mindenki tudja, aki Szeberényi Professzor Úr előadásait hallgatta. Létezik eljárás gének hozzáadására is ("knock-in"). Fontos, hogy a modellállatok "készítésekor" a fenti genetikai módosításokat embriónális őssejteken végezzék el, hogy a megszületendő állatok minden sejtjében jelen legyen, vagy hiányozzon az adott gén, tehát szerepe ez egész szervezet szintjén tanulmányozhatóvá válják.

Mario Capecchi az 1970-es évektől az úgynevezett homológ rekombinációval foglalkozott. A technológia ugyan korábban is ismert volt, ám csak baktériumok esetében alkalmazták, Ő volt az első, akinek emlősök sejtjeivel is sikerült véghezvinni a genetikai kicserélést. Oliver Smithies is ezen a technológián dolgozott. Egymástól függetlenül fedezték fel, hogyan használható a homológ rekombináció az emlősökben gének módosítására, és kidolgozták azokat a módszereket, amelyek segítségével genetikailag módosított egerek hozhatók létre. A technika azonban így még nem volt alkalmazható arra, hogy a géncsere öröklődjön is, hiszen csak egyszeri módosításról volt szó egy már kifejlett szervezetben. A harmadik díjazott Martin Evans az Oxfordi Egyetemen kezdte a munkásságát abban az intézetben, ahol az emlőssejtek, méghozzá két különböző fajból származó sejt fúzióját először kidolgozták. Nevéhez fűződik az egérsejt és az embriónális őssejt fúziójának technológiája, és az erre szolgáló speciális tápfolyadék kifejlesztése. A kutató később a Cambridge-i Egyetem genetikai tanszékére került, ahol tökéletesítette a géniütés technológiáját. Azonosította és izolálta a korai egérembrió azon sejtjeit, amelyek tenyésztésével embriónális őssejteket hozott létre. 1986-ra így minden készen állt ahhoz, hogy létrehozzák az első genetikailag módosított embriónális őssejteket. A „kiütött” őssejteket szelektíven tenyésztették, majd bejuttatták őket egy másik egérembrióba. Az így létrejövő ún. mozaikembriókat ezután egy anyaállatba beültetve genetikailag módosított állatokat hoztak létre (a folyamat lépéseit lásd az ábrán). A következő lépésként a hím mozaikegerek normál nőtényekkel párosztatva -a homológ rekombinációnak megfelelően- bizonyos arányban olyan egereket hoztak létre, amelyek a kiütött gént tartalmazták, bizonyos arányban pedig olyanokat, amelyek ennek normál formáját. A géniütött egerek így szelektálhatóak és a későbbi kísérletekben specifikus kutatásokra voltak használhatóak. Az első beszámoló 1989-ben jelent meg az eredményekről, de a technika felhasználásával ma már

bármilyen gén vagy génváltozat beültethető és örökíthető egerekben. Martin Evans munkásságának köszönhetően napjainkban akár egy PhD-hallgató is képes alkalmazni ezt a módszert.

A díjazottak kutatásaiból kinőtt célzott génbeviteli technika idővel alapjaiban változtatja meg az orvoslást. A célzott génbevitel módszere lehetővé teszi bármilyen DNS-módosítást az egér genomjában. A technológiának köszönhetően már most több mint félezer olyan egértörzset hoztak létre, amelyek mindegyikén egy-egy emberi betegség modelljét alkották meg, mint például a magas vérnyomás, érelmeszesedés, rák, cukorbetegség, számos születési rendellenesség illetve olyan neurodegeneratív megbetegedéseket, mint a Parkinson-kór vagy az Alzheimer-

Mario Capecchi, Oliver Smithies és Martin Evans

kór. Ennek óriási jelentősége van, hiszen lehetőséget ad arra, hogy a poligénes és multifaktoriális betegségekben segítséget nyújtsunk.

-Mesi-

Néhány részlet orvosi szakvéleményekből, leletekből:

- Mialatt a beteg kórházban feküdt, megvizsgálták, megröntgenezték és hazaküldték.
- A beteg száraz köhögésre panaszskodik, és fájdalomra, amikor egy nagyot lélegzik már egy hónapja.
- A páciens péksüteményt evett reggelire, és anorexiát ebédre.
- A beteg panasza: erős fájdalom a péniszében, ami a térdéig lemelegy.
- A betegnek fáj a dereka, amikor a bal oldalán fekszik már egy éve.
- A páciensnek nem volt korábban elkövetett öngyilkossága.
- A beteg a fehérvérsejtjeit egy másik kórházban hagyta el.
- A beteg egyik lábán van a hiányzó lábujj.

(Barna Imre gyűjtése)

Amikor az angolok és a franciák harcban álltak egymással, az egyik csatában francia katonák foglyul ejtettek egy angol generálist. A francia hadvezér kikérdezte a generálist:

- Mondja, miért viselnek maguk, angolok, vörös zubbonyt? Nem tudják, hogy így sokkal könnyebb elfogni magukat?
- Nekünk hadvezéreknek azért vörös a zubbonyunk, hogy ha találat ér minket, és vérzünk, az embereink ne essenek pánikba.

Nos, azóta hordanak a francia katonák barna nadrágot...

Kisfiú kérdi az anyját:

- Anyu, hogyan születik a kisbaba?
- Jaj, kisfiam, az egy nagyon hosszú történet!
- Anyu, akkor legalább az elejét meséld el!

- Hogy találod meg a Nagy Ő-t?
- Shift és kis ő.

A moszkvai professzor elmegy medvére vadászni Szibériába, Csukcs földre. Kap maga mellé egy csukcs vadászt is. Nézi a professzort, majd megszólal:

- Maga professzor. Akkor okos, ugye?
- Igen-igen.
- És tud löni?
- Nem először vagyok medvevadászaton, csak Szibériában még nem jártam.
- És gyorsan tud futni?
- Hosszútávfutó versenyző voltam.

Na, kimennek a terepre. Meglátják a medvét, azt mondja a csukcs:

- Fussunk!
- Futnak visszafelé, a medve trappol utánuk, közben gondolkodik a professzor, hogy mi a francnak fut, amikor van nála puská. Azzal megfordul, célzó, lő medve eldőli, nem mozdul. Csukcs megáll, odamegy a tetemhez és csóválja a fejét:

- Professzor, professzor, maga tényleg tud löni, meg gyorsan futni, de maga akkor is egy idióta.
- Miért?
- Most hogy visszük el a medvét a faluig?!

A rendőrök vizsgálják: - Mít tud Csák Mátéről? - Csák Máté? Ki az? Kirúgják. Így jár a többi is még a legutolsónál érdekes fordulat következik be: - Mondjon valamit Csák Mátéről! - Nos Csák Máténak volt három gyermeke. Két törvényes és egy törvénytelen. A vizsgabiztos csodálkozik, hiszen erről még ő sem hallott: - És kik azok? - Hát Csák Berri az egyik, Csák Norrisz a másik. - És ki a törvénytelen? - Nemcsak Károly.

- Képzeld, a múltkor megmentettem egy nőt az erőszaktól.
- Hogyan?
- Hát meggyőztem.

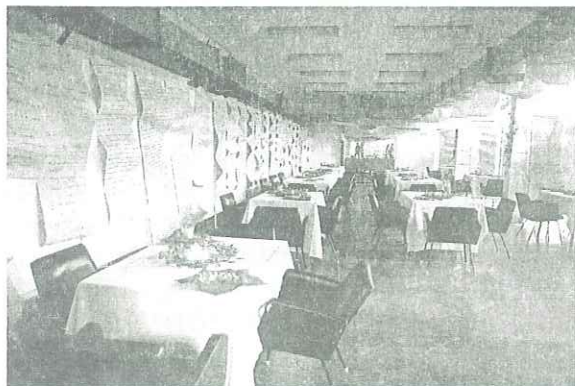

PUBLICISZTIKA

Százhusz méter vers – Hatszáz pohár tea

Sokszor ültünk már a teaházban, sok bál alkalmával. Teáztunk, gondoltuk de jó, ingyen van, hangulatos, józenés. Aztán idén úgy hozta a jó sors, ami ugyan a készülődések alkalmával balnak tűnt néha, hogy megkaptuk a lehetőséget, szervezzük meg az idei gólyabálra mi. Örültünk a lehetőségeknek, gondoltuk, mi lehet ezen nagy feladat.

A teaház helyszíne az alsorsori tornaterem. Aki pingpongozott ott valaha, tudja, rossz szagú, szellőtethetetlen, kopott a vakolat, bordásfal csúfítja, a bűzölgő szekrényeket rejtő helyiséget. Hát, kicsi aggodásba fogtunk, amikor a bál előtti pénteken realizáltuk a helyszíni alkalmassági fokát. (Jó, az én hibám, vizsgáztam csütörtökön, így miattam nem haladtak az előkészületek.) Mit tehetünk, hogyan takarjuk el a máladozó festéket, mivel rejtegethetjük a szagokat, hogyan fog illeszkedni teaházunkba a bordásfal rácsozott textúrája? És akkor jött az ihlet, takarjuk tapétával, verssel. A fehér papír gyorsan nagy felületet burkol, a versek lelket melengető hangulatot sugároznak szerte szét. Ha valaki nem is olvassa el a sorokat, nem fedezgeti fel a rímek közt lapuló mögöttest, akkor is gyönyörködtető látványban lehet része, ha a falról legörgő kódextekercsek közt sétál, fogyaszt teát, vagy amitől kicsit tartottunk, hogy megtörténik, szerelmeskedik. Egy éjszaka, egy délelőtt írtuk a kedvenceink költeményeit. Nyolc filctoll adta fel a közben, százhusz méter tapéta gurult át a kezeink közt, tizennyolc verseskötet és három internetes forrás szolgáltatva a költeményeket. (Köszönet Janinak a rákeresésért, Jóskának a kölcsön könyvekért.) Lassan egybefolyt egymással a péntek a szombat. Ahogy elkészültek a tekercsek, rohantunk díszíteni, borostyánkoszorút kötni, narancsba szegfűszeget tűzdelni, aszalt gyümölcsöt szelni. (Anna köszönjük, hogy hoztál nekünk gyönyörű dísznek való borostyánindákat.) Lassan teaházzá

varázsolódott a tornaterem kopár szeglete. Már a második alkony talált meg bennünket alvás nélkül.

Jaj a pénteki bevásárló túrát ki ne felejtsem! Számológéppel, tollakkal, listákkal felszerelve érkezünk meg városunk egyik multijába, és mint kiderült a lehető legjobb fuvarost választottuk beszerző körutunkhoz. (Köszönjük Endre, hogy olyan állhatatos türelemmel bírtad végig, amíg mi számoltunk, pakoltunk kocsiba ki-be, szaladgáltunk körbe-körbe, és még segítettél is.) Bevásárlókocsink akkorára duzzadt, hogy már-már attól tartottunk valamelyik alkalmazott leltározó vagy lepakolandó kocsinak nézi, és bontani kezdi teaháznyi építményünk. Csak teamécsest nem kaptunk, másik helyeken, másnap sem. Kész szerencse, hogy otthon mindegyikünknek akadt, így mégsem maradt el a hangulatvilágítás.

Végül is időre elkészültünk, versek a falakon, finom illat járta be még a repedéseket is. Csak a rezsó nem akart felmelegedni. Mindegy. Rohanás haza, egy gyors alvás a zuhany alatt, frizuraigazítás, kávé - ivatlanul az asztalon felejtve, de csinosba öltözve nyitásra megérkeztünk.

Persze első adandó alkalommal a vízfóralók levágták a biztosítékot. Hát most vagy zene, vagy tea. Nagy a kérdés, alapos a mérlegelés. Bence könnyed muzsikákkal kellemes lebegést varázsolat körénk, de végül is mitől teaház a teaház? Döntöttünk a csend mellett, amíg a karbantartó megérkezett.

Éjfél után játszott a Ficsöring Trió, nagyban emelve teaházunk s az est nívóját. Volt sikítózás, a megszállott rajongókat csak a rend őrei tudták távol tartani az együttes tagjaitól. Mi jó fogadás létünkre sajnos csak keveset élvezhetünk a showból, dolgoztunk. Egész esti sürgés-forgás, asztalokon süticsere, a használt poharak elhordása, szamovársapjának kezelése, vízfordás. Néha egy kis beszélgetés egy régnemlátott ismerőssel, vagy egy-egy lopott tánc fért bele, és kis szundikálás kimerülten a színpalak mögött. Volt krízishelyzet, csapatmorál-zuhanás és feltámadás. Kaptunk sok dicséretet, még bók vagy Keziticsókolom is akadt. Köszönjük, ahogy azt is, hogy jöttetek, velünk töltöttétek a bál egy részét, észrevettétek a szépet, a finomat.

Jött a hajnal, a záróra. A későn érkezőknek is akadt még egy-két utolsó korty tea. Elbontottuk a versekkel borított paravánokat... (Köszönjük, hogy páran velünk maradtatok és a Ti segítségetekkel gyorsabban ment a pakolás, előbb juthattunk Álomországba mi is, megfáradt teaházások.) Visszaadtuk a teret a testedzésnek, karate óráknak, pingpong csatáknak. Megvolt ez is, elmúlt az idei gólyabál, reméljük fényéhez kicsit tudunk adni mi is!

-Andi, Eszter, Judit-

Vena Literatura

Adó?, Vevő? (háztetőmagány)

Hasznod sem mentség:
nincs, mi egünk lehetne:
bárányárny kék rét.

q3

Rakétád röppen
mellemmel veszem le, ha
végzed: bevégzem.

Élet, jel

M-Sz. A.

Szentséget törve
szívem ujjadra húzom:
Füstkarikával.

Sms #01

itt ülök Kedves, s
hold szökik az égre,
manóhad tánca
álmot lop a rétre,
szívem száz darabja
tenyeredre téve,
gyere hát Kedves,
szökjünk el a rétre!

Sms #02

elfagyó ujjamból
szökik a gondolat
(jó postásom az éter),
villan a jelentés:
átért a szívem,
hiába sok-sok
kilométer.

-vj-

I

Válasz a háztetőmagányra

Füle a szája,
és a szája a füle -
háromszázhatvan.

II

Varjú fekete
testét dobálja a szél,
míg fához nem ér.

III

Zöld leveleid
megsárgulva hagyják el
göcsörtös tested.

IV

Nap árnyékában
nehéz felhőket sodor
magával a szél.

V

lassan hullajtod
leveled tiszta eget
mutatva tested

VI

Ne szólítsatok!
Ne érintsetek! Szentség,
mit megzavartok!

-katsuki-

Előre le kell szögezmem, alapvetően nem vagyok sorozatfüggő. A kórházas sorozatok pedig abszolút hidegen hagynak, javarészt az iszonyú szakmai hibáknak köszönhetően. Az egyetlen kivétel: a jó öreg Dr. House, ami éppúgy függőséget okoz, mint a Vicodin. És hogy mi a titka? Lássuk csak!

Először is, szakmailag nagyon korrekt, főleg a többi orvos-sorozathoz képest, így aztán medikusként talán jobban is értékeljük egy átlag nézőnél. Persze, kisebb-nagyobb hibák vannak, leginkább az, hogy minden vizsgálatot, és majd minden beavatkozást – még egy csomó sebészeti beavatkozást is – House-zal és kis csapatával végeztetnek. De ez bocsánatos bűn, főleg, hogy jól felépített eseteket kapunk minden részben, ahol valós betegségek lehetséges differenciáldiagnosztikai problémái merülnek fel. Állítólag a sorozat írói külön nézegetik a szaklapokat a különleges esetekért, és ezeket írják át. Az pedig, hogy 3 év speckó eseteit House havonta kapja, azért még belefér. A másik lehetséges hibaforrás pedig a magyar szinkron, ahol sokszor szolgálai fordítják az angol kiejtést/kifejezéseket (egyszer volt valami „pszuedomembrán” is.) Éppen ezért jobban járunk, ha angolul nézzük, főleg, miután idén március 7-én elhunyt Szakácsi Sándor, House zseniális eredeti magyar hangja. Az új hangról inkább nem nyilatkozom...

Másodszor, a karakterek zseniálisak! Főleg a címszereplő Dr. Gregory House. Az a fajta cinikus, kiégett oktató/orvos, akit abszolút meg lehet érteni, főleg pár év orvosi után. Ja, hogy egy igazi bunkó? Lehet, de valószínűleg már születése óta az. Gyógyszerfüggő? Az, de nem probléma – számára legalábbis. Viszont zseniális diagnosztika, aki nagyon apró jelekből is elég sok mindent megfejt. És nem felejtendő elkötelezettsége a betegség gyógyítása iránt – a betegért viszont annyira nem lelkesedik. Mondjuk, ha belegondolunk az átlag beteganyagba, érthető is – nem mintha a betegek ellen beszélnek, de mind tudjuk, hogy nagy az Isten állatkertje, avagy „mindenki idióta”, ahogy Greg bácsi mondja. No meg persze „mindenki hazudik” – ebben is van valami. És ha belegondolunk, azért jólesik, hogy valaki minden baromságukat a képükbe mondja a pácienseknek, hisz mi ilyet nem tennénk... Tehát egy igazi összetett személyiség, akit meg lehet szeretni, főleg így képernyőről (ha itt dolgozna valamelyik egyetemi klinikán, tuti nem tolongának nála a tdk-sok). A mester kis csapata is érdekes emberkékből áll, szép látni, ahogy a három naiv kezdőből cinikusabb, de jobb orvosokat farag az öreg az évadok folyamán, bár konfliktusok akadnak szép számmal, de nem akarom lelőni a poént, aki nézi, majd úgyis meglátja, ha eddig nem sikerült. Wilson és Cuddy is abszolút életszerű figurák, amolyan ellenpólusként „normális” orvosok. House-t különben mindenki próbálja jobb útra téríteni, és párszor jól be is olvasnak neki, ám három évad

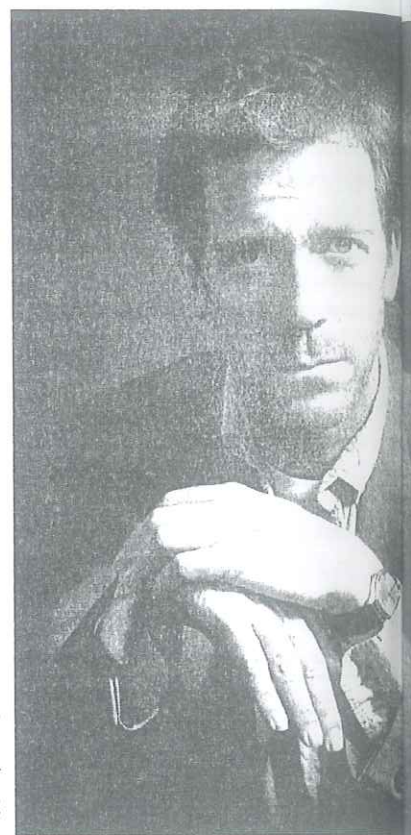
alatt egy cseppet sem sikerült változtatni rajta...

Amiről még szót kell ejteni, az a remek színészgárda. Hugh Laurie telitalálat House szerepére, szinte el sem tudjuk képzelni más szerepben, pedig apróbb szerepekben láthatuk itt is-ott is. A siker azonban egyértelműen House hozta meg neki, két Golden Globe-ot is kapott (2006- és 2007-ben), nem mintha ez annyit jelentene, de azért hangzatos... Érdekes kapcsolat van Laurie és az általa játszott karakter között: a színész számos tulajdonosságát megkapta a szerepe is, úgymint születésnapjának dátumát, motor-mániáját és zeneszeretetét; Mr. Laurie ugyanis zongorázik, gitározik, szaxofonozik a való életben is. Érdekes még, hogy Hugh apja azt szerette volna, ha orvos lesz a fiából – végül is sikerült, ha úgy vesszük. A többi színész játékára sem lehet panasz, mindenki kitesz magáért rendesen.

Ha már szóba került a zene, a sorozat abból is az egyik legjobbat kapja. Nálunk ugyan más főcímmelvetítették, de eredetileg – és DVD-n is – a Massive Attack Teardrop című száma nyitja a részeket, és az aláfestő zene sem kutya.

Szóval, hogy miért jó a House? Felhoztam egy rakat érvet, de nem tudom, pusztán ennyivel meglehet-e főzni bárkit is. Viszont ha megnéz egy pár részt, valószínűleg rákap. Én legalábbis egy véletlenül elcsípett fél rész után tudtam, hogy ezt a sorozatot nézmem kell, és azóta több mint három évadnyi részt néztem meg, a legtöbbit legalább kétszer, és ugyanúgy élvezem, mint az elején.

Zárásként idézném személyesen dokinkat: „Na ki a király? I. Gregory, természetesen.”

-Metil-

HOUSE

Kontra

Egy újabb napnak vége, legalábbis nem lesz több kurzusa a mai napon. Már csak haza kell érkezni a vásárlásból, és végre lehet az ember, megpihenhet. Benyitok az ajtón, és Dr. Háuz barátságos bot kopogása és kedveskedő szavai fogadnak. Igen! Másra sem vágytam. Majd teltek múltak a napok, lassan hetek, és már nem csak hazaérkezésemkor fogadott ez a szimpatikus fiatal ember, de szinte beköltözött negyedik szobatársnak a kollégiumi szobába.

Egy újabb sztársorozat Amerikából. Nézzetek és ámuljatok-bámuljatok jelisével. A már-már sablonossá üresedő történetet megfűszerezik egy kis szerelemmel, munkahelyi bonyodalommal, és más az amerikai társadalom nyújtotta lehetőségekkel. De az alaptörténet marad ugyanaz. Egy hétköznapi tünő eset, hihetetlen megoldással, persze erre csak is főhősünk jöhet rá, akinek környezete teljes mértékben hitetlen és ellenkező, így véres verejtékes harccal, és heroikus makacssággal kell bizonyítania igazát.

Eközben nem kímélve senkit és semmit. Tudatosan mindenkit hülyének nézve, szinte már istenítve önmagát. Az orvos, aki megtehet bármit, hisz gondolatmenete szinte hibátlan, a betegnek úgy sem lesz baja, és őt is felmentik, mivel megmentett egy újabb életet.

Környezetét nem kímélve mindenkinek megmond mindent, mondhatni beolvas a betegnek, hogy hogy képzeli, mi az, hogy nem mondja meg, és kiosztja a munkatársait, mintha ők nem tudnának gondolkodni, és nem végeztek volna orvosi egyetemet. Mindehhez a hatalmas egóhoz jön főhősünk rossz lába, hogy sajnálni tudjuk, és tudatalatt támadó szájalom érzetünk révén elnézzük kicsapongásait. Hiszen megvan az oka, hogy ilyen természetű. Rossz a lába! Állandó fájdalmai vannak! Hogy ne lenne elszigetelőző, mogorva és kegyetlenül szókimondó? Nem csoda, hogy antiszociális jellem. Hiszen rossz a lába!!

A sorozat, mint a jó előadó, a legérdekesebb eseteket vonultatja fel előttünk, Dr. House életében nincs egy unalmas nap, amikor nem történik semmi, mikor nincsenek naftalin mérgezett betegek, papagáj-kóros férfiak, fiatalkorúak, akik a pszichésen beteg édesanyjukat kísérgetik és tartják el egyedül. Persze akkor ki nézné a sorozatot. De az élet nem ilyen, ezt mindenkinek javasolom, hogy tartsa észben, akármit is néz.

Nem tartom követendő példának ezt a jellemet. Kétségtelen, hogy vannak jó elemek beleépítve a karakterbe. Például, hogy tartsunk ki az igazunk mellett, míg meg nem dől, vagy hogy gondoljunk a legvalószínűbbre is. De kizártnak tartom, hogy az élet elbírna egy ilyen természetű embert. Arról nem is beszélve, ha a világot elárasztanák a frissen diplomázott Dr. House-kák. Érdekes lenne, ahogy megvitatnak egy esetet, vagy ahogy együtt dolgoznak. Ki a hülye, én vagy te? Ki végezné el az alja munkát? A botjukkal felszurkálnák a bizonyítékokat a terepmunka során? És ki törődne a beteggel? Mert szép dolog a betegséget kifejtteni, kibogozni, megérteni a miérteket. De ki fog a beteg lelkével törődni, valamilyen szinten segíteni feldolgozni a történeteket?

Mikor a csoportom megtudta, hogy kontrát írok a sorozatról, döbbenettel kérdezték tőlem; Te nem szereted Dr. House-t? Már-már eretnekként tekintve rám, ki a lehető legfőbbben járó bünt követte el. Igen, én nem szeretem ezt a kitalált figurát, mert az élet élhetőbb példákat állít elé, hogy milyen a jó orvos. Számos követendő példával találkozom, találkoztam mind tanulmányaim során, mind a nyári gyakorlaton, mind előző munkahelyemen.

-Katsuki-

INTERJÚ

Az élet dolgai - Kapcsolatok

Az ember alapvetően társas lény, mindenki vágyik arra, hogy szeressen és szeressék. Sorozatunk harmadik számában a kapcsolatokról beszélgettem dr. Varga József tanár úrral.

Az egyén –születésétől kezdve– a pszichoszociális fejlődés során sajátítja el a nemének megfelelő szerepeket, viselkedés- és magatartásformákat. Életkoronként (0-tól a 20-as évekig) változik, hogy milyen tényezők és feltételek szükségesek a fejlődéshez, melynek során az ember alkalmassá válik a párválasztásra, párkapcsolatra és a házasságra. A kölcsönösségre, szeretetre, bizalomra épülő kapcsolat kialakítási képesség a szülő-gyermek kapcsolatban alapozódik meg. A másik nemhez való viszonyulást nagymértékben befolyásolja a családi környezet. Ha a szülők házassága válással végződik, hatással lehet a gyermekek későbbi életére. Egy család felbomlásának körülményei változatos képet mutatnak, ennek következtében a gyermekek sem egyformán sérülnek. Vannak-e olyan személyiségi problémák, amelyek az elvált szülők gyermekeinél gyakrabban fordulnak elő?

Ha a megromlott házasság ellenére mégis együtt marad a család, nagyon sok kárt okozhat az elmérgesedett légkör is. Mekkora „ereje” van a családon kívüli szociokulturális közegnek? Korrigálódhatnak-e hatására a korábbi, nemkívánatos hatások?

Valóban, a kapcsolatok alakításának készségei az érzelmi viszonyok tanulásával együttesen fejlődnek, és ehhez az első modell a gyermek életében az eredeti családja, apja-anyja kapcsolata. A nemi és családi szerepek gyakorlása szembetűnően kifejeződik az óvodások papás-mamás játékaiban. Az önmagáról és másik nemről alkotott –belsővé vált– képzetek, hiedelmek, sablonok a kamaszkorban válnak valóságossá, az első szerelmek, együttjárások idején. Tapasztalatokat szerez a fiatal, jó esetben árnyalttá és összetetté válik az önmagáról és az ellenkező nemről kialakult képe, és a 20-as éveire –ma talán pár évvel később– képessé válik egy kölcsönös, teherbíró kapcsolatra, amely házasságban, vagy tartós élettársi viszonyban folytatódhat. Hangsúlyozom, hogy folytatódhat, mert az elkötelezettség csak az alap, a kapcsolatot élethossziglan –vagy ameddig tart– fejleszteni, gondozni kell. Minden fiatal tudja, hogy mit tartott jónak szülei házasságában, és mit szeretne másképp csinálni a saját családjában, mint a szülei.

Az eredeti családnak óriási felelőssége van a nemi szerepekre szocializálásban. Az előző beszélgetésben is szóba került, de nem lehet eléggé hangsúlyozni: amilyen kimunkált vagy elnagyolt képe van valakinek önmagáról, mint férfiról/nőről, éppen olyan árnyalt vagy felszínes képzelei lesznek a másik nemről. Nagyon veszélyesek azok a hamis sztereotípiák, sablonok, amelyek túl általánosítva írják le a másik nemet. Például a nő és a férfi ellenfélnek vagy veszélyesnek tartják egymást, vagy „az asszony sorsa az, hogy...” kezdetű vélekedések. Az önismeret és emberismeret hiánya ahhoz vezet, hogy nem értik sem önmagukat, sem egymást. Többekévesé ösztönösen élnek a kapcsolatukat, nem ismerik fel a buktatókat, a konfliktusok valódi forrásait, így megoldani sem tudják azokat.

A kapcsolatok többnyire érzelmi vonzódáson alapulnak, az érzelmek azonban sokszor nehezen ismerhetők fel, és természetük nem érthető meg a racionális okoskodás alapján. Jó példa erre, hogy sokan a szavak bűvöletében élnek: ha durva, önző vagy csélcsap kedvesük azt mondja „hidd el szívem, csak téged szeretlek”, elhiszik neki, mert ezt szeretnék hinni, erre vágyanak. Vágyaik színezik át a valóságot, és inkább becsukják a szemüket, befogják a fülüket, nehogy szembe kelljen nézniük a kapcsolat csődjével vagy a rettegett elhagyással.

Egymás választása csak részben tudatos döntések eredménye. A vonzódást és választást mélyről jövő, rejtett szükségletek, igények irányítják. Ha a két ember rejtett szükségletei egymásra csengenek, kölcsönösen kielégítik egymást, akkor létrejöhet a kötődés. A szükségletek úgy illeszkednek egymáshoz, mint két fogaskerék, és az emberek döntő többségének legfeljebb nagyon halvány elképzelései vannak arról, hogy mi is ez az erős kötőanyag, ami miatt sokszoros szabadulni sem tudnak egymástól. A kötődés a lényeg, az érzelem előjele más kérdés. Szerelem vagy gyűlölet, egyformán erősek lehetnek. A két embert gyakran tartósabb kötésben tartja a gyűlölet, mint a szerelem, még ha már távol is vannak egymástól.

A házasság megromlásának időszakában, a válás környékén kevesen gondolnak arra, hogy milyen is volt az esküvői csokor, hogyan is éreztek akkor szeretett társuk iránt, akire most kígyót-békát kiabálnak. Kevesen gondolnak arra is, hogy ahogy annakidején együtt hozták létre kapcsolatukat, később együtt rontották el. Nem számít, hogy ki mennyire volt aktív vagy passzív. Eltűni a rosszat éppoly tettestárrá teszi az embert, mintha cselekvő részese lenne az események alakulásának. Egy felnőtt embert –ha valóban felnőtt– nem lehet elrontani. Ki lehet hozni belőle a „rosszat”, de ehhez mindkettejük közreműködése kell.

A válásnak éppoly fontos eseménynek kellene lennie, mint a házasságkötésnek. Ha a pár úgy érzi és úgy gondolja, hogy nem tudják, nem akarják együtt folytatni az életüket, a házasság felszámolását ugyanúgy közösen kell feldolgozni,

mint a megkötését. A válásnak is van pszichológiai kultúrája: tisztázni a fájdalmas élményeket, elvarni az érzelmi szájakat, leválni egymásról. Ahol ez a kultúra hiányzik, a szétváló feleket gyakran továbbra is az ellenségesség, a gyűlölködés tartja fogságában. A megfelelő érzelmi lezárás különösen fontos a gyermekek érdekében.

Szomorú, hogy gyakran éppen a gyermek érdekeire nincsenek tekintettel az elválni készülő szülők. Sokszor a szeme előtt zajlanak a veszekedések, vagy ellenkezőleg, nyomasztó és vészterhes a légkör, ha a szülők titkolják viszonyuk megromlását, de a feszültség jól érzékelhető a gyermek számára, jelzi a veszélyérzete. A

válás számos módon hagyhat nyomot benne, alapvetően az érzelmi biztonságérzetét teheti tönkre. Megerősödhetnek benne az ellenkező nemmel vagy a házassággal kapcsolatos negatív elképzelések, előítéletek. Később ő maga is hasonló sablonok szerint alakítja kapcsolatait. Gyakori, hogy elkerülni igyekszik szülei hibáit, de végül ugyanazokat ismétli. Hiába próbál más lenni, viselkedését a rejtett érzelmi motívumok irányítják. Gyermek- és fiatalkorban mindig nyomot hagy a válás, de a legérzékenyebb időszak a kisgyermekkor és a prepubertás. A válás traumáinak feldolgozásában segíthet, ha a családnak jól működő és jó minőségű kapcsolatrendszer volt, alkalmas szülőpótló személyekkel.

A gyermekek érdekeire hivatkozva néha úgy döntenek a szülők, hogy megtartják a házasságot a gyermekek felneveléséig. Biztosan vannak érett párok, akik sorsukat elfogadva, önös érdekeikről lemondva, harmonikusan végig tudják csinálni ezeket az éveket. De gyakoribb, hogy a látszólag békés felszín alatt ott feszülnek az elintézetlen konfliktusok, feszültségek. A házasság megromlása titok a gyermekek előtt, akik érzik, hogy valami nincs rendben. Gyakran „lebuknak” a szülők egy veszekedés során, amiről úgy vélik, nem látják a gyerekek. De beszélni nem lehet róla, nyílttá nem tehető, ha netán kérdez a gyerek, elutasító választ kap: „nincs semmi baj, minden rendben van”. Ezek a gyerekek fokozottan szorongóvá válnak, nem tanulják meg kifejezni az érzéseiket a másik iránt, megosztani, megbeszélni és megoldani a gondjaikat. Az elhallgatás, a némaság talán még veszélyesebb, mint a nyílt konfliktusok. Viszonylag jól működő párok esetében, vagy ha a kapcsolat alapja az összetartozás, egy jó veszekedés konstruktívabb, mint a konfliktusok

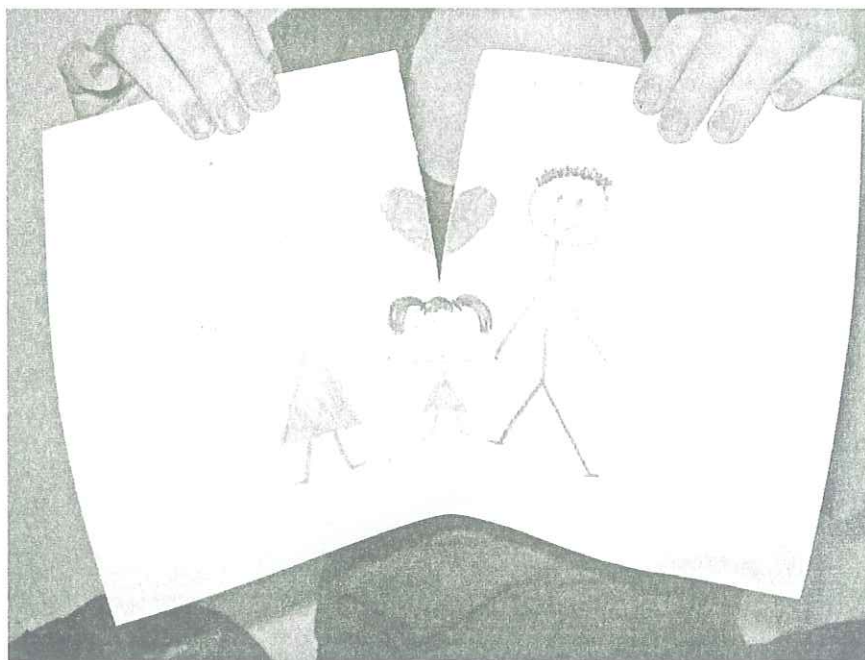
visszafojtása. A veszekedésben levezetődnek az indulatok, utána folytathatják a párbeszédet, megoldáskereséssel. A konfliktusok elnyomása nem vezet semmilyen konstruktív megoldáshoz. Az „úgy élünk, mint a galambok” kijelentés mögött legtöbbször súlyos indulatok találhatók a szőnyeg alá söpörve. Ennek az árát a család minden tagja megfizeti.

A válás nem mindig rossz dolog. Az élet valóságában előfordul, hogy jónak induló kapcsolatok is elakadnak, megromlanak. Rossz párválasztások is előfordulnak. A két ember sokat változhat, a kezdetben közös út is szétágazhat. Ha a pár tagjai, illetve a gyermekek számára a jövőben nagyobb harmóniát hozhat a házasság felbontása, akkor meg kell tenni ezt a lépést. Ebben az értelemben a válás a személyes fejlődés konstruktív krízise lehet, beleértve a gyermekek fejlődését is. A diszfunkcionális házasság több kárt okozhat, mint a válás. Álságos érvek, vagy pusztán morális megfontolások miatt fenntartani egy olyan életközösséget, ami senkinek sem jó, és nem is javítható, súlyos hiba.

Sokan vállalják a karriert és családot egyszerre. Harmonikus házasságban is előfordul, hogy a gyermek kénytelen elviselni a szülők hiányát. Milyen következményei lehetnek annak, ha a szülők nem tudnak elegendő időt fordítani gyermekük nevelésére?

Kérdés, hogy ez a házasság valóban harmonikus-e. Ha a karrier építésére olyan időt és energiát használ valaki, ami a családé kellene, hogy legyen, akkor nem nevezném harmonikusnak az ilyen választásokat. Kétségtelen, hogy sokszor nehéz egyeztetni a két életterület követelményeit,

de vannak elfogadható kompromisszumok, melyeket meg kell kötni, ha valaki mindkét feladatba belevág. Az egyes társadalmak eltérő módon és mértékben segítik tagjaikat, hogy a családban és hivatásukban is hely tudjanak állni.

A gyermek számára fontos, hogy szülei kellő időt töltsenek vele, de még fontosabb az együttlét minősége, a közös játék, beszélgetés, programok. Fontos, hogy biztos legyen benne, a szüleit bármikor elérheti, figyelnek rá és segítenek, ha a gondjait vagy éppen örömeit meg akarja osztani velük. Ennek hiányában leépül – vagy ki sem alakul – a szüleivel való meghitt viszonya. Érzemi kötődéseit máshol keresi, „rossz társaságba”, perifériára kerülhet, drogozhat, ihat. Vagy csak végtelenül magányosan él abban a családban, ahol szülei éppen őrá hivatkoznak, hogy az ő jóllétét biztosítják a távollétükben végzett munkával. Kívánatos a tartalmas napi kapcsolat; kockázatos az is, ha valaki csak a hétvégén szülő, de végképp groteszk helyzetet teremt az, aki azt gondolja, hogy a karácsony három napján, vagy nyaraláskor rendezi le, „pótolja” egész éves kapcsolatát gyermekével vagy párjával. Sokszor ilyenkor válik világossá, hogy idegenek lettek egymás számára, a család a széthullás útján van.

A szerelmes ember hajlamos arra, hogy idealizálja partnerét, fenntartások nélkül elfogadja őt, és olyannak lássa, amilyennek szeretné. A rózsaszín felhőkből álló kép racionalitás nélkül nehezen lehet alapja egy tartós kapcsolatnak.

Idővel -ha a rózsaszín felhők elszállnak- a párkapcsolatok kihül-hetnek, unalmassá, rutinszerűvé válhatnak. Lehet tenni ez ellen vagy ez az „élet rendje”?

Mi tesz egy kapcsolatot időtállóvá?

A szerelem egy sajátos intenzív érzelem, ennek megfelelően torzítja a szeretett személy megítélését. Felnagyítja pozitívumait, jelentéktelennek láttatja a kedvezőtlen vonásait. A szerelemnek azonban adaptív funkciója van: elősegíti a kötődést, az alkalmazkodást, az egymásra hangolódást. Probléma akkor adódik, ha a valóság torzítása oly mértékű, hogy durván túlidealizált, hamis képet mutat a másikról. Csak a szerelem elmúltával döbbennek rá egyesek, hogy mennyire nem voltak hajlandóak

meglátni azt, ami mindig is a szemük előtt volt. A másik hibaforrás, ha a másikról és a kapcsolatról alkotott képzetek nem a valóságból, hanem a vágyakból, fantáziákból táplálkoznak. Nincsenek kevesen, akik nem tudják kellően szétválasztani a vágyaikat és a realitást, ők rendszeresen súlyos csalódásokat élnek át.

A szerelem nem racionális, nincs is köze a racionalitáshoz. A szerelem elfogultságát a realitással (valósággal) kell egybevetni. Aki racionálisan (ésszerűen) próbál rendet tenni a szerelem élményében, az a saját érzelmei, belső bizonytalansága ellen védekezik. Fél, hogy elsodródhat, kiszolgáltatottá, saját érzelmeinek játékszerévé válhat. A racionalitásra törekvés nem a másikról, hanem önmaga bizonytalanságáról szól. Az érzelmek szabályozását, a magatartás feletti kontrollt szerelem esetére is meg kell tanulni.

Ha a szerelem elmúltával üressé válik a kapcsolat, akkor az nem volt valódi kapcsolat. Két ember fűrdött leginkább a saját érzéseiben, örömeiben. A szerelem (és a szex) önmagában nem elegendő egy hosszútávú kapcsolat megalapozásához és fenntartásához. A tartós és harmonikus kapcsolatokban élők gyakran elmondják, hogy a szerelem idővel átlényegül egy más minőségű, de élményeiben talán még gazdagabb szeretetté. Ha ez nem valósul meg, ott a kapcsolat alapjaival, a kötődéssel és érzelmi elkötelezettséggel van baj.

Gyakran megfigyelhető és tetten érhető a kapcsolatokban felbukkanó, azt sokszor szétmárcangoló féltékenység. Létezik „egészséges” féltékenység?

A féltékenység jól ismert gyötrő és gyakori érzés, általában az éretlenebb kapcsolatok kísérője. A másik

elvezetésétől való, rendszerint megalapozatlan, néha megalapozott félelemnek nevezhető. A féltékenység soha nem a másiktól szól, hanem arról, aki féltékeny. Hátterében megint csak az identitásbizonytalanságot találjuk: „Vajon elég jó férfi/nő vagyok-e a páromnak? Megfelelek-e neki? Nem talál-e nálam jobbat?” A féltékeny személy rendszerint minden olyan eszközt bevet párja megtartására, amivel garantáltan tönkreteszi a kapcsolatot. Ézelmi zsarolások, játszmák, folytonos kontroll, beszámoltatás, a hűség és szerelem újabb és újabb bizonyítékainak felvonultatása és így tovább. Előbb-utóbb eléri azt, amitől retteg: otthagyják, mert nehéz elviselni a féltékenykedőt. Ha valóban „van alapja” a féltékenységnek, az más helyzet: a félrelépés a kapcsolat valódi konfliktusa, amiről tárgyalni kell és szándékainak megfelelően rendezni. A féltékenységet nem igazolhatja egy múltban elkövetett félrelépés sem. Pokollá teszi a kapcsolatot az, aki évekkorábbi hibára hivatkozva zsarolja, tartja érzelmi csapdában partnerét, házastársát.

A féltékenység soha nem „egészséges”, mert az önbizonytalanság talaján létrejött fantáziákból táplálkozik. A kapcsolat féltése más érzelm és más minőség: sokkal inkább a törődő odafigyelést, a kapcsolat gondos ápolását fejezi ki.

Vannak emberek, akik képtelenek kilépni a kapcsolataikból. Egyik félnek sem jó már az együttlét, mégsem tudnak –és talán nem is akarnak–szakítani. A társfüggő úgy érzi, csak a másik által létezhet, annak árán is, hogy a társa őt kihasználja. Hogyan alakul ki a társfüggőség és miként lehet szabadulni?

A beszélgetés elején szó volt róla, hogy rejtett szükségletek alapján választunk, és ez nagyon erős kötődést jelenthet. A kapcsolat manifeszt szintjén konfliktusokat látunk, a kapcsolat nyilvánvalóan rossz, de a látens szinten a rejtett szükségletek egyben tartják a párt. Tipikus példái ennek az alkoholista házasságok: italozó agresszív férj és szenvedő felesége. Az asszony éppúgy részese férje alkoholizmusának, mint a párja, szaknyelven kodependensnek nevezik. Sajátos érzelmi dinamikája van kettejük kapcsolatának: az asszony gyakorolja az érzelmi kontrollt, férje a szorongását oldja alkoholban. Az alkoholista házasságok stabilak, gyakran egy életen át kitartanak. Ha mégis elválnak, az asszony –csodák csodája, hisz ettől akart megszabadulni– másodszor vagy harmadszor is italozó társat talál. Még nem ivott a kapcsolat elején? Idő kérdése: az

alkoholhoz fordulás ott van a szorongáskezelő stratégiái között, és házasságuk idővel manifesztálja is az ivást.

A szimbiotikus kapcsolatok az élet nagyon korai szakaszát modellezik. A két ember élete, érzelmei, gondolatai valóban átszövik egymást az élet nagy területein. A szimbiotikus kapcsolati igény a fejlődés korai elakadását jelenti, gyakran komolyabb pszichopatológia is jellemzi, archaikus, éretlen mechanizmusokkal a védekezés, én-határok és realitásvizsgálat területén.

A súlyosabb kapcsolati zavarok ritkán rendezhetők az élet szokásos támogató rendszerein –család, barátok– belül. Általában pszichoterápiás segítségre van szükség, és az elérhető eredmények is gyakran eléggé behatároltak.

-norberry-

Fodor Ákos

Házassági emlék-mű

*van, mikor tisztább
eltörni egy tányért, mint
elmosogatni*

Axióma

*ki nem vigasztal
meg, mikor megbántottad,
az nem is szeret*

A szeretetről

*Kit, mit nem voltál
képes elengedni, azt
csupán használod.*

Altató

*minden veszteség
fájdalomba csomagolt
megkönnyebbülés.*

- Doktor úr, azt hiszem, elkaptam valami komoly nemi betegséget!
- Rendben, akkor kérem, mutassa meg a nemi szervét!
- Igen doktor úr, mindjárt megkeresem, ide tettem valamelyik zsebembe...

Osztályfőnöki órán mondja a tanárnő az apukának:

- Az Ön fia olyan jó közepes...

- Közepes?

- Nem nagyon okos, nem kicsit buta.

SZUBJEKTÍV

K. M. varázslatos élete

Egyik nap

K. M. reggel hétkor a rádió rekedt ébresztőjére nyitotta ki még álmvilágban kalandozó szemét. Legszívesebben még maradt volna ott pár percet, de tudta, hogy el kell készülnie. Férjét már korábban elsőlította a kötelesség, ő hatra járt munkába.

Gyors készülődést követően reggeli – mind magának, mind két gyermekének – és irány a munkahely! Előtte persze még gyerekeket iskolába. Gyors parkolás a zebrán, mindketten kiugranak, integetnek a táskák súlya alatt, majd eltűnnek a tovacsikorgó kocsilátóteréből a bekúszó szürke házfal mögött. Az íróasztal pont úgy fogadta, ahogy tegnap otthagya. Fél órán belül a gondos rendet festék- és dohsszagú papírengeteg váltotta, mint a kinti féktelen napsütést a habos felhőhad borongása. És mint a megkésve érkező világosságot a sietős, holdtalan éjszaka.

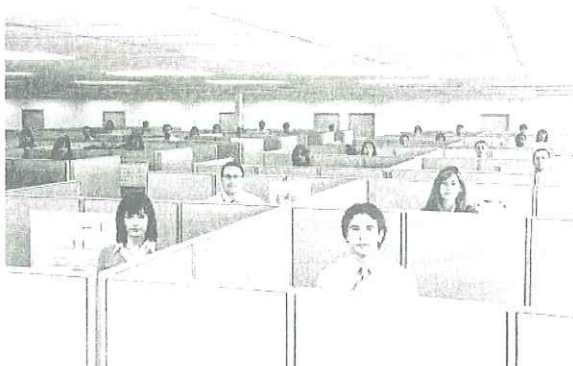
K. M. fáradt szeméit dörzsölgetve köszönt el a nála kitartóbb kollégáktól és első útja közeli boltba vezette, ahol bevásárolt az egész családnak. A végtelen sor közepén létezve maga elé bámult. Számolta a padlóoltóit. A nap egyetlen szabad pillanata.

Hazaérvén vacsorát készített a gyerekeknek és férjének, majd letelepedtek a tévé elé és megnézték az aznapi sikerfilmet, amire a kislány fél órán belül elaludt. Férje korán elvonult lepihenni, lánya pedig a film befejeztével felcammogott a szobájába, magával cipelve testvérét is. Egyedül maradt a nappali homályában.

Furcsa érzések kergették egymást elméjében, estéről estére. Végiggondolta az eltelt napot. Foltok a padlón... Elégedett volt az életével... A nap végén... Mégis... Valami hiányzott...

De nem jött rá, hogy mi...

*

Másik nap

K. M. reggel hétkor a rádió rekedt ébresztőjére nyitotta ki még álmvilágban kalandozó szemét. Legszívesebben még maradt volna ott pár percet, de tudta, hogy el kell készülnie. Férjét már korábban elsőlította a kötelesség, ő hatra járt munkába.

Gyors készülődést követően reggeli – mind magának, mind két gyermekének – és irány a munkahely! Előtte persze még gyerekeket iskolába. Gyors parkolás a zebrán, mindketten kiugranak, integetnek a táskák súlya alatt, majd eltűnnek a tovacsikorgó kocsilátóteréből a bekúszó szürke házfal mögött. Az íróasztal pont úgy fogadta, ahogy tegnap otthagya. Fél órán belül a gondos rendet festék- és dohsszagú papírengeteg váltotta, mint a kinti féktelen napsütést a habos felhőhad borongása. És mint a megkésve érkező világosságot a sietős, holdtalan éjszaka.

K. M. fáradt szeméit dörzsölgetve köszönt el a nála kitartóbb kollégáktól és első útja közeli boltba vezette, ahol bevásárolt az egész családnak. A végtelen sor közepén létezve maga elé bámult. Számolta a padlóoltóit. A nap egyetlen szabad pillanata.

Hazaérvén vacsorát készített a gyerekeknek és férjének, majd letelepedtek a tévé elé és megnézték az aznapi sikerfilmet, amire a kislány fél órán belül elaludt. Férje korán elvonult lepihenni, lánya pedig a film befejeztével felcammogott a szobájába, magával cipelve testvérét is. Egyedül maradt a nappali homályában.

Furcsa érzések kergették egymást elméjében, estéről estére. Végiggondolta az eltelt napot. Foltok a padlón... Elégedett volt az életével... A nap végén... Mégis... Valami hiányzott...

De nem jött rá, hogy mi...

*

Akarmelyik nap

K. M. reggel hétkor a rádió rekedt ébresztőjére nyitotta ki még álmvilágban kalandozó szemét. Legszívesebben még maradt volna ott pár percet, de tudta, hogy el kell készülnie. Férjét már korábban elsőlította a kötelesség, ő hatra járt munkába.

Gyors készülődést követően reggeli – mind magának, mind két gyermekének – és irány a munkahely! Előtte persze még gyerekeket iskolába. Gyors parkolás a zebrán, mindketten kiugranak, integetnek a táskák súlya alatt, majd eltűnnek a tovacsikorgó kocsilátóteréből a bekúszó szürke házfal mögött. Az íróasztal pont úgy fogadta, ahogy tegnap otthagya. Fél órán belül a gondos rendet festék- és dohsszagú papírengeteg váltotta, mint a kinti féktelen napsütést a habos felhőhad borongása. És mint a megkésve érkező világosságot a sietős, holdtalan éjszaka.

K. M. fáradt szeméit dörzsölgetve köszönt el a nála kitartóbb kollégáktól és első útja közeli boltba vezette, ahol bevásárolt az egész családnak. A végtelen sor közepén létezve

magá elé bámult. Számolta a padló foltjait. A nap egyetlen szabad pillanata.

Hazaérvén vacsorát készített a gyerekeknek és férjének, majd letelepedtek a tévé elé és megnézték az aznapi sikerfilmet, amire a kisfia fél órán belül elaludt. Férje korán elvonult lepihenni, lánya pedig a film befejeztével felcammogott a szobájába, magával cipelve testvérét is. Egyedül maradt a nappali homályában.

Furcsa érzések kergették egymást elméjében, estéről estére. Végiggondolta az eltelt napot. Foltok a padlón... Elégedett volt az életével... A nap végén... Mégis... Valami hiányzott...

És máig sem tudja, hogy mi...

-latyak-
lzbarth@yahoo.com

Téli novella

De amíg azt hiszed, hogy dobog valahol egy szív, mely érted dobog, bocsáss meg az embereknek. Egy emberi szív, mely önzetlenül érez irányodban, elég, hogy megbocsáss mindazoknak, kiknek önző és komisz szívét megismerted; elég, hogy megbocsáss az emberek összességének.

Márai Sándor

Harmonikus este volt. Minden csintalanság és pajkosság belekeveredett a selymes levegőbe, a gondtalanság ívei csak a felhők szélét súrolták. Könnyed játékok nevető szempárai mosolyogtak Rá mindenhonnan, és egy pillanatra Ő is belefeledkezett a hangulatba, majd egy lopott percre eltöprengett szinte végtelenségbe távolodott gyermekkoráról, ami leírhatatlan sóhajon át zuhant vissza hirtelen a jelenbe. Röpké, álomszerű látomás volt csupán, mégis haragudott magára, hogy megengedte sok tennivalója mellett magának a feleslegesnek tűnő merengést. Másért jött, valakinek feladatot hozott: egy hahotázó leánykát nézett, és most is meglepődött az évek szárnyalásán.

A leányka elindult kérésére, és bár tele volt félelmekkel, de mindennél jobban bízott az őszes hajú úrban, akit apjaként szeretett. Első lépteinél valami borzongásféle fogta el, a bőre idegennek tűnt, és arcáról eltűnt a mosoly. Az eddig ismeretlen érzésről már meséltek neki idősebb nővérei, és fivérei, így rájött, hogy fázik. Felfelé szegezte fejét az ég felé. Most nagyon messzinek tűnt, honvágya lett. Körülnézett. Különös, hideg falakat látott mindenütt, rohanó embereket, száguldozó járműveket, és villódzó fényeket. Fáradhatatlanul suhantak el mellette giccses szatyroktól görnyedő tömegek. Nem látták, és ő nem értette, mit keres ezen a zsúfolt, és egybeolvadóan szürke helyen. Aztán megrázta magát, nagy

levegőt vett, és bátortalan léptekkel, céltalanul sétálni kezdett. Nagyon kellett figyelnie, nehogy nekiütközzön egy loholó járókelőnek, szinte táncolva ugrott ki útküzből. Egész délután ezt tette: óvatosan kerülgetett másokat, és csodálkozott a nyugtalanságukon. Elnézett veszekedő párokat, rövid pórázra kötött kutyákat, az anyjuk kabátját ráncigáló, vele egykorúnak tűnő gyermekeket, és kiabáló taxisöfőröket. Az órák teltével csak ürességet és kimerültséget érzett a megértés helyett, és már semmi sem kötötte le. A víztócsáktól súlyos, piszkos földet nézte, amikben zavaros tükröképek derengtek mindössze, és aprócska cipői egymásutánját számolgatta. Egy kihalt utcácskába tévedt, ahol egy küszöbön sírdogáló lánykára mégis figyelmes lett. Nem tudta mit tegyen, nem ismerte a könnyeket. Csak nézte a didergő, kezét dörzsölgető csöppséget, és tenni akart valamit. Bár csak velem lenne most valaki a családomból - gondolta. Ismét felnézett az égre, és különös dolog történt: apró foszlányokban zuhanni kezdtek a fellegek. S eleinte örült, hogy ismerősökre lel majd, aztán, ahogy hozzá értek a puha darabkák, dermesztő hideget talált kristálytestükben. Ezek nem az ő bársenyos felhői voltak, mégis hasonlítani kezdett a táj az otthonihoz. Mindenütt lágy vonalakba rejtette az ég a város szögleteit. Talán Ő rendezte így, hogy ne féljen olyan nagyon, hogy könnyebben boldoguljon. Aztán váratlanul, egy ötlettől vezérelve felpattant, és keresésére indult annak a valaminek, ami kis örömet okozhatna a lánykának. Fogalma sem volt, hogy mit keres, de biztos volt benne, hogy talál valamit, amivel segíthet. De vajon mi teszi boldoggá az embert-tette fel magában a kérdést. Nem aggódott, hiszem az ő élete csupa gyönyörűség, nem okozhat gondot egyetlen földi forrás felfedezése. És megint fürkészve kezdte nézni az utca népét. Csillogást keresett a szemekben, huncut kacajt az ajkakon, vagy földi játékszereket. Egy áruháznál kötött ki, melynek

Confabula 20

JANUÁR

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

FEBRUÁR

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29		

MÁJUS

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

JÚNIUS

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

SZEPTEMBER

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

OKTÓBER

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

MÁRCIUS

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ÁPRILIS

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

JÚLIUS

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

AUGUSZTUS

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

NOVEMBER

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

DECEMBER

Hé	Ke	Sze	Csü	Pé	Szo	Va
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

bejáratánál egy mulatságos, piros ruhába öltözött férfi cukrokat osztogatott. Ő is beállt a tolongó tömegbe, de fellökték, alig tudott elmenekülni a cipőtálpak elől. Ez nem lehet a boldogság, édességért sorakozni- gondolta, így továbbment. Egy kávézó hatalmas üveglakka előtt megpihent, és befelé bámult. Egy fiatal pár, egymás kezét fogva bájosan cseverészett, és rögtön el is határozta, hogy megkéri őket, jöjjenek vele a mezítlábas gyermekhez, de mielőtt odaért, egy pincér véletlenül leöntötte egyikőjüket valami gőzölgő, fekete itallal, mire ők örült hangzavart csaptak, így hát innen is elmenekült. Most valami játékboltszerű helyen találta magát, és bár nem nagyon hasonlított a sok rikító színű, zajos és izgó-mozgó szerkezet az ő kincseihez, mégis reménykedett, hogy talál valami számára kedveset. Sokan voltak bent, kicsik és nagyok, és vágyakozóan tekintettek a rengeteg csodaszere. Hamarosan talált egy puha állatkát, melynek selymes tapintatú szőre volt, és hatalmas szemei. Épp levenni igyekezett a méretes

polctoronyról, amikor a mellette álló fiúcska követelőző toporzékolása megrémítette, és zokogása elszorította. Hát ez sem tesz boldoggá- vallotta be magának elkomorodva, és abbahagyta azon igyekezetét, hogy elérje a plüsslényt. Egy másik helyen többségében bár mohón, talán vidáman is válogató sokaságot talált, de amint ki akart menni innen kezében a játékufulával, valami förtelmes, egyenruhás ember ráripakodott, és kicibálta törekeny kezéből a hangszert, majd elkergette. A rémülettől remegett apró teste, és kábultan ballagott a hóesésben. Egyre jobban nem értette ittléte okát, és hosszan tűnődött azon, vajon miért szakították ki csipkésen hófehér felhői közül. Nem emlékezett rá, hogy bármi rosszat is tett volna, ezért fojtogatta a csalódás, majd elhomályosodott a világ előtte, és foltokká mosódtak a felé közeledő, és tőle távolodó formák. Aztán hirtelen kitisztult a kép egy könnycsepp kíséretében. Most először sírt, és először rándult görcsbe finom arcocskája is. Fintorgott a sós íztől. Megnyugodott kissé a kacagásukat hallva. Reménykedve leste őket, és egész belefeledkezett már a mókába, amikor eszébe jutott a lány. Futni kezdett a nevetgélő csapat felé, de azok rá se hederítettek, inkább vad hógolyózásba kezdtek, hiába próbálta magára vonni figyelmüket. Aztán őt is eltalálták, ezért kétségbeesetten, mindent hátrahagyva rohanni kezdett az utcácska felé.

Még mindig ott volt a parányi ember. Összekuporodva és mozdulatlanul várt valamire... valamire amit mindezidáig nem talált meg neki a csöppség, de már ez sem érdekelte. Odaszaladt mellé, átölelte, és megpuszilta jéghideg arcát, és ettől lassan és némán felemelte fejét a lány. Ő is átölelte, és mintha fel is ismerte volna. Megnyugvás volt a tekintetében. Talán tényleg rám várt?- tűnődött elbizonytalanodva. Csak nézte vállára omló göndör kis tincseit, hatalmas szemeit, rongyos ruhája foltjait, és megint megölelte. A didergő kezecske bátorítón befonódott az övébe, és szó nélkül elindultak az Otthonuk felé. Kellemes, megszokott meleg vette őket körül, és végigsímították a felhők hullámfodrait. Innen már tisztán látszódtak a csillagok.

És, hogy miből tudom, hogy igaz-e történetet? Mert láttam ma egy, az Ég magasságaiából lágy kacsaringóban alászálló angyali tollpíhét.

-alphy-

Az öregezés biztos jele, hogy a gyertya többre kerül mint a torta!

Az jogi egyetemen első nap bemegy a dékán a frissen felvett tanulókhöz beszédet tartani. Amikor befejezte a mondandóját, még hozzát teszi:

-...és, uraim, soha ne felejtsek el, azzal, hogy mi ügyvédek nevelünk önökből, életeket mentünk!

Nagy csend az előadóteremben, majd hátulról egy bártortalan kérdező:

- Elnézést, de hogyan mentenek ezzel életeket?

- Úgy, fiam, hogy az orvosi egyetemeket megmentjük az idiotáktól!

A pesszimista olyan ember, akinek mindig igaza van, de sosincs öröme benne.

Tízezer-hétszáznegyven luxos mosoly

-Ontra Istvánnak, akinek a munkaköri leírásában
elvárt szívénél,
sokkal nagyobb adatott

(E cikk írópárosának nem-dőlt-betűvel írogató fele, szeret a zárójel oltalmán belül szöveget eszközölni, mert ez esetben megilleti annak vélelme, hogy amit beilleszt a két írásjel közé, az lehet egészen mellékes, ugyanakkor, ha beszorozzuk életünkkel e néhány sort, akkor a zárójel végett, egészen másfajta szabályok vonatkoznak a sorokra, mint egyébként. Én mondom, buszozni nem jó! Nem is véletlen, hogy ha tehetem, hüvelykujjam az ég felé fordítva, jószívú uralkodót játszva, stoppal indulok neki életünk nagy kolosszeumának. Mégis az élet – akár buszozás formájában – olykor előállhat meglepetésekkel; és a fanyar grimasszal közhelyet remélnék ne siessék el a dolgot, mert valóban!

E zárójelek közé szorult prolóógus nem magyarázni, sokkal inkább előkészíteni kívánja az alábbi sorokat, melyek még véletlenül sem mentesek a szubjektum színpompájától. Egyedi, megismételhetetlen képsor, mely reményeink (manna, vj) szerint nem csupán velünk eshet meg, mondjuk életünk akármelyik, legváratlanabb pillanatában!

Ezen túl szeretnénk köszönetet mondani **Ontra Istvánnak**, aki buszsofőrnek álcázva lelkes, csupa szív vezetőnk volt, ezen a lenyűgöző úton, és aki visszaadott egy darabka, buszsofőrökbe vetett hitet, amit leginkább a pécsi, de egyéb buszvezetők is már jó régen, porig romboltak...

Jegy, diákigazolvány van? Igen? Akkor indulunk!

'Káz itsz ő bittörszvíiiiiiiiiít szimfoniiiiii disz láhááájf...
nem, az nem lehet, hogy... trájng to méééjk endz míiiiiíííí...
hogy aza... nem, nem, ma nem találkozik semmi... trallalala...
Istenem, megint egy ébresztő... Klasszikus éberségbe
szédélgés, amikor inkább fogkrém ízű csikorgás szó a fákrol,
a pacsirta lágyan zengő hangja helyett. Ilyen intonáció után
beidegzett mozdulataink egyhangúsága is csak akkor tűnik
fel, mikor nyakbehúzza viszonzom Mindenszentek hideg
reggeli köszöntését. Böröndjeink panaszkodva gördülnek le
utánunk a buszpályaudvar padkájáról. Nem sejtik még, hogy
rövidesen a csomagmegőrzőben fognak ábrándozni egy
kevésbé életveszélyesen teletömött buszról.

Égészen egyszerűen körüljárható, miért utálom ezeket a reggeleket, délutánokat, amikor a készülődés már attól sajog, ami az elindulás fékevesztett célját megrekeszti: a tömegtől, mely egymásnak feszülő vállak, szitkok, türelmetlenségek fodor-mentes örvénymélye. Valóban: a bőrönd felsajduló hangjából emelkedő tekintet nem a buszt látja, hanem az

emberdzsungelt, mely sosem kevesebb annál, ami még éppen elviselhető. Hiába a tegnapelőttek verőfényes nyárutója, mikor cipőmben még a tegnapi bőrigáztató záporának csonthidege szipog. E nap sem lehet jobb, pláne, hogy a tömeg megint elviselhetetlen, fél órával indulás előtt nem jegyet, hanem a csomagmegőrzős Hölggy mosolyát váltjuk meg, és persze hitet, hogy, ha két óra múlva egy órával korábban érkezünk, tán még az is megeshet, jut nekünk egy talpalatnyi állóhely...

Minden olyan túl... Én pedig még kevés vagyok. Épphogy megszülettem álmosan felvirradó mosolyodban, de már itt zajong az inger-rengeteg; érzések, színek, szagok, olyan fodormentes fodormentés... Ráadásul más se szabadlja tetszhalott nyugalmam, mint az őszi színek langymeleg akvarelljének és a buszsofőrök vérfagyasztó mosolytlanságának aranymetszése. Olyan slágergyanúsán üres agyhullámaim áppendáun dallama, hogy teljes érdektelenséggel tűröm el a gondolataimban felderengő Pécs-Szekszárd feliratú táblának pimasz ellibegését valahol (szánalmasan kicsiny) látószögem határán. Mintha oda tartanánk... ellibeg, mozdul... izéé BUSZ!!! ITT!!! Most, megy... ment. Futás!

Meglepetés. Kettő. Nem három! Elmenőben a busz és mégis megáll (1.), nyílik az ajtó, és csak annyit kérdez a sofőr, hogy: –Eljöttök-e velem? (2.) Mi?! Böröndjeinkben alig szenderült el a robagás abban a három percben, amíg az átmeneti fogságba kényszerültek. A Hölggy sem érti (3.), miért toporog ott a guinness bizottság, hogy hitelesítse ezt az új rekordot... De rohanok: visszaváltás, kézcsók, rongyolás két bőrönddel, oda, ahol már (meg)váltod a jegyeket, ettől a valószínűtlenül mosolygós buszsofőrtől. Nehéz hitetlenül hinni, de van bennünk remény, szerelem, öröm, és a felhőket térdre kényszerítve már ömlik a földre a fény. Ki rendezi a filmünket, Te tudod? Nem tudás, mégis bizonyosság, nem vallás, mégis hit, hogy a kanyargós út, mi biztosan ránk vár, ma valami egészen újat tartogat, és ez az új nem abban feszül, hogy „Gyerekek, mit számít az, ha velem jöttök, negyven perccel hosszabb lesz az utazás?!”

Éles vágás ez. Bizony én sem hívogatom már Macphersont ködös homályos énekével... egy csapásra megszeli az ablakokon át tovavillódzó világ. Barátságos melegséggel vesz körül nyakamba tekeredett sálam, és ugyanígy öleli körbe szívem a volán felől vigasztaló kedves hang: „Gyerekek, ez lesz ám az út! Kerülő ugyan de végig a Mecsekben, no majd meglátjátok...” És bizonygatás helyett pajkos dudorászás. Hiába is álcázná magát a felszálló néni krizantémbokornak, hamar felismerjük és nem előzékenységből, de átadjuk helyünket. Azt az és közöset. Nem előzékenység, pusztán önös érdek vezérel: Te se tudnál ülle táncolni, ugye? Nekünk márpedig ilyen kedvünk lett és a napsugarak úgy csatlakoztak hozzánk, hogy télelői mivoltukat feledve kétkedés nélkül hittem volna szeptemberi gyümölcsöshöző áldásosságukat.

Nekem a mecseki ősz színpompa: halálában hullva éledő, életből hullva halódó levéleső, melyben több a bizakodás, mint a gesztenyeszínt (meg ezer másikat!) szisszenő télelő rideg ígérete. Kanyarogva fut alattunk az út, a Néni a széken, két ember meg karöltve, lépcsőn, rongyos jegyzeteken csücsülve, Sofőrbá' lábához kucorodva, fürödve buszablakon áteső fényben, fülhallgatóból kitértorgó részeg ritmusú zenében. Bíbor meg sárga és barna és az ábrándos, kikeverhetetlen színek foltszőnyege, melyből az ég felé kapaszkodó, szikrázóan fehér Krisztus-kereszt hitet ad annak is, aki elhagyta az Istent. Annyi a szépség, ami elég volna több szép halálra is, hisz tudod, a szív a temérdek szépségtől majd' meg szakad. Tudja-e ezt más? Tudja-e dombok lábára épült apró falvak tompa hétköznapja? Nem tudom, csak a kezemre futó ujjaid biztos szorítását, melyből éppen, könnyek és vérző vajúdas nélkül születik az élet...

Réveteg bámulom az antocianinok diadalomittasan pirosuló mosolyát. Nincs ebben semmi szomorú, hiszen nem halálra, hanem újjászületésre készül a természet. Érzem, az én szájszegletem is felkunkorodva tiszteleg eme endoterm karnevál előtt. A következő balraátban csakugyan lélekzet-elállító látványként emelkedik az árnyalatonként megszentelt föld fölé egy kereszt. Ugyanaz, ami itt nyugszik közöttünk, biztos szorításba fulladva... két egymást metsző erővonal. A minden elemében megbocsátó tiltakozás, oltalmába fogadó feloldozás szimbóluma: via dolorosa. Tövískoszorúval és az értetlenek lándzsadőféseivel szegélyezett út, amely a Mennyekbe vezet. Vajon értheti-e más?

Biztosan senki sem érti rajtunk kívül, hogy mi van a küzdelmek törött dárdaerdején túl. Mitől szebb a kibuggyanó vér, mint a hibátlanok sebtelen, sápadtfehér bőre. Jószívú buszsofőrünkől is csak ömlik a szó, már tudjuk hová kell visszatérnünk, milyen borokat kell megízlenünk, hol adakozóbb és hol fukarabb anyaföldünk méhe. A szavaknak valahogy szalagszerű a lobogása, melyek körüllebegik a meglepett pillantásokat, amelyek lopva kémlelik különbözőségünket. Pedig csak ácsorgás az út, melyben nincs magány, hisz ölelve egészül a rész egésszé, kifut tenyeremből a pillanat, hogy a Tiédben leljen bölcsőre, s visszahullva másik kezembe, még inkább összemossa tenyérvonalaink szétszaladó egymásba futását.

Mesészip út-vonal. Időtlen zárandoklat, mely során a Pécs-Szekszárd távolság többszörösét tesszük meg... egymás felé, noha csak egy fél lépés választ el minket... talán valójában nem is egymástól. Ismeretlen mosolyok fűszerezik számban a napfény meleg ízét, és én csak iszom magamba mohón ezt az esszenciális erőt. Szeretem az ősz. Szeretem a mosolyait, színeit, illatait és érzem, a városunkat jelző táblán túl több vár ránk, mint egy 'bágyadt búcsúzó'. Személyre szóló ajándékban részesített e nap, de hinni szeretném, hogy más is lefordította (saját nyelvére) a természet üzenetét! Olyan kincsekkel teli szelence ez, mely örökön a lábaink előtt hever arra várva, hogy feltáruhasson a nyitott szívek által. Sokszor úgy lépünk át az elszórt boldogság-morzsókon, hogy észre sem vesszük, mi feledkezünk meg róluk, nem fordítva... S hiába a méretnövekedésük is, ha szitkozódva odébb rugdaljuk őket, mert botladozva teszik fékevesztett rohanásainkat. Pedig ha jól fülelsz, hallhatod, s ha jól figyelsz, láthatod: ott susog az ágak között, ott motoz a pompás avarban, körbevesz, kísér, felajánlkozik az Égi tökéletesség. A feladat, hogy észrevegyük, a titok: hogy szívre.

- manna&vj-
manomanna@hotmail.com
j_vancsodi@yahoo.com

FILMLEVÉL

Önzés: a bennünk élő mótely

A Højholt házaspár vonattal indul Koppenhágából Prágába. A férj terve az, hogy amilyen gyorsan csak lehet, koporsóba teszi nemrég elhunyt apja holttestét, hazaszállíttatja Dániába, és visszatérnek a mindennapi kerékvágásba. A nem tervezett prágai kirándulás végén azonban nemcsak apját teheti koporsóba, hanem haldokló házasságát is, amiről mellesleg nem is tudja, hogy haldoklik. A nézőnek már az első 5 percben feltűnhet, hogy valami nincs rendben. Furcsa, hogy Christoffernek erre több hónap (vagy több év) sem volt elegendő. Ha figyelmesebb lett volna, talán még időben mentőövet dobhatott volna a fuldokló frigynek.

A férjnek nehéz gyermekora volt: kisgyerek volt még, mikor apja elhagyta őt és az anyját. Rendkívül szégyellte osztálytársai előtt, hogy apa nélkül kénytelen felnőni, és fogalma sincs arról, ki az apja, így mindenkinek azt hazudta, hogy meghalt. Sosem bocsátott meg neki, még akkor sem, mikor megtudta, miért hagyta el őket, és tért vissza Prágába. A fiával való kapcsolat ápolásában az apa valóban nem állt a helyzet magaslatán: több mint 25 év hallgatás után közvetlenül a halála előtt rögzített néhány gondolatot egy kazettára - végső elköszönés gyanánt. A „búcsúzás” meglehetősen groteszkre sikeredik: a kazettát őrző, és a temetéssel kapcsolatos ügyeket intéző ügyvéd irodájában nincs kazettás magnó, így egy kocsmaszerű bárban kötnek ki. Ott kényszerül meghallgatni apja utolsó szavait néhány imponzor társaságában.

Az ügyintézés közben folyton-folyvást abszurd és szürreális helyzetekbe keveredik, így az alapvetően drámai hangvétel feloldása helyenként mintha elhomályosítaná a helyzet

súlyosságát. A férjvel együtt, apró jelekből tudhatjuk meg, hogy a 14 éve tartó házasságuk krízishez közelít. Az asszony néha hordja a gyűrűjét, néha nem, képtelen felidézni legboldogabb pillanataikat, férje romantikus programjainálait rendszeresen elutasítja és megfiatalodva, kivirulva folytat titkos telefonbeszélgetéseket egy „ismeretlen”. Hamar lebukik, hogy szeretője van; az is kiderül, hogy már fél éve. Próbálkoznak ugyan rendbe hozni a dolgokat, de mindig ugyanott kötnek ki. Az asszony szeretetre, törődésre, gyengédségre vágyik, férje erre megfeszülve sem képes. Nem arról van szó, hogy nem szereti feleségét, sőt! Jobban szereti, mint valaha, de képtelen kimutatni, képtelen őszintén beszélni az érzéseiről (kérdem én, miféle szeretet az, amely nélkülözi az odafigyelést és a saját hibákon való változtatás képességét...). Rettenetesen szenved a tudattól, hogy örökre el fogja hagyni őt. Helyzetüket nehezíti, hogy van egy közös gyermekük. Christoffer tudja, mit jelent apa nélkül felnőni, így még inkább szeretné összetartani a családot. Különleges ez a film, mert általában azt a helyzetet szokták ábrázolni - és talán a valós életben is az a gyakoribb -, hogy egy asszonyt elhagy a férje egy jóval fiatalabb nő miatt. Női magazinokban, „női” internetes oldalakon már külön praktikák vannak arra, hogyan éljük túl a szakítást... De mi a helyzet a férfiakkal? A Prágai történet írói egyértelműen a férj oldalán állnak. Ebben a filmben többet sír a férfi fájdalmában, mint a nő. A feleség inkább csak szegényében teszi ezt. Az asszony „bűne” mellett szinte eltörlődik a férfi - talán kezdetektől tartó - érzéketlensége és az érzelmek kimutatására való képtelensége. Néha felmerül a remény, hogy újra egymásra találhatnak, de ez nem következik be - ahogy az európai filmekről ezt már megszoktuk...

Elgondolkodtató, hogy az ember vágyik arra, hogy tartozzon valakihez, és ezért elég sokat is képes tenni, de arról mintha megfeledkezne, hogy a kapcsolat olyan lesz, amilyenre közösen teszik. Vagy épp nem teszik. Attól, hogy megszületik, még nem jelenti azt, hogy életben is marad. „Az élet nehéz, nem repül a szánkba a sült galamb...” - hangzott el többször a filmben is. Hajlamosak vagyunk azzal foglalkozni, hogy mit várunk, mit akarunk egy kapcsolattól, de vajon belegondolunk, hogy mi mit adunk a másiknak? Hogy mivel járulunk hozzá ahhoz, hogy ne csak éljen a kettőnk kapcsolata, hanem „gyarapodjon” is? Az önző ember keveset ad, de sokat vesz el, majd amikor megérzi a bajt, önzése új erőre kap. Elkezd kapaszkodni vagy a másikat hibáztatni. Hiányzik belőle valami: az alázat. Hogy mi is az alázat? „Önmagunk nem mindenkinek elé helyezése, látni önmagunkat is hibáinkkal, tévedéseinkkel együtt.” Múltkor azt állította valaki egy rádiós műsorban, hogy az egyik leglényegesebb különbség nő és férfi között az, hogy a nő képes az alázatra, a férfi viszont nem. Hát, ez ennyire sarkítva talán nem igaz, de abban lehet némi igazság, hogy a nőbe általában több alázat szorul...

Gyakran mondogatják, hogy egy kapcsolat alapja mindig a kölcsönös bizalom. Szerintem ez az áhított állapot

meglehetősen ritkán valósul meg. Az önzőbb fél hajlamos gyanakodni, szorongani, követelőzni és fenyegetőzni. Az önzetlenebb és aláztos ember elsősorban nem attól fél, hogy elhagyja a párja valaki másért, hanem attól, hogy valamivel megbántja a másikat. ...és mi lesz akkor, ha elhagy? Kívánom neki, hogy legyen boldog az új társa mellett, boldogabb, mint velem, és fedezze fel magában azt, ami által több lett az új kapcsolatban.

Megjelent a filmben egy nagyon lényeges dolog: a megcsalás. Sokan ezt a legégbekiáltóbb bűnnek tartják függetlenül attól, hogy egyetlen pásztoróráról volt-e szó, vagy egy régebb óta tartó titkolt szerelemről. Szerintem van különbség, főleg abban, hogy hogyan szokta kezelni a hűtlen fél az adott helyzetet. Rendkívül nagy ostobaságnak tartom, ha valaki belemegy egy (szexuális) kalandba, majd elsírija a férjének/feleségének, barátjának/barátnőjének, hogy „nagy bűnt követtem el, múlt éjjel lefeküdtem valaki mással”. Mi történik ilyenkor a szerencsétlen társsal? Megalázza, kétségbe ejti, jól a lelkébe tapos, ezáltal ő fog szenvedni a szörnyű fájdalomtól. Paphoz menjen gyónni, ne a társához! Kérje tőle a feloldozást, és viselje egyedül ezt a szégyent! A filmben a másik típus jelent meg: ez esetben nem ártott volna beszélgetni...

Meglepő lehet, amit a megcsalásról írtam, de talán értelmet nyer, ha felteszünk magunknak és társunknak egy kérdést: „szeretjük még egymást?” Elgondolkodtam azon, hogy ha két ember valóban szereti egymást, megeshet-e, hogy az egyik félrelép. Hát, igen. Megeshet és meg is esik, de a végleges szakítás előtt érdemes mérlegelni azt, hogy mit és miért dobok ki az ablakon. Létezik még két nagyon fontos dolog: a megbocsátás és a bocsánatkérés. Egyik nehezebb, mint a másik...

„Aki szeret, elenged, felejt és megbocsát. Aki mindezt elvárja másoktól, csupán önmagát szereti. Önmagunk

elvesztésének a legbiztosabb módja: a szeretet elvárása. A szeretet elvárása önzés, legalább annyira, mint a szeretet elutasítása.”

-norberry-
portside_31@yahoo.com

Zuhanórepülés

„Tündérmese az ezredforduló Budapestjének egyik legkevésbé sem romantikus szegletéből. Urbánus legenda egy fiatal zsviányról, egy gyönyörű lányról, rengeteg pénzről és a legrohadtabb kalandról az életben...”

Kedves Olvasó, kerültél-e már úgy ágyba, hogy hosszú órák után álmatlanul forgolódva azon tűnődöttél, ki lehetne-e törölni az aznapi cselekedeteidet, amikről úgy érzed, nem kellett volna elkövetni őket, mintha nem is te tetted volna meg? Felejteni, megváltozni, új életbe kezdeni. Ilyen és ehhez hasonló gondolatok hányszor kömyékeznak meg engem, és talán Téged is: hogy új életet kezdünk, megváltozunk kívül, és ami a legfontosabb belül. Új attitűd, olyan tulajdonságok „birtokosává” válni, amiket mi igazán nagyra tartunk. Vagy

egyszerűen csak elhatározzuk, ezentúl rendszeresen levisszük a szemetet, hogy ne támadjanak meg a csótányok, nem tömjük degeszre magunkat éjféلكor...

Ehhez hasonló érzések kerítenek hatalmukba egy „jó” könyv vagy film után. Úgy érezzük, mintha átmosták volna az elménket, lelkünket. Hogy majd mások hibáiból tanulunk... A változtatás vágya egy ideig még bennünk motoszkál, de ahogy visszazökkenünk a mindennapjaink forgatagába, a „régí kerékvágásba”, már nincs kedvünk, se erőnk változtatni, változni. Néha ez azért sem sikerül, mert nem tudunk belelépni abba a vágyott figurába, hiszen mi egyáltalán nem is vagyunk olyanok.

E probléma körül forog a Zuhanórepülés című film is. A történet egy börtönben kezdődik, ahol Theo megfogadja, ha szabadul, elmegy egy luxushajóra pincérnek, semmi esetre sem tér vissza régi életéhez. Sajnos Theonak nem sikerült a

célja. Folytatta régi életvitelét, ami a börtönbe juttatta, amitől nem volt képes, igazából nem is akart szabadulni. Dilerként (a legcsekélyebb erőfeszítések árán) pillanatok alatt ismét meggazdagodott. Megszerezhetett bármit: drogok okozta kábulatot (minden fényes felület kokaintól volt fehér), fegyvereket, nőt (megjegyzem a tizennyolcas karika nem viccből díszel a jobb alsó sarokban. Gyengébb idegzetűek, szembérmesek készüljenek). Néha feltört benne a börtönben tett elhatározása, amikor nagy tétben üzletelt, de a kényelem fontosabbnak bizonyult a jövőjénél (életénél).

De a tündérmese sem igazi szerelmi szál nélkül. Színrre lép a szőke Audrey Tatou, azaz Iva, aki az élet értelmét adja meg Theónak. Az izgalom fokozódik, ha már mese, legyen gonoszokkal is teli. A sárkány szerepében Igor láthatjuk, aki Iva maffiózó bátyja, savanyú uborkával issza a vodkát, és mindent megtesz húga boldogtalansága érdekében.

A film középpontjában egy több százezer eurót érő kokainszállítmány áll. Theo nagy kockázatot vállalva beszáll az „üzletbe”, hogy teljesítse Iva egy kívánságát. Hiszen a szerelem bolonddá tesz.

A történetben itt válik jelentőssé egy, a film elején elhangzott párbeszéd. A pilóta, ha zuhan a gépe, akkor is egyenesben tartja azt, hogy halálba menet is tartása legyen.

Az operatőr szerintem remeket alkotott, fejjel lefelé is lóghatsz a Lánc-hídról. Ha a jelenetek néhol azonosságot mutatnak más nagy sikerű filmekkel, az csak a véletlen műve lehet, és persze magyar.

Fényképezte: Vecsernyés János

Írta: Nagy Viktor

Producer: Kálomista Gábor

Rendező: Novák Erik

-zsi-

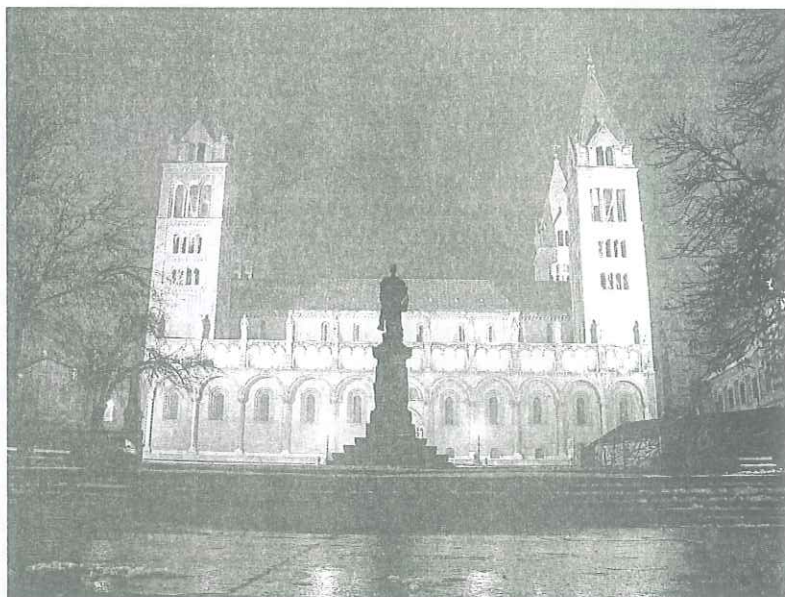
„Ünnepi köszöntő”

Novemberi permet áztatja arcom, szürkén tompuló tócsák szabdaltják az aszfalttengert. Ezernyi apró tű játszik ütemet vállam lankáján, én pedig élvezem ezt a csodás délutánt. A már-már feketén foszladozó óriások kimeríthetetlen könnyáradata jégszilánkként röppen szerte, ahogy találkozik az üvöltő autók párától tompa üvegével. Szemem örömtől ittasan tekint végig a forгатag egészén és megállok egy pillanatra, hogy átlássam az átláthatatlant. És sikerül. Amott az utca másik oldalán átrohanó gépek hadától el-eltünedezve küzdi előre magát a céltudatos családapa, kezében két táská - anyunak és huginak megvan az ajándék! Körülöttem végtelen futószalagon haladnak leszegett fejjel a fekete foszlányok, ütemes emelkedésük és süllyedésük, könnyörtelen haladásuk a gépiesség minden apró csínját-bínját magáévá teszik. Fröccsenő és lecsapódó tócsalé vet foltot, káromkodó, vicсорító arcok dobnaк átkot. A fejek egyszerre visszhangozzák a könnyörtelen tényt: ünnep közeleg! A meglévő kötelességek mellé mások társulnaк némán, de magától értetődően. Feszültség szül dühöt, harag marcangol reményt, remény veszejt szeretetet, szerelmet. Megállíthatatlanul, önmagába visszatérve és ismétlődve. Az ünnep alatt végig. Előrevereksem magam a fekete foszlány-nép szegélyezte obeliszk felé. Nem épület. Hatalmának teljes tudatában tekint le

hívóire a színes szikrás díszektől ázó, műanyag ágak-keresztek erdejét nevelő totem, mely kimeríthetetlenül fogadja magába népe tömegét -ami éltei. Özönvízként áramlik az emberhad minden lehetséges nyíláson, azt az érzést keltve, hogy nem is külön személyiségeket szemlélek, hanem egy egybefüggő, szatyor-kabát-állagú masszát, mely egyszerre cipel megannyi csomagot, rohan a busz után hadonászva-lihegve, nézi óráját sietve, lesi a másikat - irigykedve. És ez a massa egy hónap múlva alkotóelemeire válik szépen, és ünnepli a karácsonyt meleg, szeretettől teljes - családi körben...

-latyak-

-Fotó: Piskí Zalán-

MŰVI ROVAT

József Attila

*"Talán eltűnök hirtelen,
akár az erdőben a vadnyom.
Elpazaroltam mindenem,
amiről számot kéne adnom.*

*Már bimbós gyermek-testemet
szem-maró füstön szárítottam.
Bánat szedi szét eszemet,
ha megtudom, mire jutottam."*

A harmincharmadik születésnapját már nem érte meg. Ám egy hatalmas és gazdag életművet hagyott örökségül, de jóslata post mortem teljesült csak be. (Születésnapomra. 1937. április 11.)

Ő József Attila, 1905. április 11-én született, költő, a 20. századi irodalmunk egyik legkiemelkedőbb alakja. Minden év április 11-e az ő nevéhez köt, ez a Költészet Napja.

Szegény családban született, akkorra 3 nővére is halott volt már. Apja korán elhagyta a háromgyerekes családot, az anya pedig nem bírta a terheket egyedül viselni: Attila Őcsödre került nevelőszülőkhöz. Csaknem 3 év után az anya visszavette, és ismét Budapestre költöztek, de a nélkülözés továbbra is sújtotta a családot. Ezért már ifjúkorában fizikai munkát is vállalt, hogy segítse a mamát: „Fát és szenet loptam a Ferencvárosi pályaudvarról, hogy legyen fűtenivalónk. Színes papírforgókat csináltam és árusítottam a jobb sorsban élő gyerekeknek. Kosarakat, csomagokat hordtam a vásárcsarnokban stb.” (Curriculum vitae-részlet) A háború kitörése után tovább súlyosbodott a szegénységük.

9 évesen próbált először öngyilkos lenni: lúgkómérgezéssel, de tévedésből keményítőt ivott.

Édesanyja még ez évben (1914) megbetegedett: méhrákos volt. Jolán nővére („önérvényesítő nő”, a „Kedves Jócó!”) hozzáment Makai Ödönhöz, az ügyvédhez.

„1919 karácsonyán meghalt anyám. Gyámommá az árvaszék sógoromat, Makai Ödön doktort nevezte ki.” Anyja halála szinte egész életét meghatározta, költészetében is mély nyomokat hagyott.

A gimnáziumot Makón végezte, itt költeményeket is írt az igazgató lányához. Első kötete Juhász Gyula segítségével jelenhetett meg, mindössze 17 évesen, verseit a Nyugat is leköszölte. Közben az ifjú költő ismét öngyilkossági kísérletet követett el (ahogy ő fogalmazott: „pubertáskori zavarok miatt”), így az iskolát el kellett hagynia. Végül magántanulóként érettségizett Budapesten. Közben a bíróság istenkáromlás vádjával perbe fogta Lázadó Krisztus című költeménye miatt. „Elhatároztam, hogy végképpen író leszek és szert teszek olyan polgári foglalkozásra is, amely szoros kapcsolatban áll az irodalommal. Magyar-francia-filozófiai szakra iratkoztam a szegedi egyetem bölcsészeti karán.” A Szegedi Egyetem hallgatója lett, francia-magyar szakon, de professzor Horger Antal eltanácsolta őt a Tiszta szívvel című vers miatt. Tanulmányait Bécsben és Franciaországban folytatta, a Sorbonne-ra is beiratkozott. Itt nagy hatással voltak rá Marx és Lenin tanai. Hazatérvén barátságot kötött Illyés Gyulával, Kosztolányival. Vágó Mártával tartó rövid kapcsolatának a szülők vetettek véget: elküldték a lányt Angliába (1930).

Valószínűleg ez is közrejátszott abban, hogy az „OTI” neuraszténiával kórházba utalta. 1930-ban már a negyedik kötete is megjelent, ezt a rendőrség elkobozta. Tagja lett az illegális kommunista pártnak, de 3 év elteltével már bírálta őket. A mozgalom révén ismerte meg Szántó Juditot, aki élettársa is lett, de nagy nyomorban éltek. Ez megfertőzte a kapcsolatot, elhidegültek egymástól, a költő pedig másba lett szerelmes. A féltékenység miatt Judit öngyilkosságot is megkísérelt. A pártból való kilépés után figyelme a pszichoanalízis irányába fordult (Eszmélet ciklus, 1934).

Előbb Rapaport doktor, majd Gyömrői Edit kezelte, akibe beleszeretett, de nem talált viszonzásra. (Hasadásos

elmezavart diagnosztizáltak nála.)

1934-ben jelent meg utolsó kötete, a Nagyon fáj.

"Elevenek,
minden, mi kintől megremeg,
égyen, hol laktok, kert, vadon táj -

s ágya körül,
üszkösen, ha elszenderül,
vakogjatok velem: Nagyon fáj."

De a kötet nem ért el nagy sikert.

1936-ban végleg különvált Szántó Judittól. A Szép Szó egyik szerkesztője lett, ez volt az első igazi állása.

Egy újabb szerelem, Kozmutza Flóra ismét csalódást hozott, idegzete sem bírta nagyon tovább, szanatóriumba utalták, de ez sem segített rajta, és nővéreihez került, Balatonszárszóra (1937 november).

Haláláról megoszlanak a vélemények. Leginkább úgy vélik, öngyilkosságot követett el, de néhányan úgy gondolják, baleset történt. Halála után (1937. dec. 3.) vált csak igazán elismerté, díjakat kapott, a Szép Szó januári számában így búcsúztatták: „Megadatott néki a tökéletesség képessége. Nem néhány verse, hanem egész műve megérdemli az örökkévalóságot”(Fejtő Ferenc)

jóslat

"Én egész népemet fogom
nem középiskolás fokon
taní-
tani!" (Születésnapomra. 1937)

Vonatkozások/Zeneajánló

Versei szöveget, a szövegek dalokat ihlettek, ezekből néhány:

Ágnes Vanilla(szenzációhajhászás nélkül) előadásában hallható József Attila versek :http://www.radioblogclub.com/search/0/agnes_vanilla

Ihletett szöveg: Kispál és a borz: Naphoz Holddal album, Tejfel kifli szám, Bálnák, ki a partra!

Információk: www.jozsefattila.lap.hu

Háttér: Curriculum vitae, összes vers(http://www.szepepi.hu/irodalom/vers/jozsef/j_tart.html)

-tori-

A multik hatására a foglalkozások nevei eléggé megváltoztak napjainkra... Erre egy pár példa:

Tolvaj - Tulajdonáthelyező és biztonságtechnikai szakember
Újságkihordó - Hírlapterjesztési szakember
Használtruha kereskedő - Second hand shop director
Áruló - Szabadfoglalkozású megélhetési szakember
Gazember - Pqilitikus
Guberáló - Hulladékanyag-hasznosítási magánvállalkozó
Titkárnő - Adminisztrációs irodavezető
Portás - Entrance kontrolling manager
Termék-kipakoló - Árufeltöltő
Utcasprő - Köztisztasági aszisztens
Eladó - Értékesítési menedzser
Kukás - Hulladékmenedzselési szakreferens
Traktoros - Talaj forgató
Tanuló - Naplopó
Autómosó - Gépjármű optikai karbantartó
Fénymásoló - Oktatástechnikai koordinátor
Ügynök - Befektetési tanácsadó
Bérgyilkos - Humán ügyintéző
Rakodó - Átviteltechnikus
Kuliszatologató a színházban - Színigazgató
Portás - Humán-erőforrás Input-Output manager
Paraszt - Agrármunkás
Személyzetis - Humán erőforrás manager

Szódás - Szikvíz termék menedzser
Titkárnő - Kommunikációs Almanager aszisztens
Teherfuvarozás - Szállítmányozás
Raktáros - Logisztikai manager
WC-s néni - Anyagcsere manager
Pincér - Leveskézbesítő

Mi a közös a bungee jumpingban és egy utcalányban?
- Mindkettő sokezerbe kerül, és ha elszakad a gumi, akkor ráfáztál.

- Mi az se keze se lába még is felmászik a falra?
- Ügyes nyomorék.

Én nem szenvedek elmebetegségben. Minden percét élvezem...

A nők olyanok, mint az újság:

- A régebbi példányok már nem túl kelendőek.
- Mindig érdemes egy pillantást vetni rájuk.
- Széles körben terjesztik az információkat.
- Nem szabad mindent elhinni nekik.
- Elő kell rájuk fizetni, nem szabad a szomszéd példányát kölcsönvenni.

A memória nem probléma mindaddig, amíg van elég...

SZÍNHÁZ-AJÁNLÓ

Rainer Lewandowsky : Szegény Yorick

„Jó napot kívánok, hölgyeim és uraim, az előadás elmarad, mindenki menjen haza!” – egy- két megerősítő kézsuhintás a függöny mögül - „Tudom én, hogy a Hamletre jöttek, de nem lesz ma, higgyék el, elmarad, főlöszlegesen ülnek itt!” Ám a rutinos közönség a sokadik felszólításra sem vonult ki, így: „hát ha mégis maradnak, elmesélek maguknak egy történetet”.

A Pécsi Harmadik Színházban Bodonyi József rendezésében és fordításában láthattuk ezt az igazán rendhagyó darabot. A mű eredeti címe „Heute weder Hamlet...” német nyelven íródott monodráma. Az egyszemélyes vígjáték főhőse, Ingo Sassmann-Németh János előadásában- a színházból kirúgott, függönyhúzókatóvá

avanzsált hétköznapi embert alakítja. Sorsát a szerző párhuzamba állítja Shakespeare jól ismert királydrámájával, a Hamlettel.

Függőnszét, a darab kezdődik végre, egy színpadmunkás pakolászik, díszletet bont. Meglátva a közönséget Sassmann, a főhős, belekezd improvizált történetébe. Komoly és mélyenszántó gondolatai a függöny szerepéről és az elhúzásának fortélyairól vicces, ám egyben siralmas képet fest elénk. Miközben mesélt, rágyújtott, evett egy-két falatot, betolt a színpadra két széket, igazgatta őket, ahogyan egy karbantartónak illik. Színpadias játékból azt is megtudhattuk, hajdanán ő is színész volt, de egy tragikus eset után kirúgták. Az egyik alkalommal ugyanis, mikor a színházigazgató partnereként játszott, az igazgató úrnak kiesett a protézise, történetesen főhősünk sarkára, aki egy bravúros mozdulattal a már elhúzott függöny elé továbbította azt. Színész karrierje itt ért tragikomikus véget. Egykor azonban jó színész volt, Hamletet is játszotta. Megragadva hát az alkalmat, el is mesélte Hamlet történetét – „ha már a kedves közönség nem nézheti meg az előadást, amire jött” – úgy, ahogyan azt ő a függöny mögül látja a „sok tehetségtelen színész előadásában”.

Szórakoztató előadását élete valódi tragédiájának története törte meg. Feleségével, Rebekával, együtt játszották Rómeót és Júliát, ám „a színpadmunkások hanyagsága miatt” az erkélyjelenetben Júliával együtt leszakadt az erkély. Rebeka térde eltört, gyógyulása sem hozott teljes javulást, így a színésznői pályára alkalmatlanná vált. Az eset után öngyilkos lett.

A darab tetőpontjához érkeve Ingo, kezében tartva a mérget, mely Gertrúd Királyné halálát okozta, lezárta Hamlet történetét. Kiitta az üvegcsét, majd fájdalmi közepette a színpadra rogyott és meghalt. Elsötétült a színpad, majd a pislákoló fényben felült a földről, „Utána néma csend”, hangzott a Hamlet utolsó mondata. Függöny le.

-Heidy-

Egy nő találkozik egy igazán kellemes férfival egy bárban. Beszélgetnek, majd együtt sétálnak a férfi lakására. Miközben a férfi körbemutogatja a lakást, a nőnek feltűnik, hogy a hálószoba tele van puha, aranyosjátémacikkal. Többszáz maci, sorokba rendezve, eltakarják az egész falat. Látszott, hogy a férfi rengeteg időt és energiát áldozott a gyűjteményre, s a nőt ez azonnal megragadta. A macik három polcon helyezkedtek el; kis macik az alsó polcon, közepes méretű macik a középső polcon, és nagy macik a felső polcon. A nő kicsit furcsának találta, hogy egy ilyen fiatal ember

ennyi játémacival rendelkezzen, de nem mondta neki, sőt, nagyon lenyűgözte. Mindeközben arra gondolt, hogy ez a férfi lehet a nagy Ő, gyermekei apja. Egymás felé fordultak, megcsókolták egymást... majd ruháikat letépvé egymásnak estek. Az egész éjszakányi intenzív szex után, ahogy egymás mellett feküdtek, a nő a férfi felé fordult, megsimogatta mellkasát, és huncutul megkérdezte:

- Nos, milyen volt?

Mire a férfi:

- Válassz egy nyereget az alsó polcra...

HAVI NOVELLA

*„Hamut fújtam a nyakadba
s megvarrtad a kalapom.
Rég volt. Most a szád helyett a
párna csücskét harapom.”*

Weöres Sándor („Rongyszőnyeg” ciklusból)

Tíz percig semmi sem történt, aztán kiabálni kezdtek volna, a lehető leghangosabban, hogy a vidéken mindenki hallja, de ez lehetetlennek tűnt. Minden akaraterejüket összeszedve, hihetetlen összpontosítás árán sem voltak képesek hangot kiadni, csak vergődtek nyomorultan, sárosan, megalázottan a nedves avaron, mígnem egy éhes sárgarigó mindkettejüket jóízűen felfalta, s ismét szegényebb lett a világ két földigilisztával. A madár emiatt érzett ugyan egy csöppnyi lelkiismeret-furdalást, teli begye azonban hamar felülírt agyában minden negatív gondolatot.

Miután elröpült egy csupasz szántóföld és hozzávetőlegesen 2601 fa fölött, leszállt egy barátságos kis erdei kunyhó ablakpárkányára, ahol is élete utolsó pillanataként széles látómezejében a feléje repülő malomkő (mely ki tudja, hol állt meg? én nem...) mellett még felbukkant egy gyönyörű leány megdöbbszent arca, majd kisrigónk örök nyugalomra tért a leomló épület aktív hozzájárulásával.

Szerencsére az ifjú hölgynek azon kívül, hogy az ijedségtől elájult, nem esett komolyabb baja.

Idegen emberek vették körül, minden csupa fehér és steriliszag... nem tudta, hol van. Nem tudta magáról, kicsoda. Nem értette, mit beszélnek hozzá. Aztán valahol, egész mélyen eltört valami, és a szilánkjai lassan felhasították a tudatát. Körterem. Apa. Iszonyatos fejfájás.

...é...m...s...!?

Nem értette, de azt már legalább tudta, hogy kérdés volt. Túl sok ez, inkább visszaaludt.

Meztelenül tért magához egy erdei tisztáson, kezében három, jövő hétre szóló színházjeggyel. Nem tudta, min lepődött meg jobban. Körülnézett. A ruháit nem találta sehol, ellenben egy közelben meredező vadkörtefa tövében újabb két színházjegyre bukkant. Roppant kínosan érezte magát, mintha neki kéne a Teremtő előtt szégyenkeznie pőresége és ama nevezetes tiltott

gyümölcs miatt. Ráadásul elképzelése sem volt, hogyan és honnan kerülhetett ide, vagy hogy hol van az az itt. Elkergetett néhány kócska farkast, majd szerencsére némi további kutatómunka árán talált egy kis bőröndöt, amiben ruhákon kívül egy újabb színházjeggy lapult, valamint egy noteszlap, rajta egyetlen szó („spenót”). Miután felöltözött, két órán belül talált egy utat, ahol egy órával később fölvette egy autó, estére pedig már otthon volt. Hét év és négy hónap múlva megszületett második fia, Bendegúz.

Kinyitotta a szemét. Néhány másodperccel később már fókuszálni is tudott velük, ami nem kis rémületéhez járult hozzá, a tárgy távolságba kerülő óraszám lappal karöltve. Az idő könyörtelen dolog. Van ugyan kedves arca is, de az nyilvánvalóan csak álca, valódi rettenetes ábrázatát leplezendő. Azon a reggelen a maga teljes, nyers brutalitásával pörgette alattomosan és észrevétlenül a vekker mutatóit, elegánsan átlendítve azokat a csörgés mély szakadéka felett. A lány azonban az efféle furfangos elméletek kiagyálása helyett rögtön az elszaladt idő nyomába vetette magát, azzal a hihetetlen női lendülettel, amitől a lelke mélyén minden férfi retteg egy kicsit; a nő ilyenkor átlépi emberi mivoltának korlátolt határait, és sodró-pusztító zuhatagként özönlik az őt körülvevő világra. Így történt ez most is, és talán nem is olyan lényeges, pontosan milyen formában. Az ennek az áradatnak ellenállni képes dolgok száma igen csekély, mondhatni elenyésző; az idő az egyik stabil eleme e szűk halmaznak. Én viszont nem. Így hát az események kimenetelétől függetlenül, tovább kereshetem elveszett oldalbordámat.

A szintézis pedig nehéz, de lehetséges.

-odoaker-
-Fotó: Piski Zalán-

IN MEMORIAM

Szabó Magda

"...én voltaképpen két, szülőkkel rendelkező, mégis árvagyereknek számító lény egyesüléséből születtem, akik gondoskodásban, szeretetben, kényeztetésben, megadott szabadságban rám zúdítottak mindent, ami valaha életükből kimaradt... Két elvetélt író szórta ágyam köré kiéletlen élete, felesleges ajándéku kapott fantáziája kincseit; anyám saját meséit mondta, amelyekből aztán évtizedekkel később a Sziget-kék, a Tündér Lala meg a Bárány Boldizsár származott, apám kezdetben krampuszról, mackóról mesélt, s mikor kifogyott a gyermekvilág ismerős alakjaiból, rácsos ágyamhoz idézte a görög-római mondák hőseit."

Meghalt. Egy november végi hétfő délután olvasás közben álomra csukódott szeme, örök álomra. Kilencven éves volt. „Mint minden kálvinista ember, tudom, hogy ami jó, el is múlik egyszer. Nem szeretném, hogy elmúljon, pedig el fog múlni, egészen biztos. Nem maradok mindig itt... Én nem szeretnék még meghalni, szeretném még megtenni mindazt, amit Isten elvár tőlünk. Nem szeretném elszármadni.” – olvastam egy szeptemberi interjúban. Már sosem lesz készen a Für Elise folytatása, amiről az író mondta, hogy „Ha volna időm, iderendelném a gépirót, bediktálnám neki. Körülbelül két hét kellene rá. De hát erre még egy kicsit várni kell.” Erre örökké várunk kell, a titkot, a mívésre formált mondatokat magával vitte. Nem ismerhetjük meg sosem.

Évek óta mindig van egy Szabó Magda könyv az éjjeliszekrényemen. Egyszerre mindig több könyvet olvasok, az ágyam melletti kupac hol gyarapszik, hol apad. Ám el sem tudom képzelni, hogy az ő regényei közül ne legyen egy folyamatosan velem. Ez olyan, mint ahogyan akad csokoládé a szekrényünkben, és akad nagyon finom bonbon is, amiből csak egy-egy szemet ízlelgetünk óvatosan, nyújtva a percet, amíg olvad a szánkban, aztán a többi szintén finom, de

kevésbé különleges édességgel lakunk jól. Ilyen nekem Szabó Magda. Ahogyan az irodalomhoz ér (jaj nem akarózik kitenni a „t”-t), anyanyelvünk minden szépségét felcsendítik sorai. Ízes, gyönyörű, dallamos. Minden mondat magáért is öröm. Lelassítja a szemem, feltölti a lelkem. Ünneppé válik a perc, ha őt olvasom, eltűnik a külvilág. Most, hogy meghalt, felnyitom az

épp aktuálisan olvasottat, épp a Für Elise-t, találó idézet után kutatna szemem. A könyvjelzőm a tizenegyedik fejezet elejénél, beleolvasok: „Anyám megérzős volt: látó. ... Éppen valami mélységes bánatba zuhantam, mikor lehúzott magam mellé, és nem kérdezte a keserűség okát, csak megvigasztalt a maga sajátos módján: - Ez még csak egy előhalál – hallottam, s úgy szólt hozzám, mintha visszaigazolná a döntését, tíz kiló epret főzet be télire. – Szerencsére sok előhalál van a valódira való felkészülésig, az ember élete folyamán többször érzi, hogy se útja, se jövője, se ereje nincs már, minden befejeződött, kész, igazán szép volt a jó Istentől, hogy ezt a módszeres szoktatást a nagy záráshoz kitalálta. A végleges, a záró meglepően könnyen lefolyik majd, mosolyogva halsz meg, kezet rázol az elmúlással, és az utolsó mozdulattal becsukod a könyvet.” A döbbenet jeges érintése szalad végig gerincem mentén. Könny szökik a szememből, nem tudok megmozdulni, nem tudok több szót leírni...

Szabó Magda itt marad velünk, csodálatos sorai közt regényei lapjain. „Anyámnak nem gyűjtöttem gyertyát. A fény nem lehet megvilágítani.” – mondta. Én sem tudok ennél szebb bűcsűzót írni. Nyugodjék békében!

-GyE

Két futball bírót ül a kocsmában, beszélgetnek. Amikor elmúlik éjfél, bezár a kocsmá, de tovább szeretnének még beszélgetni. Mondja az egyik bírót:

- Gyere, elmegyünk hozzám, aztán iszogatónk még.

Odaérnek, ajtót nyit az asszony, csattan is egy pofon:

- Hol jártál, te szerencsétlen? Elmúlt éjfél, és még felhoznád a haverodat? Na tünjetez innen!

Mondja a haver, hogy nem baj, majd felmennek hozzájuk. Odaérnek, a feleség ajtót nyit:

- Szia, szívem. Jé, itt a barátod? Gyertek csak be, üljetez le, iszogatótok, cigizzetez nyugodtan, majd kiszellőztetez.

Elámul erre a vendég:

- Hogy-hogy a te feleséged ilyen kedves, engedékeny?

- Hát tudod, vett egyszer egy kutyát, amelyik ha piás vagyok megharap. Hazajöttem piásan, belémharapott a dög. Felmutattam neki egy sárga lapot. Másnap megint érezte a piásagot, megint belémharapott, megint felmutattam a sárgát. Harmadnap is megharapott, felmutattam a piros lapot. Levittem pincébe és feldaraboltam egy bárdal.

- De hogy jön ez a történet ide?

- A feleségemnek is két sárgája van már!

- Nem értem, hogy vehettek fel egy ilyen vézna ember tigrisszelídtőnek!

- Na hallja! Ha a tigris ránéz, elmegy tőle az étvágya.

Vena Literatura

Hit

A hit, hogy jobb lesz
egyszer,
A felismerés: tetszel.
Iszol velem kávét
keksszel?
Vagy a hátadra fekszel,
És ocsmányul nézel,
Vetkőztetsz a szemeddel
Tényleg azt hiszed, hogy
ez kell?
Szójáték a nevemmel
„Csini vagy szikével”
A bűbájdod a fegyver
Hazudj még ezerszer!
„Ugye soha nem feledsz
el?”
Randevú egy herceggel
Majd elosonás reggel
Halk, szapora léptekkel
Még mielőtt felkel
Álom volt csak. Szól a
vekker.

Hit, bolyongás,
számadás,
Szenvedés, vállalás,
Kire esik a választás?
Tettetés, tátogás,
Megvetés, szorongás,
Gyűlölet és okádás,
Kinek kell a szárnyalás?
Kényszeres huncutkodás,
Remegve várakozás,
Álmatlan hánykolódás,
A lelkem szalmonellás.
Van sorsszerű
találkozás?
Kéjes a káromkodás,
Véres a megalkuvás,
Fényes az elbúcsúzás,
Aztán szimpla megbánás,
Az élet egy vajúadás.
Megéri a szembeszállás?

-Sakura-

GASTRO OLDAL

Boszorkány pogácsa – Advent öröme

Nálam a Karácsony, már jóval az ünnep előtt elkezdődik. Boldog készülődésben telnek a napok. Narancsszeletek száradnak a fűtőtesten, gyűjtöm a szép terméseket. Kis listák kúsznak a táskámba, hogy kinek mit szeretnék ajándékozni. Mire beköszönt az advent, már gondoskodni kell a koszorúról, díszekről, adventi kalendáriumról. Illatos szappant veszek, fahéj és narancs illatú az egész lakás. Lassan ünneplőbe öltöztetem az otthonom. Az asztalokra dobozka kerül, tele finom egyfalatnyi téli csodákkal. Rohanósabb vizsgaidőszak tépázta ünnepeim alkalmával beértem megvásárolható finomságokkal. Cukorka, egyfalatnyi csokoládék, Mikulás és karácsonyfa alakú gumicukrok, bajor édesség, diákcsemege lapult a karácsonyi kincses ládikákban. Ismerőseim, családom nem kis öröme. Persze nagy feladat a Mikulás közeledtével édességért csatasorba álló emberek közt szalmozva hozzájutni a finomságokhoz, levadászni az utolsó csomag Special Edition for Christmas bonbonokat. De számomra is nagyobb az öröm, ha én készíthetem el a csemegéket. Került már a dobozókba Stahl-féle csokoládés keksz, mézeskalács, linzer süti, mégis a kedvencem a Boszorkány pogácsa. Neve ellenére édesség, csudafinom. Elkészítése egyszerű, illata mennyei.

Adventi süteményt nem lehet akárhogyan sütni. A forralt bort teszem fel elsőként. Édesapám borából készítem, szegfűszeggel, fahéjjal, narancskarikákkal, vaníliás cukorral. A muzsika: Ghymes. A karácsonyi koncertalbum. Rudolf Péter hangján Fekete István novella, a rorátékra ébredő, karácsonyt váró, hajnali mese szól. Odakinn szállingózik a hó a szürke derengésben, s csipkét ver a fagy a gallyak hegyén. Idebenn fűt a sütő, a forralt bor aromája keveredik a sütemény illatával.

Előpakolom a hozzávalókat: margarin, cukor, citrom, tojás, liszt, dió, mandula, kókusz. Lereszelem a citromhéjat, kifacsarom a levét. Mézeskalács fűszerkeveréket készítek, ha már készen nem kaptam, a kereslet és kínálat idényjellegű kiegyenlítetlenségei miatt. Szegfűszeg, őrölt fahéj, őrölt szerecsendió, vanília, édes kömény, ánizs, reszelt narancshéj, gyömbér, csillagánizs. Csak a fantázia szabhat határt. Az előkészülteték végeztével nekilátok a tésztának. A 25 deka margarint a 25 deka cukorral, és egy fél citrom levével hozzáadva a citrom reszelt héját, és a négy tojás sárgáját, habosra kikeverem. Egy részét különveszem, mondjuk a felét, nem az összesbe keverem a karácsonyi fűszereket, legyen minél több ízű a süti, s az alaprecept is kiváló. A maradékhoz annyi lisztet adok, hogy jól formázható, kezemhez nem ragadó masszát kapjak. Diónyi golyócskákat formálok belőle. Beforgatom a tojásfehérjébe, majd a durvára vágott dióba vagy aprított mandulába, kókuszreszelékbe. Vajazott lisztezett, vagy sütőpapírral bélelt tepsibe rakom a kis buccikat egymástól ujjnyi távolságra, hiszen kicsit növekednek sülés közben. Mielőtt berakom a közepes hőmérsékletűre előmelegített sütőbe, kis krátereket nyomok hüvelykujjammal a közepükbe. Oda kerül majd az ínycsiklandó lekvár, a mandulásba meggyes, a diósba Barack, a kókuszosba szilva. Világos aranszínűre sütöm, és még melegen belekanalazom a lekvárt. A liszttel még nem kevert maradékhoz hozzáadom a fűszereket. Illatáról érezni mennyi kívánczik bele. Aztán ezt is liszttel vegyíttem, hasonló módgyártom a kis falatkákat, s darált dióba forgatom őket a tojás után, mégiscsak ez illik a mézeskalácsízhez leginkább. Miután kiszültek, a közepükbe birsalma lekvárt cseppentek. Idén újat fogok kipróbálni, egy újdonsült kedves baráttól narancshéjjal ízesített birslekvárt kaptam. Nagyon kíváncsi vagyok az aromájára.

Remélem elnyerte a tetszésetek a receptem, s szeretteiteket meglepitek egy kis adventi csemegével!

Készítétek nagy szeretettel, lopjon karácsonyi örömet a mindennapjaitokba!

Adventre szeretet teli töltekezést, karácsonyt váró boldog perceket, és áldott ünnepet kívánok Nektek sok szeretettel!

Persze sok kitarást a vizsgaidőszakra! Az új esztendőben találkozunk!

Végezetül pedig kis karácsonyi ajándékként fogadjátok sok szeretettel a novellát, ami a süteménykészítés, receptírás közben végig a fülemben csengett!

-GyE-
-Fotó: Piski Zalán-

Fekete István: Roráte

Olyanok ilyenkor a csillagok, mint az álmos gyerek szeme. Kicsit hunyorognak, és még nem tudják: sírásra vagy nevetésre nyílnak-e, vagy aludjanak tovább. Hát, csak pislognak. Enyhe az idő, a szél csak a kerítések mellett lézeng, ámbár elég hűvösen. Az ablakok néhol nézik már a hajnalt, néhol nem, és a csizmák nem kopognak a gyalogjárón, inkább csak cuppognak. Néhol egy halk szó, néhol az se. Néhol csak árnyak járnak, néhol kis lámpások imbolyognak, és mutatják, hova kell lépni, ámbár hiszen sár van mindenütt. Az ég még sötét, s a nappal ágyát csak hinni lehet a keleti égen, s ez elég. Egyébként nem gondol rá senki, mert a búzák kikeltek már, a krumpli a veremben, s a jószág betelelt. Ajtó nem csattanik, kiáltás nincs, a tegnap gondja, mintha aludna, a mai még nem ébredt fel, s a falu csak tiszta önmagát viszi hajnali misére. A külső mozgás befolyik a templomba, és megnyugszik. Suttog még egy kicsit, vár, s amikor már a gyertyák lángja is megnyúlik a várakozástól, felkiált az időtlen vágy: „Harmatozzatok, égi Magasok...”

Mise végére egészen bemelegedett a templom; majdnem otthonos lett, legalábbis így érezte ezt Baka Máté az alszgeből, de így érezte Hosszú Illés is – ugyanonnan –; bár, ha tudták volna, hogy most egy véleményen vannak, hát inkább nem érezték volna. Nagy harag volt ugyanis a két öreg között, kitarató, régi harag, aminek már formája sem volt, nem is emlékeztek, hogy ló volt-e az oka vagy asszony, mindenesetre ragaszkodtak hozzá, mint beteg szilva a fához. És most bóbiskolva várják, hogy kiürüljön a templom. Az ajtóban még mozgás van, hát csak ülnek, sőt Illés a lábát is kinyújtja, mert úgy kényelmesebb. Illés nem szereti a tolongást, de amúgy is ráér. Fél szemmel odasandít Mátéra, hogy mozdul-e már, de Máté nem mozdul... Amilyen kutya konok ember volt világéletében –gondolja Illés–, azt akarja, hogy én menjek előbb, de abból nem eszel, pedig már a gyertyákat is eloltogatta a dékány, azaz a harangozó, szóval a sekrestyés. Azután: csend. Illés gondol erre, gondol arra, állát belesüllyesztí a meleg nyakravalóba, és szeme szép lassan lecsukódik.

- Nem! – ijedt meg. – Ezt igazán nem szabad – és Mátéra néz, aki – úgy látszik – elaludt. – Ez hát el, a híres – mosolyodik el –, pedig három hónappal fiatalabb. Nem nagy idő, az igaz, de mégiscsak fiatalabb. Aztán milyen sárga a füle... akár a halotté... – Jóságos Isten, csak nem lett velem valami?!...Harag ide, harag oda – a rothadt szilva is lepattanik egyszer a fáról – csendesen odamegy, és kicsit borzongva megérinti Máté vállát: – Hallod-e, Máté?

Máté felhorkan: – No! – és néz Illésre, mint a csodára. – Te vagy az, Illés?

- Én hát, mondom megnézek, mert olyanformán ültél... És nézi egymást a két öreg. A templomban meleg csend, a köszentek mosolyognak.

- Kicsit megszedültem – hazudja Máté, de áhítattal, mert tele van a szíve, és szereti most Illést így közel látni –, már elmúlt.

- Na, hál Istennek, hát akkor menjünk. És egymás mellett kicsoszognak a templomból.

-Mi volt ez, Szentatyám? – néz fel az egyik kis pufók angyal Szent Péterre, amikor az ajtó becsukódott. – Olyan meleg lett a szívem egyszerre.

- Két ember kibékült – mondja a főszent, és melegen sóhajt.

- Csoda! – suttog a kis angyal.

- Hát bizony a mai világban...

- És most mit csinálnak?

- Nézz utánuk, fiam.

A két öreg már Illés háza elé ért. Az utca üres, a kémények lágy selymet füstölnek a reggelnek, s a kertekben puhán békét álmodnak a fák.

- Gyere be, Máté, régen voltál nálunk – mondja Illés –, lángost süttött a lányom...

A kis angyal kérdően néz a főszentre: – Mi az a „lángos”, Szentatyám? A toronyban ekkor ütött hetet az óra, s ettől a földi hangtól megmerevedtek újra a szobrok, de a mosolygás mintha ott maradt volna az arcukon.

ESTI MESE

Az ég története III.

Egy szemet gyönyörködtető, csillámló gyöngyfűzér, ami keresztlíszeli a csillagporos boltozatot. Ez az, amit mindenki tud róla. És sokszor ennyi bőven elég is ahhoz, hogy szárnyra kapjon a végtelen erővel rendelkező fantázia és meséket, mítoszokat szőjön éjnek idején, hogy ezzel gazdagítsa az utókorban élő ég-szerelmesek életét, képzeletét. A Tejút legalább annyira megfogta a kor emberét, mint a többi számos csillagkép, így utóbbi is rengeteg mondával, történettel hozható összefüggésbe. Hiszen ezernyi magyarázat lehetséges annak megválaszolására, hogy mi célt szolgál, minek a nyomát jelzi a monumentális csillaghíd, ami átível a világméretű zavaron. Ezekből először lássuk a hideg tudományt, ezt követően rátérünk a szabad fantázia gyümölcseire.

A világegyetemet küztudottan galaxisok alkotják, ezek pedig egy bizonyos irányba utaznak – lehetséges utazóikkal együtt – a mindenség „pereme” felé. A galaxisok azonban társas lények, így ritka, hogy valamelyikük egyedül utazzon. Ennek megfelelően utazótársat választanak maguk mellé, az esetek többségében elég sokat. Tudunk olyan galaxishalmazokról is, amelyek több ezer tagból tevődnek össze (Virgo-galaxishalmaz a Szűz csillagképben). A mi otthonos kis naprendszerünk a Tejút nevű galaxis egyik spirálkarjában kapaszkodik. A Tejút pedig ugyancsak társasági lény, ugyanis tizennyolc utazótársa van. Ők így együtt alkotják a Lokális Rendszert, ami a mi galaxishalmazunk. Ide tartozik még például az Androméda-galaxis is, ami derült

éjszakákon szabad szemmel is kivehető. Ezen utóbbi utazótárs igencsak közvetlen személyiségnek mondható, ugyanis másodpercenként kétszáz kilométerrel kerül hozzánk, a Tejúthoz egyre közelebb... A végső nagy találkozást talán jobb nem elképzelni, már bizonyára látványos jelenség lenne a Földről véginézni a két galaxis ütközését, majd egybeolvadását. Csak már nem lenne kinek elmesélni...

A lényeg: a Tejút egy gyönyörű galaxis, aminek a mi naprendszerünk is szerves része, tehát benne vagyunk. Vagyis az éjszakai égen látványosan végighúzódo tündöklő ezüstsál a galaxisunk belülről. Ennek tudatában a tudományos szemléletű egyén megértő bölintással nyugtázza új tudását, majd otthagya az éjszakát és bemegegy egy kávéra. Csakhogy ez még messze nem minden, ugyanis az előttünk élők még nem voltak ezen tudás birtokában: kitalálták a saját igazságukat, mely sokszor igen meglepő tud lenni, de mindenesetre egyértelműen fémjelzi a kor emberének alapvető gondolkodásmódját.

A székely mondákban Csaba vezér áll a középpontban. Az egyik történet szerint Csaba királyfit a Hadúr emelte fel az égbe, és hadseregével ott vonult végig a holdvilág mentén, csillagok által vezérelve. A lovak patája alatt pedig gyémántszikra lobbant, és ettől kezdve hívták az útvonalukat Csaba Útjának.

A másik monda arra az időre térvissza, mikor Csaba királyfi elvesztette apját. Ezután testvérháború tört ki, amit ő elvesztett, ezért menekülnie kellett, menedékkül pedig Bizáncot választotta. Hadseregének egy részét azonban hátrahagyta a Csigle mezőn és megígérte nekik, hogy amikor csak veszély fenyegeti őket, ő visszatér értük hadseregével. Erre az elkövetkezendőkben három ízben került sor. A bajt első alkalommal a föld rengése és az erdő zúgása adta hírül. Rá egy évre, másodszor a folyamba torkolló patak és a tengerbe ömlő folyam tudatta velük, hogy újból kötelesek visszatérni védeceikhez. Harmadízben a puszták szele vitte a hírt, így fordultak vissza három év elteltével is. Ezt követően hosszú ideig nem fenyegette veszély a székelyeket. Csaba királyfi és legendás hadserege már jó ideje eltávozott az élők sorából, és már csak hőstetteik után emlékezett rájuk mindenki. Azonban egyszer eljött az idő, amikor a szükség minden addiginál nagyobb volt. És csodák csodájára a segítség ekkor sem maradt el: Csaba vezér megkapta a kétségbeesett üzenetet a Székelyek Járócsillagától (Szaturnusz), és hadseregével végigvágta a csillagok berkein, hogy így szálljanak csatába újból. A győzelem kivívását követően pedig a halhatatlan hősök ugyanazon az útvonalon vonultak vissza égi lakhelyükre – azóta ezt az ösvényt jelzi a Hadak Útja.

Csallóközben egy szomorú monda állít emléket a Tejútnak. Történt egyszer, hogy egy csallóközi szegény halászlégény beleszeretett a vízimolnár leányába, és a szerelem viszonzásra talált. Azonban a nagy társadalmi különbség miatt szerelmük nem lehetett termékeny, tiltott volt még a gondolata is. Ennek ellenére egy gazdag kéréssel

való esketés estéjén a halászegény még a frigy előtt megszőktette a lányt. A rokonok azonban üldözőbe vették őket. Szökésüket meghiúsította az, hogy a lány fátyla beleakadt egy faágba, ami nyomra vezette apját, aki rájuk is talált. Fékezhetetlen haragjától elvakulva mindkettőjüket megölte, azonban ekkor a párból egy-egy liliom lett. A lányból fehér, a fiúból piros. A molnár a két virágot is letépte, mire a fehér liliom tündérré változott és felszállt az égbe, magánál tartva árulkodó fátylát is. A piros liliom helyén bővíző forrás tört felszínre, ahová éjszakánként a tündérlány járt oltani szomját, égen úszó fehér fátylán leereszkedve. Ezért hívják Csallóközben Tündérfátyolnak a Tejutat.

A Hajnali Hasadék, Hajnalszakadék elnevezések onnan erednek, hogy hajnal közeledtével a többi csillaggal

egyetemben a Tejút is elkezdett halványodni. Innen tudták, hogy már közeleg a napkelte.

Még számos elnevezésről lehetne beszámolni, mint például a Szalmásút, Cigányút, Lelkek útja, Országút, Szépasszony Vászna. Ezek az elnevezések mind saját mondkörhöz kapcsolhatók, melyek különböző népekhez tartoznak. Ezen mítoszok gazdagsága hűen tükrözi a népi szemléletet, azt, hogy hittal bármit meg lehet magyarázni – még ezt az átláthatatlannak tűnő, de mégis csodálatraméltó világegyetemet is.

-latyak-
lzb Barth@yahoo.com

REJTVÉNY-FEJTVÉNY

	A Megfejtés	Dohányzó eszköz	Előtag: néhány	Kérdőszó	Női név	Valahol élő	Német folyó	Személyi számítógép	Kettős betű	Bizsereg	Számármondja	Ferde	
Világvege	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Olasz fűszer
Afrika csúcsa	1												1
Szlang: ember	1			Hadászati eszköz	1				Magánhangzó	1	Vércsatorna Dél-amerikai nép	1	
Toldalék fajta	1			Angol nem	1				Szlang: nő	1			
Névelő	1	Vezérünk volt Spanyol köszönés	1						Bianconero	1		Gram	1
Állóvíz	1		Babasírás!	1					Kimondott latin víz!	1			
Férfi név	1		Védő	1	Szélütés=...ütés				Data area Burok	1		Nano	1
Kapura lő	1					Kinyit	1	Illedelmes fenék!	Érték	1	Pokol alyja	Intéző bizottság	Oldal Lüg teszi
Személyes névmás	1	Osszemeleg Citrom fajta	1			Galóca	1						Tiltószó
In vivo	1			Hanks színész	1			Fülke	1				
Téli sport	1		Horog Memoria kártya típus	1				Időmérő	1	Ott az elején!		Angol magam	Venezuela
Páratlan Tamási!	1			Adrenalin	Penge	1							Fél óz!
					Kelvin	1							1

Kedves Rejtvényfejtők! Ici-picit elszontyolodtunk, ugyanis előző rejtvényünkre, csupán egyetlen helyes megfejtés érkezett, melyért naivan az idő rövidségét okoljuk. Bízunk benne, hogy mostani feladványunk több lelkesedést fakaszt a társaságban! Ezen felül, a mostani megfejtéseket a vizsgaidőszak végéig várjuk a Diákirodán, borítékban, névvel és elérhetőséggel, 5 db egy hónapos karatebérlet fejében. Mostani megfejtőnket, Kruppai Norbertet viszont dupla ajándékkal jutalmazzuk, amit az OC-ban, Varga Sanyinál vehet át. Gratulálunk!

SPORTHÍREK

A novemberi PTE ÁOK Kari Úszóbajnokság

2007. november 14-én, szerdán délután-este került megrendezésre a már tradicionálisnak is mondható úszóbajnokság karunkon, a Mozgástani Intézet és a Hallgatói Önkormányzat rendezésében, a 2007/2008. tanév őszi sportprogramjának keretei között. A Confabula szerkesztőség „vízicsibéje” tudósít...

Helyszín az elméleti tömb alagsorában található piciny, de általunk nagyon is kedvelt és becsült hangulatos úszómedence. A versenybírórság vezetője és a bajnokság igen lelkes főszervezője Dr. Kiss Sándor Tanár Úr volt, de megjelent még többek között Neje és számos szintén lelkes önkéntes adminisztrátor, és hallgatóink közül is meglepően sok érdeklődő, akik közönségként, szurkolni jöttek. (Dr. Bárony Ilonának és Németh Áginak külön köszönet a segítségért.)

Szép számmal jelentünk meg versenyzőként is az általános és fogorvos szakról, korosztálytól és évfolyamtól függetlenül – igen színes volt az összetétel. Külön öröm számomra, hogy az idén először a külföldi hallgatók közül is többen jelentkeztek a versenyre. (Többek között Németország, Izrael és Svédország is képviseltette magát.) Sőt, a jövő nemzedékeként jelen volt és nagyon szépen úszott még két kislány az I-es Gyakorló Általános Iskolából.

A versenyzők számos kategóriában indulhattak: 25, 50, 100 méteren női és férfi mell-, hát-, gyors- és pillangóúszásban; ezen felül nem és nemzetség szerinti, valamint koedukált-unisex 3x25-ös, 2x25-ös váltókban. A finálé nem maradhatott el: természetesen most is volt vízben futó verseny is; ami kicsit mindig komikus látvány a külső szemlélőknek - de nekünk jó móka! A helyezéseket összesített pontverseny alapján határozták meg, amiket gyümölcscsel (temérdek mennyiségű sok-sok banánnal, almával és narancssal) jutalmaztak.

Egyéni összesítésben a lányoknál első helyezést ért el Anna Pesce (ÁOSZ, II. évf., német program), második lett Szántó Viktória (jómagam, III. évf. ÁOSZ), harmadik helyen pedig az angol programos Angelina Antwe végzett. (II. évf., ÁOSZ)

A fiúk közül első helyezett Vezendi Tamás (FOSZ, III. évf.), második helyen az örök visszatérő Dr. Lábodi Árpád, harmadikként pedig Oláh András végzett (II. évf. ÁOSZ). Összesített csapatversenyben idén (is) az Általános Orvosi Szakra járó hallgatók bizonyultak jobbnak, de igazi, méltó és komoly versenytársak voltak a fogorvoshallgatók is. A fiúk mögött mindössze 13 pontnyi különbséggel maradt le a gyengébbik nem.

Úgy érzem, mindannyian győztesként távoztunk. Maradandó élménnyel és sok vitaminnal lettünk gazdagabbak - néhány kalóriával szegényebbek-, és végig nagyon jól éreztük magunkat; noha a legizgalmasabb fordulóknál talán a váltóversenyek voltak, ahol a csapatok együtt, egyként küzdöttek. Szurkoltunk, kiabáltunk, sokat nevtünk, és persze mindemellett rengeteget úsztunk. Szép volt, jót sportoltunk.

Legközelebb tavasszal találkozunk, gyertek el minél többen, megéri!

-Viktória-
holdraforgo@yahoo.de

Orvostani hallgató a tenisz teremtorna győztese

Már két évtizede teniszezhetnek az orvosegyetem egyetemi hallgatók és dolgozók.

2007. nov. 23-24-25-én ismét a teniszezőké volt az orvoskar Tornacsarnoka, mert 17. alkalommal rendezték meg a Medikus Sportkör tenisz szakcsoportjának éves sportprogramjában az ORVOSKAR – KUPA tenisz teremtornát.

A hagyományörző novemberi teniszversenyen egyetemi hallgatók, dolgozók és pécsi amatőr teniszezők egymás ellen mérköztek férfi egyes versenyszámban.

Tíz év után ismét orvostanhallgató a teremtorna győztese. A 3. rajthoz állása meghozta Franz számára a győzelmet, aki magas színvonalú tenisztudásával a rutinos amatőröket idén legyőzte.

Az ORVOSKAR – KUPA tenisz teremtorna győztese: Franz Reuschel II. évf. angol program hallgatója (német fiú)

2. helyezett: Takács Tamás (2000-ben diplomázott a Műszaki Karon.)

3. helyezettek: Újpál Géza (1994-ben diplomázott a Tanárképzőn) és Neumayer Márk.

-Dr. Rugási Endréné-
testnevelő tanár, versenyrendező

Hogy el ne tévedj...

Nehéz helyzetben és egyedül érzem magam azon ötlettel, hogy az olvasót egy furcsa időtöltésre próbálom csábítani. Nehéz annak, aki Norbi piacvezető popótomájával, a füledt kondi- és fitnessztermekkel szemben kínál alternatívát, friss levegőn, jó társaságban.

Nem is kertelek sokáig, inkább nevével nevezném a dolgot: teljesítménytúrázás.

A név ijesztően hangzik, holott korántsem versenyről van szó, és bármilyen meglepő nem igényel hatalmas izomtömeget vagy megelőző sportolói pályafutást.

A legszükségesebb dolog hozzá az akarat, ahogy a nagyok is mondják: a túra a fejben dől el (időjárás, táska mérete, vízhólyagok és azok mérete, éhség, szomjúság csak módosító tényezők).

Régen sokat túráztam egy környezetvédő csoporttal, aztán sokéves szünet következett. Nyáron összefutottam egy kedves ismerősömmel, aki megszállt „túramumusz”. Lelkes beszámolói igencsak felkeltették az érdeklődésemet. Szeptember elejére tűztem ki az első túráj napját. Ki is néztem egy szint nélküli harmincast. Egyedül keltem útra félelmeimmel, de a buszon rövid időn belül kiszúrta a bakancsomat két szintén bakancsos (túrabakancsos). Be is szerveződtem a kis csapatba. Nagyon jól esett, hogy így felkarolják a kezdőt, na és persze ezután nem kellett az eltévedéstől tartanom - legalábbis akkor így gondoltam... Elkövettem viszont a legszarvasabb hibát, amit kezdő elkövethet: jó pár éve nem használt bakancsomban mentem. Hatalmas vízhólyagokkal és bokaödémával fizettem tudatlanságomért. Egyik csapattársam tartotta bennem a lelket, és végigjött velem. Ha ő nincs, leülök egy farönkre, és hangosan sírok fájdalomamban, amíg meg nem jelennek a keselyűk romeltakarításra. Végül is elgondolkodtam, hogy van még jóság a világon, létezik csapatszellem, és legrosszabb esetben sebesültszállítás. A gyönyörű táj, a csapattársak, a sok poén kárpótolt minden kellemetlenségért. Ezen pozitív élményeken felbátorodva tovább vándoroltam a Nagy Úton. Eddigi túrák alkalmával rengeteg pozitív élményben volt részem.

Sokat tanultam, új emberekkel ismerkedtem meg. Repkény, Szücsi, Tarzan -és sokan mások-fedőnevű túratársakkal gyalogolva olyan érzésem volt, mintha régi gyermekkori barátaim között lennék. Pedig a nevüket se tudtam - ezt a túrázók nem tartják fontosnak elárulni. Csak azt tudtam, hogy egy év múlva ugyanitt ugyanekkor találkozunk, és egy napra újra megköjtjük az „egy mindenkiért, mindenki egyért” szövetséget.

Aztán mentem egyedül is, kettesben - hogy csiszolódjon az a fránya térképismeret, de leginkább azért, hogy megismerjem a saját korlátaimat. Ez talán a legfontosabb, amit egy hosszú túra nyújtani tud. Önismeret, önkontroll.

Ha valaki sajnálja az idejét, így vizsgaidőszak előtt, annak

elárulom, hogy tanulni is lehet közben - könyvek nélkül, praktikusán. Pár km után megfigyelhető a légzési-keringési adaptáció, stresszválasz. További km-ek után már kórélettani mechanizmusokkal ismerkedhetünk (amit megfigyelhetünk a társakon-rosszabb esetben saját magunkon).

Ugye mennyivel könnyebb így tanulni?

A lényegét azonban még nem említettem. További km-ek után kemény pszichológia következik. Megtudhatod, hogyan viselkedsz egy reménytelen(lévő tünő) helyzetben. Például: meglátod a farakás tetején lévő rönkőn a túrajelzést (ami nem is olyan színű, mint kéne lennie), magyarul fogalmad sincs hol vagy, sötétedik, nullára futott az ásványvíz a türelmeddel együtt. Beletörődsz, hogy ma a szabadban töltöd az éjszakát, vagy nem adod fel, esetleg összeszedid azt, aki azt állította magáról, hogy tud térképet olvasni és idehozott. Nehéz ilyenkor nem panaszkodni, nem más hibáztatni. Nehéz megállni a kiabálást. A túra önkontrollra tanít és nevel. Megtanít, hogyan viseld el a társad, ha te már nagyon „rottyon” vagy. És el kell viselni, mert az életben adódnak olyan helyzetek, hogy nemcsak a tolladat kell kölcsönadnod neki az előadóban, hanem mondjuk az utolsó szendvicseted. (Szendvicset a túrán, sokkal többet az életben.) Nehéz kérdés. Te mit tennél?

Az ember nem is tudja, mire képes, amíg nem teremt magának olyan helyzeteket, hogy kiderüljön. Nehéz így élni, azt gondolom. El kell menni a határok közelébe, hogy jobban megismerjük magunkat. Talán így jobb emberek lehetünk, ha akarjuk. Semmit sem kapunk, amiért nem dolgoztunk meg. Az önismeretért is meg kell dolgozni. Önismeret nélkül szokatlan helyzetbe ugrani nehéz, mert nem tudjuk, kibírjuk-e. A túrákon önismereti térképet rajzolhatunk saját fizikai és szellemi korlátainkból. Ezért több mint sport. Nagyon jó alkalom, hogy egy új emberrel találkozzunk: önmagunkkal.

Akinek ezek után kedve támad kipróbálni a túrázást, böngészhet a neten a túraajánlók között. Vannak nyílt túrák, ezek sétálós tempóban, nem túl nehéz terepen vezetnek. Különböző sportegyesületek szervezik, hétvégenként szinte mindig akad egy-egy. Csak ki kell nézni a rajtot és az időt, aztán csatlakozni kell a tömeghez. Általában túravezetővel mennek.

A teljesítménytúrát időre kell legyalogolni (ezért teljesítmény), de nem verseny. Mindenki saját felelősségére indul, az elején érdemes tapasztalt rókákkal gyalogolni, de van kerékpáros, futós és evezős változat is. (Nekem még senki nem mondta eddig, hogy nem csatlakozhatom hozzá.) Vannak hosszabb-rövidebb távok, kinek-kinek az edzettségéhez és kedvéhez mérten. Érdemes a szintet is figyelni, mennyire „hegymászós” a terep. Végül néhány fontosabb dolog, ami mindig akkor kéne, ha éppen nincs: térkép, iránytű, váltóruha, rovarriasztó, esőkabát, ásványvíz, szendvics stb., és ezután a legfontosabb: ne legyen túl nehéz a táska...(Aki fél, kérjen kullancsoltást.) A neten bölcsebb tanácsokat is találhatsz.

Jó túrázást!

-Vándor-

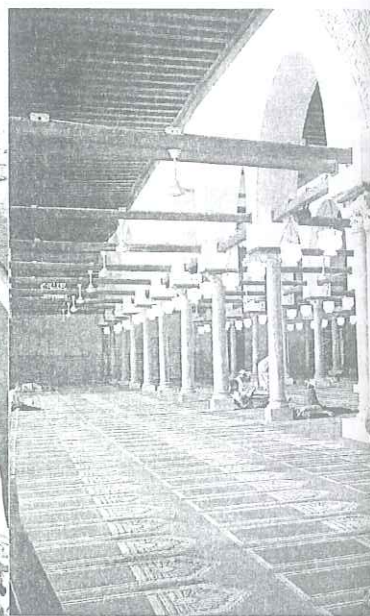
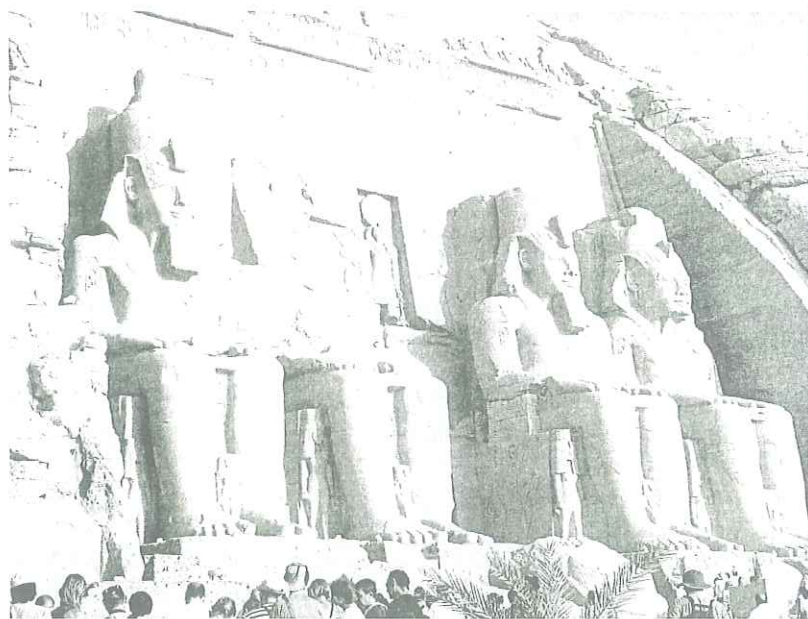

VILÁGPOLGÁR

A Világörökség nyomában - 3. rész Egyiptom

Tizenhat napos szíriai és tizenkét napos jordániai utazás után augusztus 5-én este 11-kor szállt le a gép a világ egyik legnagyobb városának, Kairónak a repülőtérén. Az út Ammanból egy órás volt, mert a gép kis kerülőúton ment: kikerülte Izrael légtérét, és Szaúd-Arábia felől érte el Egyiptomot. E-mailben megbeszéltem, hogy a kairói szálloda egyik embere várni fog a repülőtéren. Természetesen sehol

félárú jegyet tudtam venni. Ezzel el is ment a délelőttöm. Ekkor kezdett tudatosulni bennem, hogy ez a város kicsit más lesz, mint a többi arab város, méreténél és elrendezésénél fogva, de talán öt nap elég lesz rá. Nekiálltam megkeresni a buszt, ami a Piramisokhoz vinne, az útikönyv szerint ez a legjobb és legolcsóbb megoldás. Mint mindig, most is megtalált egy helyi fiú, aki kézséggel segített megkeresni a megállót, amit ugyebár semmilyen tábla nem jelez. Fél óra alatt meglett a busz, tényleg létezik. Fényképcsere az alkalmi idegenvezetővel (de hogy miért, azt nem tudom), majd negyven perc alatt kértem a Piramisokhoz (arabul „haram”). Mikor leszálltam a buszról (szóltak, hogy szálljak le), semmit nem láttam a Piramisokból. Majd mikor elment a busz előlem, akkor ott álltak életnagyságban, mindenféle épületektől körülölelve. Az egyiptomiak szinte teljesen körbeépítették a Piramisokat, csak a sivatag felé van egy kis lélegzetnyi szabad hely. Így kicsit csalódás volt számomra, ezeknek a nagyszerű építményeknek

senki. Így magamnak kellett intézni a városba való bejutást, de előbb egyiptomi fontot kellett váltani. Már ekkor több taxis felajánlkozott, egyet kiválasztottam. Húsz métert sem mentünk, mikor az autó lefulladt, és csak a tizedik gyújtásra indult el újra. Hát jól kezdődik az egyiptomi kalandozás... Már éjfél elmúlt, mikor megérkeztem a szállodába, de ezen a késői órán is tele a város emberekkel és járművekkel. A portás szerint a sofőr kint volt a reptéren, csak elkerültük egymást. Hát persze, mondom, fél órát kerestem egy embert, aki egy táblát tart a kezében a nevemmel. De nem vitatkoztam tovább, mentem aludni.

Másnap reggel első utam a Ramszesz pályaudvarra vezetett, közben városnézés volt. A pályaudvaron nagy nehezen megtaláltam azt a pénztárt, ahol a Luxorba induló vonatra lehet jegyet venni. Ez sikerült is, a tanárkártyámmal

méltóbb környezet illene. A régészeti területre való belépéshez külön jegyet kellett venni, majd minden piramis belsejébe szintén újabb jegyek kellek. Két piramisba mehettem be (Kheopsz és Kefrén). A következők jellemzőek a piramisok belsejében: tömeg, félhomány, oxigénhiány, lökdösődés és bűdös. Amúgy rendkívül felemelő és tiszteletet parancsolók a Piramisok kívül és belül egyaránt. Óriási nagyok, az alapjuknál állva nem látni a csúcsot. Olyan, mintha a köveket csak úgy egymásra dobálták volna. Nagyon felmáztam volna a csúcsig, de ez tilos. A Sfinx viszont az ellentétje: sokkal kisebb, mint aminek a képeken látszik. A közelébe már nem lehet menni, csak messziről lehet körbe járni. Itt történt meg, hogy valaki megszólított: „Csak nem Hollósy tanár úr?” Egy medika volt. Itt is elnézést kérek, hogy nem ismertem meg az illetőt, de ha olvassa ezt az írást, biztos magára ismer. Köszönöm, hogy rám köszönt, jól esett. 30 nap

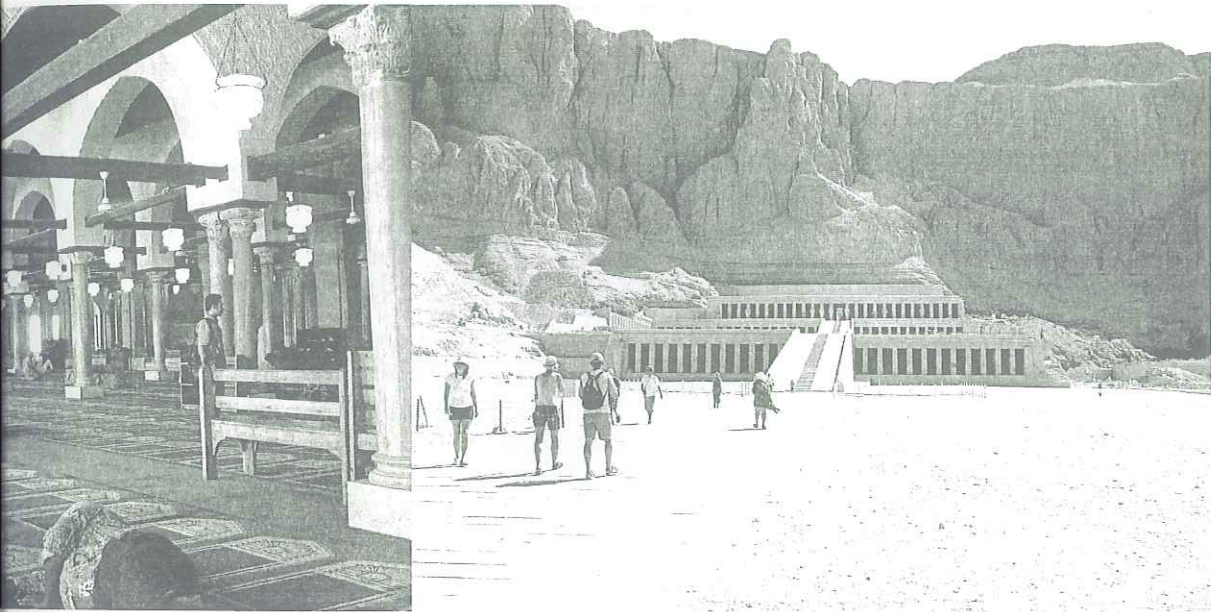

után az első magyar szó, amit hallottam. Délután ötig itt voltam, majd busszal vissza a városba. Este séta a központi részeken.

Az egész következő napot egy dologra szántam: Egyiptomi Múzeum. Többcsöri csomagátvizsgálás után lehet bemenni. Elmondhatatlan, mennyi műtárgy, szobor, sír, mindenféle dolog. Száz turistacsoport, száz idegenvezető, akik hajcsár módjára terelték a népet, szinte átrohantak a múzeumon. A világtással spórolnak a világ egyik leghíresebb múzeumában, de nálam volt zseblámpa. Nagy élmény volt – mint anatómusnak is – a Múmiák Terme. A másik szenzációs gyűjtemény pedig Tutankhamon sírjának tárgyai! Minden aranyban fénylik, és láthattam a híres arcmaszkot is. Este ismét városnézés, TV torony, Operaház, Nílus part. És végre metrózhattam! Kairónak elég fejlett közlekedése van, többek között metró is, ahol a jegy egy font (33 Ft).

szerveit. Mindennek megvolt a helye: a Sakál (Duamutef) a gyomrot őrizte, az Ember (Imseti) a májat, Hórusz (Qebenseuef) a beleket, a Majom (Haupi) pedig a tüdőt. Kérdeztem az árust, tud-e szerveket is adni hozzájuk, de nem adott (biztos, drágább lett volna úgy). Mondtam, majd teszek bele itthon, nem probléma. Ajándékba kaptam két skarabeuszt (persze kőből).

Az utolsó napot megint múzeumokban töltöttem. Két olyan múzeumba mentem, ahova turista nem nagyon jár. Először a Rovartani Múzeumot kerestem fel, itt azt se tudták mit akarok, utoljára 20 éve láttak itt turistát, meg is írta a helyi újság. Én azért végignéztem az összes bogarat, lepkét, sáskát, szöcskét, meg nem tudom még mik voltak, de némelyik elég ronda volt. Majd metróval elmentem a Mezőgazdasági Múzeumba, ahol szintén élményszámba mentem, mint turista. De megérte: mindenféle állati csontváz, összehasonlító anatómiai tanulmányokat tehettem. Estefelé ismét Bazár, a

A következő napon a Kopt és Iszlám Kairót néztem meg, metróval és gyalog. A látnivalók közül kiemelkedik a Nilométer (a Nílus áradását mérték vele), és a kopt keresztény templomok. Az egyik templom oszlopokon áll, Függő templomnak hívják. Az iszlám Kairóra a mecsetek jellemzők. Rengeteg mecset és mindegyik más. A kairói Citadellát harmadszorra találtam meg, a 30 nap alatt nem tévedtem még így el, de végül meglett. Sajnos az utcaneveket nem írják ki, vagy ha igen, akkor nem tudtam elolvasni. Az estét a Khan el Khallil-ben töltöttem, egy fél Pécs nagyságú városrész, ami csak bazárokból áll. Természetesen a turistákra alapozva az árakat, de én ismét lealkudtam mindent, amíg csak lehetett, és amíg már nem ordítottak velem az ár miatt. Én csak mosolygva mondtam egyre kisebb árakat, és legtöbbször nyertem. Sikerült vennem kis fáraósobrokat és kanópusz edényeket. Ezekben tartották a múmiák tartosított belső

tegnapi eladóval újabb üzletkötés, majd kávézás a Fishawi kávézóban, mely állítólag a nyitás óta sose zárt be (kb. 100 éve). Este sétálás a Nílus partján, és hajókázás egy táncos hajón.

Augusztus 10-én reggel vonatra szálltam (a söfőr ingyen kivitt az állomásra, kárpótlásként a reptéri hibája miatt). A vonat kényelmesebb, mint nálunk az első osztályú IC vonat. Még reggelit is kaptam, ami semmivel sem volt drágább, mintha a városban ettem volna. Az út 700 km hosszú volt, de majd 11 órát tartott. Próbáltam nézelődni, végig a Nílus partján mentünk, de többször elaludtam. Végül délután 6-ra Luxorba értem. Itt is vártak rám a szállodából, minden simán ment. A szálloda szuper, légkondival, reggelivel, mindezt kb. 1600 Ft-ért éjszakánként. Rögtön sétára indultam, itt még jobban kézzelfogható az ősi Egyiptom közelsége. A Nílus

gyönyörű, lomha, nagy folyam, tele fellukákkal (helyi vitorlások). A híres luxori templom esti kivilágításban fantasztikus. A tegnap esti kairói két adag fagyalt megtette hatását, a torkomnak annyi. Kénytelen voltam beülni egy vendéglőbe, és meleg kakaót, kávé és teát inni, ezzel kikúráltam magam átmenetileg.

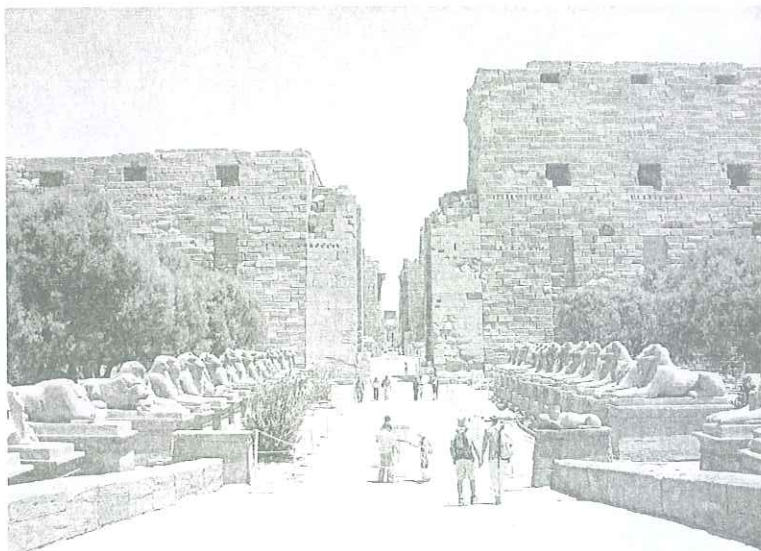
Másnap délelőtt luxori templom. Több Ramszesz fáraó is építkezéseket végzett itt, mindegyik itt hagyta a maga nyomát. Óriási méretek, kapuk, obeliszkok, oszlopok. Egy Ramszesz szobor 20 méter magas. Másfél óras barangolás után elindultam a karnaki templom felé, kb. 2 km-es út. Ez még hatalmasabb, mint a luxori. Oszlopcsarnokában (hüposztül csarnok) elférne a Szent Péter és Szent Pál bazilika együtt. Nem látni az eget az oszloptól és obeliszkektől. Csak azt éreztem, hogy mennyire kicsi vagyok és próbáltam befogadni mindazt, amit láttam. Nem nagyon ment. A terület hatalmas, három óra alatt jártam be mindent. A délutánt a luxori múzeumban töltöttem, majd este 9-kor (!) mentem a Mumifikálási Múzeumba, ami megint nagyon érdekes volt. A mumifikálás lépéseit követhettem nyomon. (Nem tudom, a formális jobbnak tűnik...)

A Nílus nyugati partján fekszik Theba, a fáraók Halotti városa. Ide kalandos volt eljutni: előbb komppal átkelni a Níluson. A parttól még 3 km Theba, gyalog indultam neki az útnak, de felvett egy taxis, és teljesen ingyen elvitt a célig! Ilyet még arabtól nem láttam! A látnivalókhöz a jegyirodában kellett jegyet venni, egy napra kb. 5-6 látnivalót iktattam be.

Memnon Kolosszusok: egy óriási templom bejáratát őrizték, két arcnélküli ülő fáraót ábrázolnak, 18 méter magasak. Majd következett Medinet-Habu, III. Ramszesz temploma, aztán II. Ramszesz temploma, a Ramasszeum. Itt található a fáraó kolosszális, ledöntött szobra, csak a lábfeje 2 méter hosszú. Majd megnéztem Merneptah tempomát és I. Szethi templomát is. Mindezeket gyalog, 50 fokban. Ilyet többet nem csinállok, ki kell találni más közlekedési módszert. Hazafelé még vettem egy pillantást Hatszepszut templomára is, de ezt majd másnap. Ennyi bőven elég volt mára, a komplikitő mellett találtam egy biciklikölcsönzőt. Másnap reggelre lefoglaltam egy bicajt. Aztán irány haza, vacsora egy vendéglőben és alvás. Azt már a szállodában.

A megbeszélt időpontban másnap reggel várt a bicikli. Hát így sokkal kényelmesebb! Csak ne nézne mindenki, mindenhol, mindig! Úgy tesznek, mintha nem láttak volna még

bicikliző magyar anatómust... Mai napra elsőként Hatszepszut temploma lett beiktatva. A sziklák által körülvett kis völgyben található teraszos kiképzésű templom (Deir el-Bahari), csodálatosan illeszkedik a tájba. A biciklit a jegybódénál lezártam, kértem az embert, figyeljen rá. Az útikönyv szerint a templom fölé vezet egy út, nosza, keressük meg! Megérte, ahogy haladtam felfelé, távolodtam a rohangáló és visító emberektől, egyre nagyobb panoráma tárult elé, végül már a Nílust is láttam. Egyik oldalon a templom volt a lábam alatt, míg a másik oldalon már a Királyok Völgye. Kis pihenő után visszamentem a bicajhoz, és elindultam a Királyok Völgye felé, számtalan alabástromüzem mellett. Sosem gondoltam volna, hogy egyszer biciklivel megyek Tutankhamon és a többi híres fáraó sírjaihoz! Jellemző a taxisokra: ahogy kényelmesen tekerek, odaáll mellém az autóval, és mondja: „a biciklit tegyük a csomagtartóba, én meg üljek be”, és elvisz a Völgybe... Mondom, dárma ember, én biciklizni akarok, húzzon el.

A Királyok Völgye egy viszonylag kis terület, ahol több, mint 60 fáraó sírja található. A jegy árában három sír megtekintése foglaltatik bele, Tutankhamon sírja külön jeggyel látogatható. A 19 évesen meghalt fáraó múmiája nem látható, szarkofágjában fekszik. A sírok mélyen a föld alatt vannak, hosszú, félhomályos folyosókon lehet eljutni a sírkamráig.

Külön területen vannak a Nemesek Sírjai, itt őt sírt néztem meg, mindenhol baksist követelő „örök” „idegenvezetése” mellett. Majd a Királynék Völgye következett, kevésbé látványos sírokkal. Nofertiti sírja zárva volt, nem látogatható.

Utolsó napon Luxorban szabad program volt. Séta, boltokba mentem, lekvárokat vettem. (Hogy minek? Itthon sajnos nincs datolyalekvár, guávalekvár...) Délután-este

fellukázás a Níluson, elmentünk a Banán szigetre, valóban banánfákkal teli szigetet láthattam.

Ötödik nap reggel kivitték a luxori reptérre, és repülővel elindultam az utolsó Világörökség felé, Abu Simbelbe. A kis falu a szudáni határ mellett van, elég veszélyes helyen, autóval vagy busszal csak rendőri kísérettel lehet menni. Inkább a repülő, és vállaltam, hogy egy éjszakát ott töltök. Asszuánban át kellett szállni. Végre nappal repültem, láthattam a Szaharát felülről, a Nílus nagy kanyarulatait és partján a zöld termőterületet, és az asszuáni gát „miatt” létrejött Nasszer tavat. Az abu-simbeli reptérről ingyen busz vitt a szállodáig, az egyetlen négycsillagos szálloda az út alatt (még itthon, interneten foglaltam és kifizettem a szobát). Saját fürdő, két szoba, tévé, apartman előtt úszómedene. Rögtön úsztam, majd elmentem a Sziklatemplomokhoz. Késő délután volt, turista alig. Két templom van: II. Ramszesz négy szoborkolosszusával díszített nagytemploma, és feleségének, Nefertari királynőnek szentelt Hathor Templom. II. Ramszesz szobrai 20 méter magas ülőszobrok, a templom belsejében nyolc, egyenként 10 méter magas Ramszesz szobor, a falakon csatákat ábrázoló hieroglifák. A Hathor templom bejáratát négy Ramszesz és két Hathor szobor őrzi, 10 méter magasak. A két templomot az 1960-as években darabokra fűrészelték, mert az asszuáni gát miatt a templomokat elnyelte volna a

Nasszer tó. A darabokra szétszedett templomokat egy új helyen építették újjá.

Másnap reggel ismét visszamentem a templomokhoz fényképezés miatt. Azt hittem, reggel 7-kor még nem lesz itt senki, erre akkora a tömeg, hogy hihetetlen. Ők voltak a buszos turisták. Ezután (miután tízedszer pakoltam át a bőröndöt, hogy ne legyen olyan nehéz) kimentem a reptérre, és asszuáni átszállással Kairóba repültem. Sajnos, itt 10 órát kellett várakozni, mert a budapesti gép csak hajnali 4-kor indult. De ez az idő is elmúlt, és elindultam hazafelé.

Negyven nap, három ország majdnem 20 világörökségi helyszínének bejárása után, augusztus 17-én reggel fél hétkor szállt le a gép Budapesten. A 40 nap alatt nem is tudatosult bennem, hogy mennyi mindent láttam, mennyi élményben volt részem, hányszor volt, hogy meg sem tudtam szólalni a látványtól, vagy hogy eleredtek a könnyeim; erre csak itthon döbbsentem rá. Világsodákat láttam: Petrát, a Piramisokat, Luxort, Damaszkuszt. Történelmi helyeken jártam: Mezopotámia, az Eufrátesz, a Nílus. Bibliai helyeken sétáltam: Orontes és Jordán folyó, Holt tenger, Nébó hegy. És mégis: nagyon jó érzés volt hazaérkezni, és pityeregeni még egyet, de már egészen más okból: végre megőlelhettem a családomat.

-Hollósy Tibor-

TÍZ SZENTENCIA

Ancsel Éva bekezdései

1. „Más ember szeme láttára sírni majdnem olyan, mint meztelenre vetkőzni. Nem is tesszük akárki előtt, s ha igen, nem büntetlenül.”
2. „Az ember akkor felnőtt, ha már nem kér kegyelmet.”
3. „Aki azt kérdi tőled: haragszol-e még rá, az biztos, hogy közel áll hozzád, hiszen ezt nem lehet kiáltva mondani, csak halkan. Ehhez talán már a három lépés távolság is túl sok.”
4. „Senki se tudja, mit cselekszik, míg meg nem teszi. Sőt, míg a következmények utol nem érik. Míg ki nem derül, hogy akit megölt, nem valaki volt az utélagozásnál, hanem az apja.”
5. „Mi emberek csak fecsegünk a hallgatásról – egyedül a kövek képesek rá. Lehet, hogy ettől olyan súlyosak?”
6. „Minden ember hangja félreismerhetetlen, mint az ujjlenyomat. Kivéve, amikor ordít. Az ordításban meghal, ami egyszeri és megismételhetetlen. Vagy nem is csak az?”
7. „Az erdő, amelyben élünk: egyre sötétebb és ijesztőbb. Talán azért, mert elfelejtettünk énekelni?”
8. „Akinek nincs humorérzéke, az kicsinyke vétkeket se tud megbocsátani. A humorérzék tehát etikai jelentőségű.”
9. „Senki sem a saját életét éli. Minden sorsba bele van forrasztva másoké – kioldhatatlanul.”
10. „Akármilyen nagyszerű dolgot cselekszik az ember, oda az egész, ha eltölti nagyszerűségének tudata.”

-manna-

ENGLISH PAGES

Hans Christian Andersen: The Fir Tree

Far down in the forest, where the warm sun and the fresh air made a sweet resting-place, grew a pretty little fir-tree; and yet it was not happy, it wished so much to be tall like its companions—the pines and firs which grew around it. The sun shone, and the soft air fluttered its leaves, and the little peasant children passed by, prattling merrily, but the fir-tree heeded them not. Sometimes the children would bring a large basket of raspberries or strawberries, wreathed on a straw, and seat themselves near the fir-tree, and say, "Is it not a pretty little tree?" which made it feel more unhappy than before. And yet all this while the tree grew a notch or joint taller every year; for by the number of joints in the stem of a fir-tree we can discover its age. Still, as it grew, it complained, "Oh! how I wish I were as tall as the other trees, then I would spread out my branches on every side, and my top would over-look the wide world. I should have the birds building their nests on my boughs, and when the wind blew, I should bow with stately dignity like my tall companions." The tree was so discontented, that it took no pleasure in the warm sunshine, the birds, or the rosy clouds that floated over it morning and evening. Sometimes, in winter, when the snow lay white and glittering on the ground, a hare would come springing along, and jump right over the little tree; and then how mortified it would feel! Two winters passed, and when the third arrived, the tree had grown so tall that the hare was obliged to run round it. Yet it remained unsatisfied, and would exclaim, "Oh, if I could but keep on growing tall and old! There is nothing else worth caring for in the world!" In the autumn, as usual, the wood-cutters came and cut down several of the tallest trees, and the young fir-tree, which was now grown to its full height, shuddered as the noble trees fell to the earth with a crash. After the branches were lopped off, the trunks looked so slender and bare, that they could scarcely be recognized. Then they were placed upon wagons, and drawn by horses out of the forest. "Where were they going? What would become of them?" The young fir-tree wished very much to know; so in the spring, when the swallows and the storks came, it asked, "Do you know where those trees were taken? Did you meet them?"

The swallows knew nothing, but the stork, after a little reflection, nodded his head, and said, "Yes, I think I do. I met several new ships when I flew from Egypt, and they had fine masts that smelt like fir. I think these must have been the trees; I assure you they were stately, very stately."

"Oh, how I wish I were tall enough to go on the sea," said the fir-tree. "What is the sea, and what does it look like?"

"It would take too much time to explain," said the stork, flying quickly away.

"Rejoice in thy youth," said the sunbeam; "rejoice in thy fresh growth, and the young life that is in thee."

And the wind kissed the tree, and the dew watered it with tears; but the fir-tree regarded them not.

Christmas-time drew near, and many young trees were cut down, some even smaller and younger than the fir-tree who enjoyed neither rest nor peace with longing to leave its forest home. These young trees, which were chosen for their beauty, kept their branches, and were also laid on wagons and drawn by horses out of the forest.

"Where are they going?" asked the fir-tree. "They are not taller than I am: indeed, one is much less; and why are the branches not cut off? Where are they going?"

"We know, we know," sang the sparrows; "we have looked in at the windows of the houses in the town, and we know what is done with them. They are dressed up in the most splendid manner. We have seen them standing in the middle of a warm room, and adorned with all sorts of beautiful things,—honey cakes, gilded apples, playthings, and many hundreds of wax tapers."

"And then," asked the fir-tree, trembling through all its branches, "and then what happens?"

"We did not see any more," said the sparrows; "but this was enough for us."

"I wonder whether anything so brilliant will ever happen to me," thought the fir-tree. "It would be much better than crossing the sea. I long for it almost with pain. Oh! when will Christmas be here? I am now as tall and well grown as those which were taken away last year. Oh! that I were now laid on the wagon, or standing in the warm room, with all that brightness and splendor around me! Something better and more beautiful is to come after, or the trees would not be so decked out. Yes, what follows will be grander and more splendid. What can it be? I am weary with longing. I scarcely know how I feel."

"Rejoice with us," said the air and the sunlight. "Enjoy thine own bright life in the fresh air."

But the tree would not rejoice, though it grew taller every day; and, winter and summer, its dark-green foliage might be seen in the forest, while passers by would say, "What a beautiful tree!"

A short time before Christmas, the discontented fir-tree was the first to fall. As the axe cut through the stem, and divided the pith, the tree fell with a groan to the earth, conscious of pain and faintness, and forgetting all its anticipations of happiness, in sorrow at leaving its home in the forest. It knew that it should never again see its dear old companions, the trees, nor the little bushes and many-colored flowers that had

grown by its side; perhaps not even the birds. Neither was the journey at all pleasant. The tree first recovered itself while being unpacked in the courtyard of a house, with several other trees; and it heard a man say, "We only want one, and this is the prettiest."

Then came two servants in grand livery, and carried the fir-tree into a large and beautiful apartment. On the walls hung pictures, and near the great stove stood great china vases, with lions on the lids. There were rocking chairs, silken sofas, large tables, covered with pictures, books, and playthings, worth a great deal of money,—at least, the children said so. Then the fir-tree was placed in a large tub, full of sand; but green baize hung all around it, so that no one could see it was a tub, and it stood on a very handsome carpet. How the fir-tree trembled! "What was going to happen to him now?" Some young ladies came, and the servants helped them to adorn the tree. On one branch they hung little bags cut out of colored paper, and each bag was filled with sweetmeats; from other branches hung gilded apples and walnuts, as if they had grown there; and above, and all round, were hundreds of red, blue, and white tapers, which were fastened on the branches. Dolls, exactly like real babies, were placed under the green leaves,—the tree had never seen such things before,—and at the very top was fastened a glittering star, made of tinsel. Oh, it was very beautiful!

"This evening," they all exclaimed, "how bright it will be!" "Oh, that the evening were come," thought the tree, "and the tapers lighted! then I shall know what else is going to happen. Will the trees of the forest come to see me? I wonder if the sparrows will peep in at the windows as they fly? shall I grow faster here, and keep on all these ornaments summer and winter?" But guessing was of very little use; it made his bark ache, and this pain is as bad for a slender fir-tree, as headache is for us. At last the tapers were lighted, and then what a glistening blaze of light the tree presented! It trembled so with joy in all its branches, that one of the candles fell among

the green leaves and burnt some of them. "Help! help!" exclaimed the young ladies, but there was no danger, for they quickly extinguished the fire. After this, the tree tried not to tremble at all, though the fire frightened him; he was so anxious not to hurt any of the beautiful ornaments, even while their brilliancy dazzled him. And now the folding doors were thrown open, and a troop of children rushed in as if they intended to upset the tree; they were followed more silently by their elders. For a moment the little ones stood silent with astonishment, and then they shouted for joy, till the room rang, and they danced merrily round the tree, while one present after another was taken from it.

"What are they doing? What will happen next?" thought the fir. At last the candles burnt down to the branches and were put out. Then the children received permission to plunder the tree.

Oh, how they rushed upon it, till the branches cracked, and had it not been fastened with the glistening star to the ceiling, it must have been thrown down. The children then danced about with their pretty toys, and no one noticed the tree, except the children's maid who came and peeped among the branches to see if an apple or a fig had been forgotten.

"A story, a story," cried the children, pulling a little fat man towards the tree.

"Now we shall be in the green shade," said the man, as he seated himself under it, "and the tree will have the pleasure of hearing also, but I shall only relate one story; what shall it be? Ivede-Avede, or Humpty Dumpty, who fell down stairs, but soon got up again, and at last married a princess."

"Ivede-Avede," cried some. "Humpty Dumpty," cried others, and there was a fine shouting and crying out. But the fir-tree remained quite still, and thought to himself, "Shall I have anything to do with all this?" but he had already amused them as much as they wished. Then the old man told them the story of Humpty Dumpty, how he fell down stairs, and was raised up again, and married a princess. And the children clapped

Counter-Gusto Sunday Brunch Restaurant

- Only 2 bus stops from Med. School !
- Compose as your appetite!

convenient or fast dining
light or traditional meals
vegetarian or meat meals
rich or moderate dining

2. Alkotmány street, Pécs (Kórház square)

Open: Monday-Thursday 11:00-24:00, Friday-Saturday: 11:00-04:00
Sunday: 11:00-24:00, Meal time: 11:00-23:00

their hands and cried, "Tell another, tell another," for they wanted to hear the story of "Ivede-Avede;" but they only had "Humpty Dumpty." After this the fir-tree became quite silent and thoughtful; never had the birds in the forest told such tales as "Humpty Dumpty," who fell down stairs, and yet married a princess.

"Ah! yes, so it happens in the world," thought the fir-tree; he believed it all, because it was related by such a nice man. "Ah! well," he thought, "who knows? perhaps I may fall down too, and marry a princess;" and he looked forward joyfully to the next evening, expecting to be again decked out with lights and playthings, gold and fruit. "To-morrow I will not tremble," thought he; "I will enjoy all my splendor, and I shall hear the story of Humpty Dumpty again, and perhaps Ivede-Avede." And the tree remained quiet and thoughtful all night. In the morning the servants and the housemaid came in. "Now," thought the fir, "all my splendor is going to begin again." But they dragged him out of the room and up stairs to the garret, and threw him on the floor, in a dark corner, where no daylight shone, and there they left him. "What does this mean?" thought the tree, "what am I to do here? I can hear nothing in a place like this," and he had time enough to think, for days and nights passed and no one came near him, and when at last somebody did come, it was only to put away large boxes in a corner. So the tree was completely hidden from sight as if it had never existed. "It is winter now," thought the tree, "the ground is hard and covered with snow, so that people cannot plant me. I shall be sheltered here, I dare say, until spring comes. How thoughtful and kind everybody is to me! Still I wish this place were not so dark, as well as lonely, with not even a little hare to look at. How pleasant it was out in the forest while the snow lay on the ground, when the hare would run by, yes, and jump over me too, although I did not like it then. Oh! it is terrible lonely here."

"Squeak, squeak," said a little mouse, creeping cautiously towards the tree; then came another; and they both sniffed at the fir-tree and crept between the branches.

"Oh, it is very cold," said the little mouse, "or else we should be so comfortable here, shouldn't we, you old fir-tree?"

"I am not old," said the fir-tree, "there are many who are older than I am."

"Where do you come from? and what do you know?" asked the mice, who were full of curiosity. "Have you seen the most beautiful places in the world, and can you tell us all about them? and have you been in the storeroom, where cheeses lie on the shelf, and hams hang from the ceiling? One can run about on tallow candles there, and go in thin and come out fat."

"I know nothing of that place," said the fir-tree, "but I know the wood where the sun shines and the birds sing." And then the tree told the little mice all about its youth. They had never heard such an account in their lives; and after they had listened to it attentively, they said, "What a number of things you have seen? you must have been very happy."

"Happy!" exclaimed the fir-tree, and then as he reflected upon what he had been telling them, he said, "Ah, yes! after all those were happy days." But when he went on and related all about Christmas-eve, and how he had been dressed up with cakes and lights, the mice said, "How happy you must have been, you old fir-tree."

"I am not old at all," replied the tree, "I only came from the forest this winter, I am now checked in my growth."

"What splendid stories you can relate," said the little mice. And the next night four other mice came with them to hear what the tree had to tell. The more he talked the more he remembered, and then he thought to himself, "Those were happy days, but they may come again. Humpty Dumpty fell down stairs, and yet he married the princess; perhaps I may marry a princess too." And the fir-tree thought of the pretty little birch-tree that grew in the forest, which was to him a real beautiful princess.

"Who is Humpty Dumpty?" asked the little mice. And then the tree related the whole story; he could remember every single word, and the little mice was so delighted with it, that they were ready to jump to the top of the tree. The next night a great many more mice made their appearance, and on Sunday two rats came with them; but they said, it was not a pretty story at all, and the little mice were very sorry, for it made them also think less of it.

"Do you know only one story?" asked the rats.

"Only one," replied the fir-tree; "I heard it on the happiest evening of my life; but I did not know I was so happy at the time."

"We think it is a very miserable story," said the rats. "Don't you know any story about bacon, or tallow in the storeroom."

"No," replied the tree.

"Many thanks to you then," replied the rats, and they marched off.

The little mice also kept away after this, and the tree sighed, and said, "It was very pleasant when the merry little mice sat round me and listened while I talked. Now that is all passed too. However, I shall consider myself happy when some one comes to take me out of this place." But would this ever happen? Yes; one morning people came to clear out the garret, the boxes were packed away, and the tree was pulled out of the corner, and thrown roughly on the garret floor; then the servant dragged it out upon the staircase where the daylight shone. "Now life is beginning again," said the tree, rejoicing in the sunshine and fresh air. Then it was carried down stairs and taken into the courtyard so quickly, that it forgot to think of itself, and could only look about, there was so much to be seen. The court was close to a garden, where everything looked blooming. Fresh and fragrant roses hung over the little palings. The linden-trees were in blossom; while the swallows flew here and there, crying, "Twit, twit, twit, my mate is coming,"—but it was not the fir-tree they meant. "Now I shall live," cried the tree, joyfully spreading out its branches; but alas! they were

all withered and yellow, and it lay in a corner amongst weeds and nettles. The star of gold paper still stuck in the top of the tree and glittered in the sunshine. In the same courtyard two of the merry children were playing who had danced round the tree at Christmas, and had been so happy. The youngest saw the gilded star, and ran and pulled it off the tree. "Look what is sticking to the ugly old fir-tree," said the child, treading on the branches till they crackled under his boots. And the tree saw all the fresh bright flowers in the garden, and then looked at itself, and wished it had remained in the dark corner of the garret. It thought of its fresh youth in the forest, of the merry Christmas evening, and of the little mice who had listened to the story of "Humpty Dumpty." "Past! past!" said the old tree; "Oh, had I but enjoyed myself while I could have done so! but now it is too late." Then a lad came and chopped the tree into small pieces, till a large bundle lay in a heap on the ground.

The pieces were placed in a fire under the copper, and they quickly blazed up brightly, while the tree sighed so deeply that each sigh was like a pistol-shot. Then the children, who were at play, came and seated themselves in front of the fire, and looked at it and cried, "Pop, pop." But at each "pop," which was a deep sigh, the tree was thinking of a summer day in the forest; and of Christmas evening, and of "Humpty Dumpty," the only story it had ever heard or knew how to relate, till at last it was consumed. The boys still played in the garden, and the youngest wore the golden star on his breast, with which the tree had been adorned during the happiest evening of its existence. Now all was past; the tree's life was past, and the story also,—for all stories must come to an end at last.

Photo:Piski Z.

DEUTSCHE SEITEN

Hans Christian Andersen: Der Tannenbaum

Draußen im Walde stand ein niedlicher, kleiner Tannenbaum; er hatte einen guten Platz, Sonne konnte er bekommen, Luft war genug da, und ringsumher wuchsen viel größere Kameraden, sowohl Tannen als Fichten. Aber dem kleinen Tannenbaum schien nichts so wichtig wie das Wachsen; er achtete nicht der warmen Sonne und der frischen Luft, er kümmerte sich nicht um die Bauernkinder, die da gingen und plauderten, wenn sie herausgekommen waren, um Erdbeeren und Himbeeren zu sammeln. Oft kamen sie mit einem ganzen Topf voll oder hatten Erdbeeren auf einen Strohalm gezogen, dann setzten sie sich neben den kleinen Tannenbaum und sagten: "Wie niedlich klein ist der!" Das mochte der Baum gar nicht hören.

Im folgenden Jahre war er ein langes Glied größer, und das Jahr darauf war er um noch eins länger, denn bei den Tannenbäumen kann man immer an den vielen Gliedern, die sie haben, sehen, wie viele Jahre sie gewachsen sind.

"Oh, wäre ich doch so ein großer Baum wie die andern!" seufzte das kleine Bäumchen. "Dann könnte ich meine Zweige so weit umher ausbreiten und mit der Krone in die Welt hinausblicken! Die Vögel würden dann Nester zwischen meinen Zweigen bauen, und wenn der Wind weht, könnte ich so vornehm nicken, gerade wie die andern dort!"

Er hatte gar keine Freude am Sonnenschein, an den Vögeln und den roten Wolken, die morgens und abends über ihn hinsegelten.

War es nun Winter und der Schnee lag ringsumher funkelnd weiß, so kam häufig ein Hase angesprungen und setzte gerade über den kleinen Baum weg. Oh, das war ärgerlich! Aber zwei Winter vergingen, und im dritten war das Bäumchen so groß, daß der Hase um es herumlaufen mußte. "Oh, wachsen, wachsen, groß und alt werden, das ist doch das einzige Schöne in dieser Welt!" dachte der Baum.

Im Herbst kamen immer Holzhauer und fällten einige der größten Bäume; das geschah jedes Jahr, und dem jungen Tannenbaum, der nun ganz gut gewachsen war, schauderte dabei; denn die großen, prächtigen Bäume fielen mit Knacken und Krachen zur Erde, die Zweige wurden abgehauen, die Bäume sahen ganz nackt, lang und schmal aus; sie waren fast nicht zu erkennen. Aber dann wurden sie auf Wagen gelegt, und Pferde zogen sie davon, aus dem Walde hinaus.

Whin sollten sie? Was stand ihnen bevor?

Im Frühjahr, als die Schwalben und Störche kamen, fragte sie der Baum: "Wißt ihr nicht, wohin sie geführt wurden? Seid ihr ihnen begegnet?"

Die Schwalben wußten nichts, aber der Storch sah nachdenkend aus, nickte mit dem Kopfe und sagte: "Ja, ich glaube wohl; mir begegneten viele neue Schiffe, als ich aus Ägypten flog; auf den Schiffen waren prächtige Mastbäume; ich darf annehmen, daß sie es waren, sie hatten Tannengeruch; ich kann vielmals von ihnen grüßen, sie sind schön und stolz!"

"Oh, wäre ich doch auch groß genug, um über das Meer hinauf zu können! Was ist das eigentlich, dieses Meer, und wie sieht es aus?"

"Ja, das ist viel zu weitläufig zu erklären!" sagte der Storch, und damit ging er.

"Freue dich deiner Jugend!" sagten die Sonnenstrahlen; "freue dich deines frischen Wachstums, des jungen Lebens, das in dir ist!"

Und der Wind küßte den Baum, und der Tau weinte Tränen über ihn, aber das verstand der Tannenbaum nicht.

Wenn es gegen die Weihnachtszeit war, wurden ganz junge Bäume gefällt, Bäume, die oft nicht einmal so groß oder gleichen Alters mit diesem Tannenbaum waren, der weder Rast noch Ruhe hatte, sondern immer davon wollte; diese jungen Bäume, und es waren gerade die allerschönsten, behielten immer alle ihre Zweige; sie wurden auf Wagen gelegt, und Pferde zogen sie zum Walde hinaus.

"Wohin sollen diese?" fragte der Tannenbaum. "Sie sind nicht größer als ich, einer ist sogar viel kleiner; weswegen behalten sie alle ihre Zweige? Wohin fahren sie?"

"Das wissen wir! Das wissen wir!" zwitscherten die Meisen. "Unten in der Stadt haben wir in die Fenster gesehen! Wir wissen, wohin sie fahren! Oh, sie gelangen zur größten Pracht und Herrlichkeit, die man sich denken kann! Wir haben in die Fenster gesehen und erblickt, daß sie mitten in der warmen Stube aufgepflanzt und mit den schönsten Sachen, vergoldeten Äpfeln, Honigkuchen, Spielzeug, und vielen hundert Lichtern geschmückt werden."

"Und dann?" fragte der Tannenbaum und bebte in allen Zweigen. "Und dann? Was geschieht dann?" "Ja, mehr haben wir nicht gesehen! Das war unvergleichlich schön!"

"Ob ich wohl bestimmt bin, diesen strahlenden Weg zu betreten?" jubelte der Tannenbaum. Das ist noch besser als über das Meer zu ziehen! Wie leide ich an Sehnsucht! Wäre es doch Weihnachten! Nun bin ich hoch und entfaltet wie die andern, die im vorigen Jahre davongeführt wurden! Oh, wäre ich erst auf dem Wagen, wäre ich doch in der warmen Stube mit all der Pracht und Herrlichkeit! Und dann? Ja, dann kommt noch etwas Besseres, noch Schöneres, warum würden sie mich sonst so schmücken? Es muß noch etwas Größeres, Herrlicheres kommen! Aber was? Oh, ich leide, ich sehne mich, ich weiß selbst nicht, wie mir ist!"

"Freue dich unser!" sagten die Luft und das Sonnenlicht; "freue dich deiner frischen Jugend im Freien!"

Aber er freute sich durchaus nicht; er wuchs und wuchs, Winter und Sommer stand er grün; dunkelgrün stand er da, die Leute, die ihn sahen, sagten: "Das ist ein schöner Baum!" und zur Weihnachtszeit wurde er von allen zuerst gefällt. Die Axt hieb tief durch das Mark; der Baum fiel mit einem Seufzer zu Boden, er fühlte einen Schmerz, eine Ohnmacht, er konnte gar nicht an irgendein Glück denken, er war betrübt, von der Heimat scheiden zu müssen, von dem Flecke, auf dem er emporgeschossen war; er wußte ja, daß er die lieben, alten Kameraden, die kleinen Büsche und Blumen ringsumher nie mehr sehen werde, ja vielleicht nicht einmal die Vögel. Die Abreise hatte durchaus nichts Behagliches.

Der Baum kam erst wieder zu sich selbst, als er im Hofe mit andern Bäumen abgeladen wurde und einen Mann sagen

hörte: "Dieser hier ist prächtig! Wir wollen nur den!"

Nun kamen zwei Diener im vollen Staat und trugen den Tannenbaum in einen großen, schönen Saal. Ringsherum an den Wänden hingen Bilder, und bei dem großen Kachelofen standen große chinesische Vasen mit Löwen auf den Deckeln; da waren Wiegestühle, seidene Sofas, große Tische voll von Bilderbüchern und Spielzeug für hundertmal hundert Taler; wenigstens sagten das die Kinder. Der Tannenbaum wurde in ein großes, mit Sand gefälltes Faß gestellt, aber niemand konnte sehen, daß es ein Faß war, denn es wurde rundherum mit grünem Zeug behängt und stand auf einem großen, bunten Teppich. Oh, wie der Baum bebte! Was würde da wohl vorgehen? Sowohl die Diener als die Fräulein schmückten ihn. An einen Zweig hängten sie kleine, aus farbigem Papier ausgeschnittene Netze, und jedes Netz war mit Zuckerwerk gefüllt. Vergoldete Apfel und Walnüsse hingen herab, als wären sie festgewachsen, und über hundert rote, blaue und weiße kleine Lichter wurden in den Zweigen festgesteckt. Puppen, die leibhaftig wie die Menschen aussahen - der Baum hatte früher nie solche gesehen -, schwebten im Grünen, und hoch oben in der Spitze wurde ein Stern von Flittergold befestigt. Das war prächtig, ganz außerordentlich prächtig!

"Heute abend", sagten alle, "heute abend wird er strahlen!" und sie waren außer sich vor Freude.

"Oh" dachte der Baum, "wäre es doch Abend! Würden nur die Lichter bald angezündet! Und was dann wohl geschieht? Ob da wohl Bäume aus dem Walde kommen, mich zu sehen? Ob die Meisen gegen die Fensterscheiben fliegen? Ob ich hier festwachse und Winter und Sommer geschmückt stehen werde?"

Ja, er wußte gut Bescheid; aber er hatte ordentlich Borkenschmerzen vor lauter Sehnsucht, und Borkenschmerzen sind für einen Baum ebenso schlimm wie Kopfschmerzen für uns andere.

Nun wurden die Lichter angezündet. Welcher Glanz, welche Pracht! Der Baum bebte in allen Zweigen dabei, so daß eins der Lichter das Grüne anbrannte; es sengte ordentlich.

"Gott bewahre uns!" schrien die Fräulein und löschten es hastig aus.

Nun durfte der Baum nicht einmal beben. Oh, das war ein Grauen! Ihm war bange, etwas von seinem Staate zu verlieren; er war ganz betäubt von all dem Glanze. Da gingen beide Flügeltüren auf, und eine Menge Kinder stürzte herein, als wollten sie den ganzen Baum umwerfen, die älteren Leute kamen bedächtig nach; die Kleinen standen ganz stumm, aber nur einen Augenblick, dann jubelten sie wieder, daß es laut schallte; sie tanzten um den Baum herum, und ein Geschenk nach dem andern wurde abgepflückt und verteilt.

"Was machen sie?" dachte der Baum. "Was soll geschehen?" Die Lichter brannten gerade bis auf die Zweige herunter, und je nachdem sie nieder-brannten, wurden sie ausgelöscht, und dann erhielten die Kinder die Erlaubnis, den Baum zu plündern. Sie stürzten auf ihn zu, daß es in allen

Zweigen knackte; wäre er nicht mit der Spitze und mit dem Goldstern an der Decke festgemacht gewesen, so wäre er umgefallen.

Die Kinder tanzten mit ihrem prächtigen Spielzeug herum, niemand sah nach dem Baume, ausgenommen das alte Kindermädchen, das zwischen die Zweige blickte; aber es geschah nur, um zu sehen, ob nicht noch eine Feige oder ein Apfel vergessen sei.

"Eine Geschichte, eine Geschichte!" riefen die Kinder und zogen einen kleinen, dicken Mann gegen den Baum hin, und ersetzte sich gerade unter ihn, "denn so sind wir im Grünen", sagte er, "und der Baum kann besonders Nutzen davon haben, zuzuhören! Aber ich erzähle nur eine Geschichte. Wollt ihr die von Ivede-Avede oder die von Klumpe-Dumpe hören, der die Treppen hinunterfiel und doch erhöht wurde und die Prinzessin bekam?"

"Ivede-Avede!" schrien einige, "Klumpe-Dumpe!" schrien andere. Das war ein Rufen! Nur der Tannenbaum schwieg ganz still und dachte: Komme ich gar nicht mit, werde ich nichts dabei zu tun haben?" Er hatte ja geleistet, was er sollte.

Der Mann erzählte von Klumpe-Dumpe, der die Treppen hinunterfiel und doch erhöht wurde und die Prinzessin bekam. Und die Kinder klatschten in die Hände und riefen: "Erzähle, erzähle!" Sie wollten auch die Geschichte von Ivede-Avede hören, aber sie bekamen nur die von Klumpe-Dumpe. Der Tannenbaum stand ganz stumm und gedankenvoll, nie hatten die Vögel im Walde dergleichen erzählt. "Klumpe-Dumpe fiel die Treppen hinunter und bekam doch die Prinzessin! Ja, ja, so geht es in der Welt zu!" dachte der Tannenbaum und glaubte, daß es wahr sei, weil ein so netter Mann es erzählt hatte. "Ja, ja! Vielleicht falle ich auch die Treppe hinunter und bekomme eine Prinzessin!" Und er freute sich, den nächsten Tag wieder mit Lichtern und Spielzeug, Gold und Früchten und dem Stern von Flittergold aufgeputzt zu werden. "Morgen werde ich nicht zittern!" dachte er. Ich will mich recht aller meiner Herrlichkeit freuen. Morgen werde ich wieder die Geschichte von Klumpe-

Dumpe und vielleicht auch die von Ivede-Avede hören." Und der Baum stand die ganze Nacht still und gedankenvoll.

Am Morgen kamen die Diener und das Mädchen herein.

"Nun beginnt der Staat aufs neue!" dachte der Baum; aber sie schleppten ihn zum Zimmer hinaus, die Treppe hinauf, auf den Boden und stellten ihn in einen dunklen Winkel, wohin kein Tageslicht schien. "Was soll das bedeuten?" dachte der Baum. "Was soll ich hier wohl machen? Was mag ich hier wohl hören sollen?" Er lehnte sich gegen die Mauer und dachte und dachte. Und er hatte Zeit genug, denn es vergingen Tage und Nächte; niemand kam herauf, und als endlich jemand kam, so geschah es, um einige große Kasten in den Winkel zu stellen; der Baum stand ganz versteckt, man mußte glauben, daß er ganz vergessen war.

"Nun ist es Winter draußen!" dachte der Baum. Die Erde ist hart und mit Schnee bedeckt, die Menschen können mich nicht pflanzen; deshalb soll ich wohl bis zum Frühjahr hier im Schutz stehen! Wie wohlbedacht ist das! Wie die Menschen doch so gut sind! Wäre es hier nur nicht so dunkel und schrecklich einsam! Nicht einmal ein kleiner Hase! Das war doch niedlich da draußen im Walde, wenn der Schnee lag und der Hase vorbeisprang, ja selbst als er über mich hinwegsprang; aber damals mochte ich es nicht leiden. Hier oben ist es doch schrecklich einsam!"

"Piep, piep!" sagte da eine kleine Maus und huschte hervor; und dann kam noch eine kleine. Sie beschnüffelten den Tannenbaum, und dann schlüpfen sie zwischen seine Zweige.

"Es ist eine greuliche Kälte!" sagten die kleinen Mäuse. "Sonst ist hier gut sein; nicht wahr, du alter Tannenbaum?"

"Ich bin gar nicht alt!" sagte der Tannenbaum; "es gibt viele, die weit älter sind denn ich!"

"Woher kommst du?" fragten die Mäuse, "und was weißt du?" Sie waren gewaltig neugierig. "Erzähle uns doch von den schönsten Orten auf Erden! Bist du dort gewesen? Bist du in der Speisekammer gewesen, wo Käse auf den Brettern liegen

Erlebnis-Pult und Sunday Brunch Restaurant

- Nur 2 Bushaltestellen weit von der Med.Uni!
- Komponiere gemäss deinem Appetit!

Gemütlich oder schnell
Aus leichten und traditionellen Speisen
Fleisch- und Vegetarier-Gänge
Ausgiebig oder genügsam

Pécs, Alkotmány Str. 2. (Kórház Platz)

Geöffnet: Montag-Donnerstag: 11:00-24:00, Freitag-Samstag: 11:00-04:00
Sonntag: 11:00-24:00. Küche bis 23:00

und Schinken unter der Decke hängen, wo man auf Talglicht tanzt, mager hineingeht und fett herauskommt?"

"Das kenne ich nicht", sagte der Baum; "aber den Wald kenne ich, wo die Sonne scheint und die Vögel singen!" Und dann erzählte er alles aus seiner Jugend. Die kleinen Mäuse hatten früher nie dergleichen gehört, sie horchten auf und sagten: "Wieviel du gesehen hast! Wie glücklich du gewesen bist!"

"Ich?" sagte der Tannenbaum und dachte über das, was er selbst erzählte, nach. "Ja, es waren im Grunde ganz fröhliche Zeiten!" Aber dann erzählte er vom Weihnachtsabend, wo er mit Zuckerwerk und Lichtern geschmückt war.

"Oh", sagten die kleinen Mäuse, "wie glücklich du gewesen bist, du alter Tannenbaum!"

"Ich bin gar nicht alt!" sagte der Baum; "erst in diesem Winter bin ich aus dem Walde gekommen! Ich bin in meinem allerbesten Alter, ich bin nur so aufgeschossen."

"Wie schön du erzählst!" sagten die kleinen Mäuse, und in der nächsten Nacht kamen sie mit vier anderen kleinen Mäusen, die den Baum erzählen hören sollten, und je mehr er erzählte, desto deutlicher erinnerte er sich selbst an alles und dachte: Es waren doch ganz fröhliche Zeiten! Aber sie können wiederkommen, können wiederkommen! Klumpe-Dumpe fiel die Treppe hinunter und bekam doch die Prinzessin; vielleicht kann ich auch eine Prinzessin bekommen." Und dann dachte der Tannenbaum an eine kleine, niedliche Birke, die draußen im Walde wuchs; das war für den Tannenbaum eine wirkliche, schöne Prinzessin.

"Wer ist Klumpe-Dumpe?" fragten die kleinen Mäuse. Da erzählte der Tannenbaum das ganze Märchen, er konnte sich jedes einzelnen Wortes entsinnen; die kleinen Mäuse sprangen aus reiner Freude bis an die Spitze des Baumes. In der folgenden Nacht kamen weit mehr Mäuse und am Sonntage sogar zwei Ratten, aber die meinten, die Geschichte sei nicht hübsch, und das betrückte die kleinen Mäuse, denn nun hielten sie auch weniger davon.

"Wissen Sie nur die eine Geschichte?" fragten die Ratten.

"Nur die eine", antwortete der Baum; "die hörte ich an meinem glücklichsten Abend, aber damals dachte ich nicht daran, wie glücklich ich war."

"Das ist eine höchst jämmerliche Geschichte! Kennen Sie keine von Speck und Talglicht? Keine Speisekammergeschichte?"

"Nein!" sagte der Baum. "Ja, dann danken wir dafür!" erwiderten die Ratten und gingen zu den Ihrigen zurück.

Die kleinen Mäuse blieben zuletzt auch weg, und da seufzte der Baum: "Es war doch ganz hübsch, als sie um mich herumsaßen, die beweglichen kleinen Mäuse, und zuhörten, wie ich erzählte! Nun ist auch das vorbei! Aber ich werde gerne daran denken, wenn ich wieder hervorgekommen werde."

Aber wann geschah das? Ja, es war eines Morgens, da kamen Leute und wirtschafteten auf dem Boden; die Kasten wurden weggesetzt, der Baum wurde hervorgezogen; sie

warfen ihn freilich ziemlich hart gegen den Fußboden, aber ein Diener schleppte ihn gleich nach der Treppe hin, wo der Tag leuchtete.

"Nun beginnt das Leben wieder!" dachte der Baum; er fühlte die frische Luft, die ersten Sonnenstrahlen, und nun war er draußen im Hofe. Alles ging geschwind, der Baum vergaß völlig, sich selbst zu betrachten, da war so vieles ringsumher zu sehen. Der Hof stieß an einen Garten, und alles blühte darin; die Rosen hingen frisch und duftend über das kleine Gitter hinaus, die Lindenbäume blühten, und die Schwalben flogen umher und sagten: "Quirrevirrevit, mein Mann ist gekommen!" Aber es war nicht der Tannenbaum, den sie meinten.

"Nun werde ich leben!" jubelte der und breitete seine Zweige weit aus; aber ach, die waren alle vertrocknet und gelb; und er lag da zwischen Unkraut und Nesseln. Der Stern von Goldpapier saß noch oben in der Spitze und glänzte im hellen Sonnenschein.

Im Hofe selbst spielten ein paar der munteren Kinder, die zur Weihnachtszeit den Baum umtanz hatten und so froh über ihn gewesen waren. Eins der Kleinsten lief hin und riß den Goldstern ab.

"Sieh, was da noch an dem häßlichen, alten Tannenbaum sitzt!" sagte es und trat auf die Zweige, so daß sie unter seinen Stiefeln knackten.

Der Baum sah auf all die Blumenpracht und Frische im Garten, er betrachtete sich selbst und wünschte, daß er in seinem dunklen Winkel auf dem Boden geblieben wäre; er gedachte seiner frischen Jugend im Walde, des lustigen Weihnachtsabends und der kleinen Mäuse, die so munter die Geschichte von Klumpe-Dumpe angehört hatten.

"Vorbei, vorbei!" sagte der arme Baum. "Hätte ich mich doch gefreut, als ich es noch konnte! Vorbei, vorbei!"

Der Diener kam und hieb den Baum in kleine Stücke, ein ganzes Bund lag da; hell flackerte es auf unter dem großen Braukessel. Der Baum seufzte tief, und jeder Seufzer war einem kleinen Schusse gleich; deshalb liefen die Kinder, die da spielten, herbei und setzten sich vor das Feuer, blickten hinein und riefen: "Piff, paff!" Aber bei jedem Knalle, der ein tiefer Seufzer war, dachte der Baum an einen Sommerabend im Walde oder an eine Winternacht da draußen, wenn die Sterne funkelten; er dachte an den Weihnachtsabend und an Klumpe-Dumpe, das einzige Märchen, das er gehört hatte und zu erzählen wußte - und dann war der Baum verbrannt.

Die Knaben spielten im Garten, und der kleinste hatte den Goldstern auf der Brust, den der Baum an seinem glücklichsten Abend getragen hatte. Nun war der vorbei, und mit dem Baum war es vorbei und mit der Geschichte auch; vorbei, vorbei. Und so geht es mit allen Geschichten!

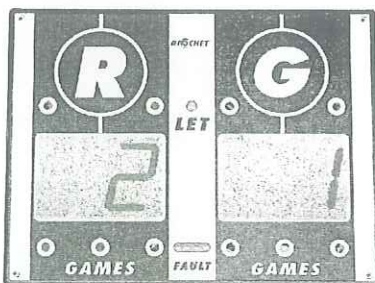
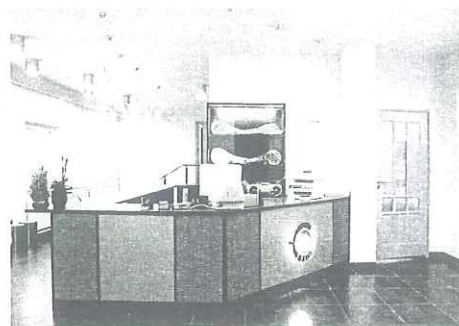
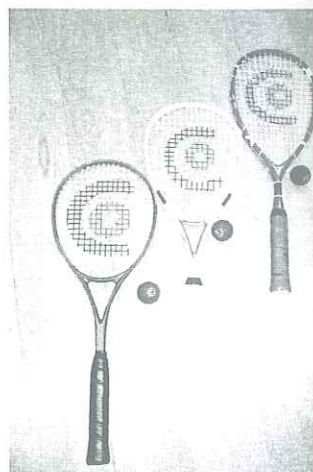
Foto: Piski Zalán

RICOCHET FALLABDA STÚDIÓ

7624 Pécs, Acsády Ignác u. 3.

Pályafoglalás: 72/253-533

RI^{CO}CHET®

a fallabda jövője

